

T.C.
TRAKYA ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
EĞİTİM BİLİMLERİ ANABİLİM DALI
EĞİTİM YÖNETİMİ TEFTİŞİ PLANLAMASI EKONOMİSİ
BİLİM DALI
YÜKSEK LİSANS TEZİ

**EĞİTİM DENETİMİ
TÜRKİYE-YUNANİSTAN-BULGARİSTAN
ÖRNEĞİ**

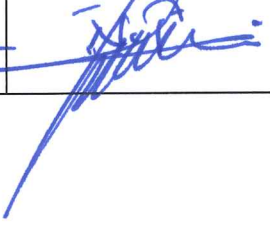
PERVIN CHAIROULA

TEZ DANIŞMANI
YRD. DOÇ. DR. BİROL YİĞİT

EDİRNE 2011

T.C.
TRAKYA ÜNİVERSİYESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
EĞİTİM BİLİMLERİ ANABİLİM DALI
YÜKSEK LİSANS TEZİ

PERVIN CHAIROULA tarafından hazırlanan EĞİTİM DENETİMİ TÜRKİYE-YUNANİSTAN-BULGARİSTAN ÖRNEĞİ Konulu YÜKSEK LİSANS Tezinin Sınavı, Trakya Üniversitesi Lisansüstü Eğitim-Öğretim Yönetmeliği'nin 12.-13. Maddeleri uyarınca 03.03.2011 Perşembe günü saat 16:30'da yapılmış olup, tezin * ..Kabul...Edilmesine..... OYBİRLİĞİ / OYÇOKLUĞU ile karar verilmiştir.

JÜRİ ÜYELERİ	KANAAT	İMZA
Yrd. Doç. Dr. BİROL YİĞİT (Danışman)	Kabul edilmesine	
Yrd. Doç. Dr. KENAN ÖZDİL	Kabul edilmesine	
Yrd. Doç. Dr. NİLGÜN TOSUN	Kabul edilmesine	

* Jüri üyelerinin, tezle ilgili kanaat açıklaması kısmında "Kabul Edilmesine/Reddine" seçeneklerinden birini tercih etmeleri gerekir.

T.C.
YÜKSEKÖĞRETİM KURULU
ULUSAL TEZ MERKEZİ

TEZ VERİ GİRİŞİ VE YAYIMLAMA İZİN FORMU

Referans No	396702
Yazar Adı / Soyadı	PERVIN CHAIROULA
Uyruğu / T.C.Kimlik No	T.C. YUNAN
Telefon / Cep Telefonu	+306942932899
e-Posta	pervinc@hotmail.com
Tezin Dili	Türkçe
Tezin Özgün Adı	Eğitim Denetimi Türkiye - Yunanistan - Bulgaristan Örneği
Tezin Tercümesi	Educational Supervision The Examples of Turkey - Greece - Bulgaria
Konu Başlıkları	Eğitim ve Öğretim
Üniversite	Trakya Üniversitesi
Enstitü / Hastane	Sosyal Bilimler Enstitüsü
Bölüm	Eğitim Bilimleri Bölümü
Anabilim Dalı	Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı
Bilim Dalı / Bölüm	Eğitim Yönetimi, Teftişi, Planlaması ve Ekonomisi Bilim Dalı
Tez Türü	Yüksek Lisans
Yılı	2011
Sayfa	157
Tez Danışmanları	Yrd. Doç. Dr. BİROL YİĞİT
Dizin Terimleri	Eğitim=Education Eğitim denetimi=Supervision of education Eğitim sistemi=System of education Denetçiler=Controller
Önerilen Dizin Terimleri	Karşılaştırmalı Eğitim Sistemleri = Comperative Systems of Education Karşılaştırmalı Denetim Sistemleri = Comperative Systems of Supervision Müfettiş = Inspector = Supervisor
Yayımlama İzni	☒ Tezimin yayımlanmasına izin veriyorum ☐ Ertelemesini istiyorum

a. Yukarıda başlığı yazılı olan tezinin, ilgilienlerin incelemesine sunulmak üzere Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi tarafından arşivlenmesi, kağıt, mikroform veya elektronik formatta, internet dahil olmak üzere her türlü ortamda çoğaltılması, ödünç verilmesi, dağıtımı ve yayımı için, tezime ilgili fikri mülkiyet haklarım saklı kalmak üzere hiçbir ücret (royalty) ve erteleme talep etmeksizin izin verdiğimi beyan ederim.

21.03.2011
İmza:.....

Yazdır

TEŞEKKÜR

“Eğitim Denetimi, T¼rkiye-Yunanistan-Bulgaristan rneği” adlı çalışmanın ortaya çıkmasında pekçok kişinin emeği vardır.

Bu çalışmanın oluşabilmesinde pay sahibi olan, Yunanca ve Bulgarca terc¼meler konusunda bana destek olan, değerli dostlarım Z¼leyha DUBAN, Mecbure EFRAİMOVA ve Semra KARAPAA’ya, Yunan eğitim sistemiyle ilgili bilgilerini benimle paylaşan değerli Selanik zel Pedagoji Akademisi Mezunu ğretmenler Derneği Başkanı Mehmet DERDİMAN’a ve sayın İbrahim TRAKYALI’ya teřekk¼r ederim.

Araştırmalarım sırasında beni yalnız bırakmayan, yaşadığım t¼m olumsuzluklarda bana manevi destek veren ve daima yanımda olan değerli dostum Esin SARNIÇ’a teřekk¼r ederim.

Hayatım boyunca, her durumda yanımda olarak bana destek veren AİLEME teřekk¼r ederim.

Bu çalışmaya başlamamda b¼y¼k pay sahibi olan, çok değerli ağabeyim Birol DOK’a ve çok değerli hocam Prof. Dr. Hilmi İBAR’a sonsuz teřekk¼r ederim.

Tez çalışmamda değerli bilgileriyle beni aydınlatan, benimle fikirlerini paylaşan, bu çalışmanın oluşumunda b¼y¼k sabır g¼steren değerli danışman hocam Yrd. Doç. Dr. Birol YİĞİT’e çok teřekk¼r ederim.

Tezin Adı: EĞİTİM DENETİMİ Türkiye-Yunanistan-Bulgaristan Örneği

Hazırlayan: Pervin CHAIROULA

ÖZET

Bu çalışmada Türkiye, Yunanistan ve Bulgaristan eğitim sistemleri incelenmiş, bu ülkelerdeki denetim olgusuna bakılarak, benzer ve farklı yönleri tespit edilmeye çalışılmıştır.

2008-2011 yılları arasında Türkiye, Yunanistan ve Bulgaristan'ın eğitim sistemleri incelenmiştir. Kaynak taraması yöntemiyle yapılan ön çalışma ve ülkelerin Bologna sürecinde hazırladığı raporların incelenmesi sonrasında öğretmenlerle yapılan görüşmeler, bu ülkelerdeki eğitim sistemi ve eğitim sistemindeki denetim olgusunu ortaya çıkarmıştır. Eğitim sistemlerindeki değişik yapıların denetim olgusunu nasıl etkilediği önemlidir.

Çalışma öncesinde bölgelere yapılan ziyaretler, yazılı kaynaklardaki bilgiler ve uygulama arasında bazı farklar olduğunu göstermiştir.

İnceleme sonrasında ülkelerin eğitim ve denetim sistemleri bazı alanlarda benzerlik gösterirken, aralarında farklılıklar olduğu da tespit edilmiştir. Özellikle Yunanistan eğitim denetimi sisteminde müfettiş olgusunun bulunmadığı görülmüştür.

Anahtar Sözcükler: Eğitim Sistemi, Eğitim Denetimi, Müfettiş, Rehber Öğretmen

**Name of Thesis: EDUCATIONAL SUPERVISION The Examples of Turkey-
Greece-Bulgaria**

Prepared by: Pervin CHAIROULA

ABSTRACT

In this study the education and educational supervision systems of Turkey, Greece and Bulgaria were examined, considering the phenomenon of supervision the similar and different aspects of the systems were identified.

Between the years 2008-2011 the education systems of Turkey, Greece, and Bulgaria were examined. After a preliminary source research and examining the country reports in the Bologna process the interviews with teachers revealed the education system and the phenomenon of supervision in these countries. It is important how the different structures in the education systems affected the phenomenon of supervision.

Before the study, the visits to the regions have showed that there are some differences between the information in written sources and ongoing practice.

After the research it was found that although in some areas the systems are similar to eachother, some different aspects were also identified. Especially, it was noticed that there is no phenomenon of inspector in the Greek supervision system.

Keywords: Educational System, Educational Supervision, Inspector, Supervisor

İÇİNDEKİLER

TEŞEKKÜR.....	i
ÖZET.....	ii
ABSTRACT.....	iii
İÇİNDEKİLER.....	iv
TABLOLAR LİSTESİ.....	vii
ŞEKİLLER LİSTESİ.....	viii
BÖLÜM I GİRİŞ.....	1
Problem Durumu.....	1
Amaç.....	2
Önem.....	2
Sayıtlar.....	3
Sınırlılıklar.....	3
Tanımlar.....	3
Kısaltmalar.....	3
İlgili Araştırmalar.....	4
BÖLÜM II İLGİLİ ALANYAZIN.....	14
Denetim Nedir?.....	14
Denetimin Amacı	15

Denetimin Özellikleri.....	16
Denetim Türleri.....	16
Eğitim Denetimi.....	20
Denetimin Boyutları.....	23
Denetim Modelleri.....	24
Eğitim Denetiminin Amacı.....	25
Eğitim Denetiminin Özellikleri.....	26
Eğitim Denetiminin Türleri.....	27
BÖLÜM III YÖNTEM.....	32
Araştırma Modeli.....	32
Evren ve Örneklem.....	32
Verilerin Toplanması.....	32
Verilerin Değerlendirilmesi.....	33
BÖLÜM IV BULGULAR VE YORUM.....	34
Birinci Alt Probleme İlişkin Yorum.....	34
İkinci Alt Probleme İlişkin Yorum.....	36
Üçüncü Alt Probleme İlişkin Yorum.....	38
Dördüncü Alt Probleme İlişkin Yorum.....	38
Beşinci Alt Probleme İlişkin Yorum.....	38
Diğer Bulgular.....	39
Türk Eğitim Sistemi.....	39
Türk Eğitim Sisteminde Denetime İlişkin Bulgular.....	52

Türkiye’de Eğitim Denetimi.....	52
Türk Eğitim Sisteminde Denetimle İlgili Başlıca Yasalar.....	56
Yunan Eğitim Sistemi.....	59
Yunan Eğitim Sisteminde Denetime İlişkin Bulgular.....	63
Yunanistan’da Eğitim Denetimi.....	63
Yunan Eğitim Sisteminde Denetimle İlgili Başlıca Yasalar.....	77
Bulgar Eğitim Sistemi.....	77
Bulgar Eğitim Sisteminde Denetime İlişkin Bulgular.....	81
Bulgaristan’da Eğitim Denetimi.....	81
Bulgar Eğitim Sisteminde Denetimle İlgili Başlıca Yasalar.....	93
BÖLÜM IV SONUÇ VE ÖNERİLER.....	94
Sonuç.....	94
Öneriler.....	96
KAYNAKÇA.....	97
EKLER.....	106
EK 1: Yunanistan’da Bölge Eğitim Müdürlerinin, Rehber Öğretmen ve Diğer Yetkililerin Görev ve Sorumluluklarını Açıklayan 1340/2002 Sayılı Resmi Gazete’nin Rehber Öğretmenlerle İlgili İkinci Bölümü ve Tercümesi.....	106
EK 2: Bulgaristan Eğitim Müfettişliklerinin Kuruluş ve Faaliyet Tüzüğü ve Tercümesi.....	122

TABLÖLAR LİSTESİ

Tablo Adı	Sayfa
Tablo 1. Denetimin Boyutları.....	23
Tablo 2. Türk, Yunan ve Bulgar Eğitim Sistemlerinin Karşılaştırılması.....	35
Tablo 3. Türk, Yunan ve Bulgar Denetim Sistemlerinin Karşılaştırılması.....	37

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil Adı	Sayfa
Şekil 1. Millî Eğitim Bakanlığı Teşkilat Şeması.....	42
Şekil 2. MEB Taşra Örgütü Şeması.....	44
Şekil 3. Türk Millî Eğitim Sisteminde Okul Yapılanması.....	46
Şekil 4. Teftiş Kurulu Başkanlığı.....	53
Şekil 5. YÖK Teşkilat Şeması.....	54
Şekil 6. Yunan Eğitim Sisteminde Okul Yapılanması.....	61
Şekil 7. Yunan Eğitim Sisteminde Denetim.....	75
Şekil 8. Bulgar Eğitim Sisteminin Yapısı.....	79
Şekil 9. Bulgar Eğitim Sisteminde Okul Yapılanması.....	80
Şekil 10. Bulgaristan Bölge Müfettişlik Yapısı.....	82

BÖLÜM I

GİRİŞ

Bu bölümde, çalışmanın yapılma gerekçesini oluşturan problem durumu, çalışmanın amacı, önemi, sayılılar ve sınırlılıkları ile çalışmada sıklıkla kullanılan kavramların tanımına ve kısaltmalara yer verilmiştir.

Problem Durumu

20. yüzyılın sonlarında pek çok bilimsel alanda olduğu gibi sosyal bilimlerde de bir değişim süreci başlamıştır. Bu süreç, alan içinde yeni değerlerin doğmasının yanında, var olan değerlerin yeniden tanımlanması yönünde bir ihtiyacı ortaya çıkarmıştır. Günümüzde, toplumlar bilgi toplumu olma yönünde pek çok yeniliğe kucak açmıştır. Bu konuda eğitimin rolü ve önemi yadsınamaz.

Bilimsel ve ekonomik anlamda büyümenin, kalkınmanın en temel şartı, yetişmiş insan gücüdür. Bu da ancak iyi bir eğitimle gerçekleşebilir. Eğitim, insan davranışını olumlu yönde değiştirmektir. Bu davranışın gelişimi ve değişimi için bir program ve bu programın uygulanması için de bir kurum gerekmektedir. Kurumlarda programların ne ölçüde uygulandığı ya da uygulanmadığı, bir değerlendirme sonucu belirlenir. Hedeflenen davranışa ne ölçüde ulaşıldığının incelenme, araştırılma, soruşturulma ve bu davranışları kontrol etme süreci de, denetimi ifade etmektedir.

Denetim, çalışmaların denetlenerek değerlendirilmesi ve daha verimli hale getirilmesi için gerekli desteğin rehberlik yoluyla sağlanmasıdır (Taymaz: 2005).

Denetim farklı ülkelerde farklı yöntemlerle uygulanabilmektedir. Ülkelerin denetim sistemlerinin etkililiği, başarılı bir eğitim sisteminin temel gereksinimlerindedir.

Bu çalışmada Türkiye, Yunanistan ve Bulgaristan eğitim denetimi sistemleri incelenmiştir. Ülkelerin sistemlerinin benzer ve farklı yönlerinin eğitim kalitesine etki edip etmediği ve daha etkili bir denetim modelinin uygulanabilirliği araştırılmıştır.

Amaç

Bu çalışmanın temel amacı, Türkiye, Yunanistan ve Bulgaristan'daki eğitim sistemlerinde denetim olgusunu inceleyerek benzer ve farklı yönlerini araştırmak ve uygulanan denetim modellerinin etkililiğini tespit etmektir. Bu amaca ulaşmak için aşağıdaki sorulara yanıt aranmıştır:

- 1- Ülkelerin eğitim sistemleri farklılıklar göstermekte midir?
- 2- Denetimin sistemi ülkelere göre farklılık göstermekte midir?
- 3- Denetçinin yetiştirilmesi ülkelere göre farklılıklar göstermekte midir?
- 4- Ders ve kurum denetimi ülkelere göre farklılıklar göstermekte midir?
- 5- Ülkelerdeki denetim değerlendirmeleri farklılıklar göstermekte midir?

Önem

Türkiye, Yunanistan ve Bulgaristan'ın eğitim sistemlerinde denetim olgusu üzerine kıyaslamaya dayalı bir çalışma yapılmamıştır. Bu anlamda çalışmanın bu eksikliği bir ölçüde gidereceği söylenebilir.

Sayıtlar

Öğretmen ve müfettişlerin ülkelerindeki eğitim denetimi hakkında verdikleri bilgiler gerçeği yansıtmaktadır.

Araştırmada, ülkelerin denetim sistemleri ile ilgili başvuru yazılı kaynaklar, öğretmen ve müfettişlerin görüşleri bu ülkelerde denetim yapısını anlamak için geçerlidir.

Sınırlılıklar

Çalışma,

1- 2008-2010 öğretim yılları ile,

2- Türkiye, Yunanistan ve Bulgaristan ile,

sınırlıdır.

Tanımlar

Denetim: Uzmanlar tarafından yapılan bir veya daha fazla uygulayıcının yaptıkları işi değerlendirme eylemidir. Kurallar ve kanunların ötesinde bu sürece katılan insanların etkileşimini, ilişkilerin karmaşasını tanıyan etik bir faaliyettir. İşbirlikçi, deneyimsel ve uygulamalı teorik anlayış ve kanıtları kullanan, sürekliliği olan dönüşümsel öğrenme sürecidir. Denetim, “*Örgütsel eylemlerin kabul edilen amaçlar doğrultusunda, saptanan ilke ve kurallara uygun olup olmadığının anlaşılması süreci olarak düşünülebilir*” (Aydın, 2007: 11).

Kısaltmalar

MEB: Milli Eğitim Bakanlığı

SER: School Effectiveness Reseach (Okul Etkinliğini Araştırma)

AB: Avrupa Birliği

SPK: Sermaye Piyasası Kanunu

TBMM: Türkiye Büyük Millet Meclisi

STK: Sivil Toplum Kuruluşu

AEI: Yüksek Eğitim Enstitüsü/Üniversite (Anotato Ekpedeftiko İdrima)

TEI: Teknik Eğitim Enstitüsü (Tehniko Ekpedeftiko İdrima)

İlgili Araştırmalar

Dünyada eğitimle ilgili pek çok akademik ve akademik olmayan çalışma mevcuttur. Bu araştırma kapsamında bu çalışmalar değerlendirilmiştir.

Bu çalışmaların pek çoğu, somut olarak eğitim denetimi ile ilgili olmasada eğitim konusunu incelediği için değerlendirilmeye alınmıştır. Denetim konusu bu çalışmaların bir kısmında rehberlik olarak ele alınmıştır.

Yunanistan'da eğitimle ilgili bilimsel çalışmalarda genellikle eğitim alanında yaşanan sorunlara değinilmektedir. Son yıllarda ise bu çalışmalar genellikle azınlık eğitimi ve sorunları üzerine yoğunlaşmıştır.

Bulgaristan'la ilgili araştırmalarda ise genellikle Avrupa Birliği süreci, teknik eğitim ve azınlık konularına değinildiği görülmektedir.

Çalışmanın bu bölümünde eğitimle ilgili araştırmalara tarih sırasına göre yer verilmiştir.

Yurt İçindeki Araştırmalar

Gökçe (1994), "Eğitimde Denetimin Amaç ve İlkeleri" isimli çalışmasında eğitimde denetimi, denetim öğeleri açısından denetimin amaçlarını, denetimin

amaçlarının gerçekleşmesindeki ilkeleri belirtmiştir. Araştırmasında, alanyazın taraması yaparak kaynaklardan edindiği bilgileri bütünleştirmiş, denetim amaç ve ilkelerine ilişkin cümle dizinlerine ulaşmıştır. Araştırması sonucunda Gökçe: “Denetim, eğitimin amaçlarına hizmet eden, amaçlı bir etkinliktir. Bu amaçların tanınması, bilinmesi, denetimin etkililiğini arttırır. Bu nedenle, Türkiye’de eğitimin amaçlarının gerçekleşmesinin eğitim örgütlerinin etkililiğinin sağlanmasının denetimin amaçlarının gerçekleşmesi ve bu amaçların gerçekleşmesine katkı sağlayacak denetim ilkelerine uyulmasıyla gerçekleşebileceği söylenebilir. Amaçlar, gerçekleştirilmesi aşamasında belli ilkelere dayandırılır. Eğitimin amaçlarının gerçekleşmesinin eğitimin genel ve temel ilkelerine bağlı olduğu düşünülürse, denetimin de amaçlarının gerçekleşmesinin, belli denetim ilkelerine uyulmasıyla mümkün olabileceği söylenebilir. Eğitimin, okulun ve derslerin amaçlarının gerçekleştirilmesinde ve denetimin etkililiğini arttırmada, son derece önemi bulunan denetim ilkeleri; amaçlılık, planlılık, durumsallık, açıklık, demokratiklik, bütünlük, süreklilik ve bireysel farklılıkları göz önünde bulundurma ve iyi insan ilişkilerini temele alma olarak sıralanabilir.” ifadelerine yer verir.

Burgaz (1995), “İlköğretim Kurumlarının Denetiminde Yeterince Yerine Getirilmediği Görülen Bazı Denetim Roller ve Nedenleri” isimli makalesinde, çağdaş eğitim denetiminin amacını, okullarda öğrenme-öğretme sürecinin geliştirilmesi olduğunu vurgular. Ayrıca, eğitim denetmenlerinin eğitim sistemi içinde önemli rolleri olduğunu, fakat araştırmaların “gözlenen” ve “beklenen” rol davranışlarında farklılık gösterdiğine değinir. Burgaz, çalışmasında bu konuda yapılmış araştırmaları incelemiş ve bu araştırmalarda denetçilerin, “mesleki yardım ve rehberlik” ile ilgili bazı rol davranışlarını yeterince yerine getiremediğini, yine “değerlendirme” rolüne ilişkin bazı rol davranışlarında yetersiz olduklarını, “öğreticilik rolü” konusunda yeterli olmadıklarını saptamıştır ve bunların nedenlerini sıralamıştır. Araştırma sonuçlarına göre, denetimsel rol davranışının yeterince yerine getirilemeyişinin özel nedenlerine ilişkin denetmen ve öğretmen görüşleri arasında anlamlı fark ortaya çıkmıştır. Yapılan tercihler gözönüne alındığında, denetmenlerin ve öğretmenlerin farklı nedenlere yöneldikleri görülmektedir.

Can (2004), “İlköğretim Öğretmenlerinin Denetimi ve Sorunları” konulu çalışmasında denetimi tanımlamış, denetimle ilgili kavramlara yer vererek Türkiye’de denetim sistemine değinmiştir. Türkiye’de ilköğretim okullarında çalışan öğretmenlerin denetim sorunları hakkında denetmen ve öğretmenlerin görüşleri nelerdir? sorusuna cevap arayan Can ayrıca, “Denetimde hem denetmen ve hem de sicil raporları birlikte kullanılmalı mıdır? Sicil amiri olarak okul müdürleri ile denetmenler, denetlemeyi etkin ve objektif olarak yapıyorlar mı? Denetmenlerin rehberlik ve mesleki yeterlikleri nasıldır? Öğretmene ödül ve ceza düzeni nasıldır?” gibi soruları Kahramanmaraş, Kayseri, Nevşehir ve Niğde şehirlerinde 22 ilköğretim müfettişi ve 67 öğretmenle görüşerek kendilerine yönelmiştir. Çalışmasında tarama modelini izlemiştir. Bu çerçevede yerli ve yabancı literatür taraması yapmış, yarı yapılandırılmış görüşme yöntemi ile denetmen ve öğretmenlerin görüşlerini derlemiştir. Sonuç olarak, Türkiye’de ilköğretim okullarında çalışan öğretmenlerin, okul müdürleri ve ilköğretim müfettişleri tarafından ayrı ayrı denetlendiğini, iki ayrı denetimin, işbirliğini ve etkili denetimi güçleştirdiğini tespit etmiştir. Bu güçlüklerin giderilmesi yönünde çeşitli tavsiyelerde bulunmuştur.

Şahin (2005), “İlköğretim Okullarında Uygulanan Öğretmen Teftiş Formlarının Yeterliliğinin Değerlendirilmesi (Gaziantep İli Şahinbey İlçesi Örneği)” isimli çalışmasında, Milli Eğitim Bakanlığı tarafından belirlenen öğretmen teftiş formlarının öğretmen, yönetici ve müfettişlerin görüşleri doğrultusunda genel bir değerlendirmesini amaçlanmıştır. Çalışma kapsamında Gaziantep ili Şahinbey ilçesindeki 32 öğretmen, 9 yönetici, 8 müfettiş ile görüşmeler yapan Şahin, öğretmen teftiş formundaki bir çok davranışın denetlenmesi gerektiğini, bazı maddelerin denetiminin yapılabilmesi için daha uzun bir denetleme sürecine ihtiyaç olduğunu, bu nedenle bu maddelerin müdür ya da müdür yardımcılar tarafından değerlendirilmesi gerektiğini ve denetim esnasında müfettiş ile okul yönetiminin işbirliği içinde olması gerektiği belirtmiştir.

Süngü (2005), Fransa, İngiltere, Almanya ve Türkiye eğitim denetimi sistemlerini incelemiş, bu sistemlerin yapı ve işleyişlerine değinmiş, benzer ve farklı yönlerini ortaya çıkarmaya çalışmıştır. Çalışmada öncelikle, eğitim denetimi sistemleri açısından birbirlerinden farklı özellikler gösteren Fransa, İngiltere ve Almanya'nın eğitim denetimi sistemlerinin yapı ve işleyişine değinmiş, son bölümde ise bu ülkelerle Türkiye eğitim denetimi sistemi arasındaki benzerlik ve farklılıkların neler olduğu betimlenmeye çalışmıştır. Süngü çalışmasının sonucunda, Avrupa Birliği'nin, Türkiye'den yalnızca ekonomik ve siyasî değil kültürel alanda da birliğe uyum sağlayabilmek için standartları yükseltmesini beklediğini, bu beklentileri karşılayabilmenin yolunun eğitimden geçtiğini, eğitim ile nitelikli insan gücü yetiştirilmesinin yanında toplumun kültür seviyesi ve yaşam standardının da geliştirilebileceğini belirtmektedir. Avrupa Birliği yolunda Türkiye'de sağlanan eğitimin standardının da geliştirilmesinin gerekliliğine dikkati çekmektedir. Birliğe uyum sağlayabilmesi için Avrupa Birliği ülkeleri ile Türkiye arasında eğitim sistemleri yönünden de paralellik sağlanması gerektiğini belirten Süngü, bu tür araştırmaların eğitim alanında Avrupa Birliği politika ve düzenlemelerine uyum sağlanabilmesi için gerekli çalışmalara katkı sağlayacağını ifade etmektedir. Eğitimde kaliteyi yükseltebilmek için denetimin etkin bir şekilde yerine getirilmesine dönük çalışmalara, Avrupa Birliği ülkeleri ile gelişmiş ülkelerin denetim modellerinden esinlenerek eğitim denetimi sistemindeki eksikliklerin tespit edilmesine ve bunların giderilmesine yardımcı olacağını mümkün olduğunu vurgulamaktadır.

Kayıkçı (2005), "Milli Eğitim Bakanlığı Müfettişlerinin Denetim Sisteminin Yapısal Sorunlarına İlişkin Algıları ve İş Doyum Düzeyleri" başlıklı araştırmasında "... denetim sisteminin yapısal sorunlarını ve müfettişlerin iş doyum düzeyini, sistem bütünlüğü içerisinde bakanlık ve ilköğretim müfettişlerinin algılarına dayalı olarak karşılaştırmalı bir şekilde ortaya koymayı" amaçlamaktadır. Ankara, İstanbul ve İzmir bölgesinden 114 bakanlık başmüfettişi, müfettiş ve müfettiş yardımcısıyla 21 il merkezinde görevli 524 ilköğretim müfettişine anket uygulayan Kayıkçı denetim sisteminin yapısal sorunları olduğunu tespit etmiştir. Ayrıca, "Bakanlık müfettişlerinin, gerek yapısal sorunlara ve gerekse iş doyumuna ilişkin algılarının

kararsız düzeyde olduğu, ilköğretim müfettişlerinin ise yapısal sorunlara ilişkin algılarının yüksek, iş doyumuna ilişkin algılarının ise düşük olduğunu” saptamıştır.

Ergüneş ve Harman (2005), “Sınıf Öğretmenlerine Uygulanacak Teftiş Formu Önerisi” isimli çalışmalarında denetimin, eğitim sisteminin bir alt sistemi olduğunu ve yönetimin amaçlarının gerçekleştirilmesinde önemli olduğunu vurgulamışlardır. “Bu anlamda eğitim – öğretim etkinliklerinin mevzuata uygun olarak yürütülüp yürütülmediği denetim sistemi ile belirlenebilir. Bu nedenle eğitim - öğretim sistemi içinde denetimi sistemin ayrılmaz bir ögesi olarak değerlendirmek gerekir” diyen Ergüneş ve Harman, ilköğretim okullarında görev yapan sınıf öğretmenlerinin denetim süreçlerini değerlendirmek, mevcut teftiş formunun yeterlilik düzeyini arttırmak ve bilimsel denetim ilkelerine uygun yeni bir denetim formu oluşturmak için sınıf öğretmenlerine uygulanacak teftiş form önerisi hazırlanmasını amaçlamışlardır.

Korkmaz ve Özdoğan (2005), “İlköğretim Müfettişlerinin Rehberlik Görevlerini Gerçekleştirme Düzeyleri” başlıklı araştırmalarında: “...ilköğretim müfettişlerinin öğretmenlere yönelik olarak, 1- Mevzuat ve müfredat, 2- Eğitim ve öğretimin geliştirilmesi, 3- Ders etkinlikleri ve sınıf yönetimi boyutlarına ilişkin rehberlik görevlerini gerçekleştirme düzeylerinin a) Görev türü, b) Cinsiyet, ve c) Mesleki kıdem değişkenleri açısından ele alarak incelemeye çalışmışlardır”. Korkmaz ve Özdoğan bu araştırmayı, Kayseri merkez ilçelerinde görev yapan 360 ilköğretim okulu ve 38 ilköğretim müfettişiyle gerçekleştirmiştir. Uygulanan anketlerin analiz bulgularında, “boyutlara ilişkin müfettiş ve öğretmen grupları arasında manidar bir farklılığı ortaya koymuştur. Yani, öğretmenler müfettişlerin üç boyuta ilişkin rehberlik görevlerini arzulanan düzeyde yerine getirmediklerini söylemişlerdir.”

İlğan (2008), “İlköğretim Müfettişleri ve Öğretmenlerin Farklılaştırılmış Denetim Modelini Benimseme ve Uygulanabilir Bulma Düzeyleri” isimli çalışmada, “ilköğretim müfettişleri ve öğretmenlerinin görüşlerine göre farklılaştırılmış denetim modelinin benimsenme ve kamu ilköğretim okullarında

uygulanabilir bulma durumunun saptanmasını” amaçlamıştır. İlğan araştırmasını Adana, Kahramanmaraş ve Hatay ilinde görev yapan ilköğretim müfettişleri ve şehir merkezlerinde çalışan ilköğretim öğretmenleriyle yapmıştır. Araştırmanın sonucu: “Farklılaştırılmış Denetim Modelinin kurulması için gerekli unsurlar alt boyutunu, müfettişler ve öğretmenler ‘tamamen’ benimserken; müfettişler ‘büyük ölçüde’, öğretmenler ise ‘orta’ düzeyde uygulanabilir bulmuşlardır. İşbirlikçi mesleki gelişim alt boyutunu, müfettişler ‘büyük ölçüde’, öğretmenler ise ‘tamamen’ benimserken; müfettişler ve öğretmenler ‘büyük ölçüde’ uygulanabilir bulmuşlardır. Özyönetimli mesleki gelişim alt boyutunu, müfettişler ‘büyük ölçüde’, öğretmenler ise ‘tamamen’ benimserken; müfettişler ‘büyük ölçüde’, öğretmenler ise ‘tamamen’ uygulanabilir bulmuşlardır.”

Abiddin (2008), “Yaratıcı Denetim Sürecini Kolaylaştırmak İçin Klinik Denetimi İncelemek” isimli araştırmasında, iyi denetim uygulamalarının öğrencilerin kendi potansiyellerini geliştirmesine/tamamlamasına ve üniversitelerin araştırma profiline katkıda bulunduğunu belirtmektedir. Çalışmada klinik denetim konusundaki uygulamalar açıklanırken ayrıca, öğrenci ve denetçilerin hak ve sorumlulukları da belirtilmektedir. İlişkilerin gelişimini teşvik etmek için, hem öğrenciler hemde denetçiler için bir rehber sağlanması amaçlanmaktadır. Bu doğrultuda, denetimin yaratıcı sürecini kolaylaştırmak ve potansiyel problemleri önlemek için klinik denetimle ilgili alanyazın taraması yapılmış ve denetim sürecine katılan tüm katılımcılara destek sağlanması umut edilmiştir.

Kasapçopur vd. (2009), “Denetimde E-Performans” isimli çalışmada, eğitimle ilgili veri toplanması ve bu verilerin yorumlanmasının öğrenme ve öğretme etkinliğini belirlediğini vurgular. Milli Eğitim Bakanlığı Müfettişleri ve Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğü denetim modülleri, araştırma anketleri ve performans ölçümü ve ILSIS değerlendirilmesi üzerine ortak bir çalışma yapmıştır. Elektronik ortama transfer edilen modüller sayesinde, sadece öğretmen ve öğrenciler değil veliler de bu modüllere internet aracılığıyla ulaşabilecektir. Böylelikle, objektif sonuçlara ulaşmada daha hızlı ve ekonomik bir iletişim sağlanması beklenmektedir.

Toker Gökçe (2009), “Bilimsel Yönetim Anlayışında Denetim” konulu araştırmasında: “Denetim sürecinde örgütün planlanan amaçlarına ulaşmasını gerçekleştirmede önüne çıkan sorunlar belirlenir ve düzeltme yolları aranır. Denetim, örgütte hem performans belirleme hem de bir gelişim aracıdır. Alan yazında denetim, temel aldığı felsefi görüşlere göre, bilimsel denetim, sanatsal denetim, klinik denetim, öğretimsel denetim gibi, farklılaşmaktadır. 80'li yıllara kadar bilimsel yönetim anlayışının beslediği denetim anlayışı, iş görenin önceden belirlenen standartlara göre yeterli veya yetersiz biçiminde değerlendirilmesinden ibaretti. Geçen 30 yılda yönetim anlayışındaki değişimler, denetim süreçlerine de yansımıştır. Dolayısıyla denetim süreci de sadece iş görenin eksiklerini belirleme işlevinden uzaklaşarak, iş göreni aynı zamanda değiştirmeyi ve geliştirmeyi de hedeflemiştir. Türkiye'de eğitimcilerin değerlendirilmesinde son yıllarda ortaya çıkan akımlar etkili olsa da, Milli Eğitim Bakanlığı'nın (MEB) müfettişler aracılığı ile gerçekleştirdiği denetim, teftiş adı altında, bilimsel denetim anlayışını temsil etmektedir. Farklı denetim anlayışları, yeniliklerinden dolayı, alan yazında irdelenmektedir. Türkiye'de tüm eğitimcilerin kariyerleri boyunca her yıl yaşadıkları denetim hakkında birçok akademik çalışma bulunmaktadır. Ancak bilimsel denetimi bir denetim biçimi olarak irdeleyen kaynaklar yeterli değildir” ifadelerine yer verir. Alanyazın taraması yöntemi ile yaptığı çalışmada söz konusu boşluğu doldurmayı amaçlamaktadır. Bilimsel denetim modelinin irdelenmesi gerektiği sonucuna varan Toker Gökçe, “Bilimsel denetim anlayışına sahip müfettişler öncelikle planlama becerisine sahip olmalıdır. Çünkü bilimsel yönetim tarzında planlılık önemli bir yer tutmaktadır. Ayrıca bu anlayışa sahip müfettişler denetleyeceği kişi ile arasına mesafe koymalıdır. Çünkü bilimsel denetim anlayışına göre denetleyen ile denetlenen konularını bilmek ve konuları gereği davranmak zorundadır. Denetleyen ile denetlenen arasında denetimin dışında bir bağ veya ilişki olmamalıdır. Denetim resmi bir süreç içinde gerçekleşmelidir.” demektedir. Ayrıca, “Diğer yandan, eğitim süreci sonunda ortaya çıkan ürün insandır. Bu nedenle, eğitim öğretim sürecinde, önceden öngörülemeyen durumlar ortaya çıkabilir. Ayrıca günümüzde eğitimciler, bilişim teknolojilerinin de gelişmesiyle, eğitime dönük bilimsel çalışmalar yapabilmekte veya birçok bilimsel projede yer almaktadır. Oysa bilimsel denetim anlayışında, eğitimcinin bu yönleri göz ardı edilmektedir. Bu denetim anlayışında, bir eğitimcinin

başarısı, kendisini denetleyen müfettişin elindeki standartların öngördüğü ölçüdedir. Bu standartların öngöremediği konularda veya alanlarda başarıları olan eğitimcilerin değerlendirilmeleri eksik kalmaktadır. Bu doğrultuda, günümüzde eğitimcilerin değerlendirilmesinde, bilimsel denetimin tek başına ne oranda yeterli olduğu da irdelenmelidir. Türkiye’de, müfettişler halen bilimsel denetime bağlı kalarak denetim yapıyorlarsa, bunun nedeni sorgulanmalıdır. Bu sorgulamalar yapılırken, bilimsel denetimin olumlu yanlarının da bulunduğu unutulmamalıdır.” ifadelerine yer vermektedir.

Güven (2009), “Milli Eğitim Bakanlığı Müfettişlerinin Okul Rehberlik Hizmetleri ve Denetimiyle İlgili Görüşleri” konulu çalışmasında, Milli Eğitim Bakanlığı Müfettişlerinin ortaöğretim okullarındaki psikolojik danışma ve rehberlik hizmetleri ve bu hizmetlerin denetimiyle ilgili görüşlerini belirtmektedir. Güven bu çalışmasını, 2008 yılında 175 Bakanlık Müfettişiyle gerçekleştirmiştir. Araştırma sonucu elde edilen bulgular, okul rehberlik hizmetlerinin bir ihtiyaç olarak algılanması, psikolojik danışmanların mesleki gelişim çabaları, öğrenci rehberlik hizmetlerindeki artış gibi olumlu gelişmelere karşın, okul rehberlik hizmetlerinin birtakım olumsuz görünümünün olduğunu göstermektedir.

Yılmaz (2009), “Okul Müdürlerinin Denetim Görevi” isimli çalışmasında denetimin örgütsel etkililik için vazgeçilmez ve önemli bir süreç olduğunu, son yıllarda okul müdürlerinin denetimine önem verildiğini vurgulamaktadır. Bu önemin artmasında da müdür rollerindeki değişimlere dikkat çekmektedir. Müdürlerin öğretim lideri olduğuna vurgu yapan Yılmaz, konuyla ilgili alanyazına da değinerek müdürlerin denetim görevini mutlaka yerine getirmesini savunmaktadır.

Gökçe (2009), “İlköğretim Denetçilerinin Takım Rollerini” başlıklı çalışmasında denetimde takım çalışmasının bir yönetim tekniği olarak kullanılabileceğinden bahsetmektedir. Araştırmasını ilköğretim denetçisinin, eğitsel takımın üyesi olarak rollerini algılama düzeyini ortaya koymak için gerçekleştiren Gökçe, Bursa ilinde görevli 70 ilköğretim denetçisiyle çalışmıştır. Araştırma sonucunda eğitim denetçilerinin kendilerini eğitim takımının bir parçası olarak

algılamadıklarını söylemek mümkündür. Bu bağlamda Gökçe, denetçilerin eğitim sisteminde yer alanları, eğitsel takımın üyesi olarak kabul edilen anlayışla yetiştirilmeleri gerektiği önerisini öne sürmüştür.

Beycioğlu ve Dönmez (2009), “Eğitim Denetimini Yeniden Düşünmek” isimli çalışmalarında eğitim sisteminin çok hızlı değiştiğini, denetimin de bu değişimlerden etkilenmesinin kaçınılmaz olduğunu belirtmektedirler. Çalışmalarında eğitim denetimi ve eğitim denetçisi kavramlarına bakmakta, alana ilişkin tarihsel gelişim süreci ve kuramsal dönemleri ele almakta ve ilgili alanyazına değinerek geliştirilen önerileri tartışmaya açmaktadırlar.

Çetinkanat ve Sağnak (2010), “İlköğretim ve Bakanlık Müfettişlerinin İletişim Stillerinin Karşılaştırılması” konulu araştırmalarında ilköğretim ve Bakanlık müfettişlerinin iletişim stillerini belirlemeyi amaçlamaktadırlar. Bu doğrultuda Niğde ilinde, 15 ilköğretim okulundan 308 ve 10 liseden 160 denetim geçirmiş öğretmene 61 maddeden oluşan müfettiş iletişim anketi uygulamışlardır. Araştırmanın sonuçlarına göre; ilköğretim müfettişlerinde iletişim stili olarak liderlik ve kuralcılık üst düzeyde görülürken, kararsızlık ve azarlayıcılık alt düzeyde görülmüştür. Bakanlık müfettişleri ise üst düzey kullandıkları stilde ilköğretim müfettişleriyle benzer özellik gösterirken en az memnuniyetsizlik ve kararsızlık stilini kullanmaktadırlar. Araştırmada ilköğretim ve Bakanlık müfettişlerinin iletişim stilleri arasında liderlik, yardımseverlik ve kuralcılık açısından fark bulunmuştur.

Gündüz (2010), “İlköğretim Okullarında Görev Yapan Yönetici ve Öğretmenlerin İlköğretim Müfettişlerine İlişkin Tutumlarının İncelenmesi” konulu çalışmasında: “ilköğretim okullarında görev yapan yönetici ve öğretmenlerin, ilköğretim müfettişlerinin, rehberlik, teftiş ve olumlu duygular geliştirmelerine ilişkin tutumlarını belirlemeye çalışmayı” amaçlamaktadır. “Araştırmanın evrenini, 2008–2009 eğitim-öğretim yılında İstanbul ili Bağcılar ilçesinde bulunan 54 ilköğretim okulunda görevli 3440 yönetici (n=268) ve öğretmen (n=3172) oluşturmaktadır. Çalışmanın örneklemini ise, evrenden “oransız elaman örnekleme” yöntemi ile seçilen 505 yönetici (n=109) ve öğretmen (n=396) oluşturmaktadır.

Araştırma nicel bir araştırma olup, veriler Sümbül ve İnandı (2005) tarafından geliştirilen 20 maddelik ölçekle toplanmıştır. Ölçekle elde edilen veriler, yüzde, frekans, ortalama, standart sapma, t testi ve tek yönlü varyans analizi (anova) ile çözümlenmiştir. Yönetici ve öğretmenlerin, ilköğretim müfettişlerinin rehberlik, teftiş ve olumlu duygular geliştirmelerine ilişkin genel tutumları “kararsızım” biçiminde olmuştur. Yönetici ve öğretmen tutumlarında, yaş, ödül ve hizmet içi eğitim değişkenine göre anlamlı farklılıklar bulunmuştur. Konum, cinsiyet, kıdem ve eğitim durumuna göre ise, anlamlı bir farklılık bulunamamıştır. Ölçeğin Cronbach Alfa güvenilirlik katsayısı 0.92 dir.”

Yurt Dışındaki Araştırmalar

Verdis, Kriermadis ve Pashiardis (2003), “Okul Etkinliğini Araştırmada (SER-School Effectiveness Reseach) Tarihsel, Karşılaştırmalı ve İstatiksel Perspektifler: Yunanistan’da Eğitim Değerlendirmesini Yeniden Düşünmek” isimli çalışmada, okul etkinliği araştırmasının tarihi ve bugünkü durumunu göstererek Yunanistan’da eğitim değerlendirmesi için yeni bir bakış açısı sunmaktadırlar. Bu bağlamda dünyanın bir çok yerindeki gelişmeleri inceleyip Fransa, İngiltere ve Yunanistan SER politikasının etkilerine odaklanmışlar, SER’in geleceği ile ilgili düşünceleri ve bunun eğitim değerlendirmesine katkılarını ifade etmişlerdir.

Korilaki (2006), “Yunanistan İçin Eğitim Gözleminin Entellektüel Kullanımı” isimli çalışmasında, Yunanistan’daki durumu incelemiş eğitim sistemindeki yetersizlikleri, okullar, sınıflar arasındaki eşitsizlikleri tespit ederek farklılıkları azaltmak için ilk ve orta dereceli devlet okullarında yeni bir gözlem sisteminin geliştirilmesi yönünde tavsiyeler sunmuştur.

BÖLÜM II

İLGİLİ ALANYAZIN

Bu bölümde çalışmanın kuramsal çerçevesini oluşturan temel bilgilere yer verilmiştir.

Denetim Nedir?

Denetim kavramı, uluslararası ticaretin geliştiği dönemlerde mali kontrol ihtiyacının ortaya çıkmasıyla doğmuştur. Kenger (2001), “denetçi yardımcıları için eğitim notu”nda, denetimin “audit” kelimesinden türediğini ve bugünkü niteliğine sanayi devriminden sonra ulaştığını belirtir. Türk Dil Kurumu “denetim” kavramını, *“kamu ya da özel bir kuruluşa ilişkin bilgilerin önceden belirlenmiş ölçütlere uygunluğunun saptanması ve rapor edilmesi amacı ile bir uzman birimi tarafından kanıt toplama ve değerlendirme süreci”* şeklinde tanımlamıştır. Yine, Türk Dil Kurumu denetimi *“bir olay ya da işlemin, istenilen biçimde gerçekleşmesini sağlamak için değişkenleri düzenleme işi”* olarak belirtir.

Denetim, veri toplama, verileri inceleme, araştırma, soruşturma, kovuşturma, kontrol, tetkik ve benzeri kavramlarla eş anlamlıdır.

Denetim, iktisadi çalışmaların önceden belirlenmiş kriterlere uygunluğunu araştıran, tarafsızca kanıt toplayan ve bu kanıtları inceleyen, bulguları değerlendiren, değerlendirme sonucunda raporlar hazırlayan ve tavsiyelerde bulunan bir süreçtir.

Kurnaz (Ders Notlarında), denetimi *“iktisadi olay ve faaliyetlerle ilgili iddiaların önceden saptanmış ölçütlere uygunluk derecesini araştırmak ve*

sonuçlarını ilgi duyanlara bildirmek amacıyla tarafsızca kanıt toplayan ve bu kanıtları değerleyen sistematik süreç” olarak tanımlamaktadır.

Denetim, kurumları davranış ve uygulamaları bakımından belirlenmiş hedefleri doğrultusunda değerlendirme ve bu değerlendirme sonucunda saptanan eksikliklerin giderilmesi sürecidir. Denetim, denetici ve denetlenen adına iyi niyetle güvene dayalı bir ilişki için temel oluşturan kişilerarası bir süreçtir.

Denetim, yönetim sürecinin bir parçası olduğu için tüm örgüt yapılarında mevcuttur. Taymaz, denetimin davranışların kontrol süreci olduğunu belirtirken, bütün resmi kurumlarda yasal düzenlemeler doğrultusunda denetim yapıldığını ifade eder (1993:1-2). Denetimi, gelişim ve performans değerlendirmesi olarak düşünmek mümkündür. Bu bağlamda, denetimin temel aldığı olay, kariyer ve profesyonel ağı göz önünde bulundurmak gerekir. İyi yapılan bir denetimin bireyi moral ve iş doyumunu olarak tatmin ettiği, stresi, hatta tükenmişliği önlediği söylenebilir.

Denetim sistemi, zaman, çevre, değerler, inançlar, kanuni düzenleme gibi çeşitli değişkenleri içerir. Bu değişkenlerin birinde olan bir hareketlilik diğer değişkeni de hareketlendirir. Denetim sisteminde aktarılan bilginin miktarı yükselince, denetim sürecindeki ürün bilgi de yükselecektir. Denetim sistemi, içinde bir kontrol unsurunu barındırır ve bundan direkt olarak etkilenir. Denetimde kontrol, yönetmeliklerle belirlenen kurumsal değerleri ve inançları temel alır. Denetim süreci destek, eğitim ve öğretimi içerir. Buna göre destek, bireysel gelişimin sağlanabilmesi için duygusal ve psikolojik desteği içermektedir. Aynı zamanda bireyin bilgi edinmesi ve farklı düşünce sistemlerini geliştirebilmesini destekler.

Denetimin Amacı

Aydın (2007), denetimin amacının örgüt amaçlarının ne derecede gerçekleştirildiğinin tespiti ve bu amaçların gerçekleştirilebilmesi için gerekli tedbirlerin alınması olduğunu belirtir.

Denetimin amaç ve yöntemini var olan problem belirler. İşbirliğine dayanır, bilimseldir, güdüleyicidir, hem çözümleyici hem de birleştiricidir, hem geçmişe hem de geleceğe yöneliktir (Aydın, 2007.)

Denetimin Özellikleri

Kurnaz (2007)'a göre denetim, aşağıdaki özelliklere sahiptir:

- a) Denetim, belli bir örgüte ve döneme ait bilgileri kapsar.
- b) Denetim bir süreçtir.
- c) Denetim verilerin doğru ve güvenilir olmasıyla ilgilendir.
- d) Denetim kurumun amaçlarında belirtilenler ve ürünü kıyaslar.
- e) Denetim kanıt toplar ve bunları değerlendirir.
- f) Denetim bağımsız uzmanlar tarafından yapılır.
- g) Denetim çalışmalarını sonrasında rapor düzenlenir.

Denetim Türleri

Kenger (2001)'e göre denetim türlerini, amaçlarına ve statüsüne göre iki ana gruba ayırmak mümkündür.

Amaçlarına göre denetimi dört ana başlıkta inceleyebiliriz. Statüsüne göre denetim ise kendi içinde daha önce iç ve dış denetim olmak üzere ikiye ayrılırken son zamanlarda yüksek denetim adında üçüncü bir statü buna ilave edilmiştir.

Buna göre:

- A) Amaçlarına Göre Denetim Türleri
 - a. Finansal Denetim

- b. Uygunluk Denetimi
- c. Performans Denetimi
- d. Ekonomik Denetim

B) Statüsüne Göre Denetim Türleri:

- a. İç Denetim
- b. Dış Denetim
 - i. Bağımsız Denetim
 - 1. Sürekli Denetim
 - 2. Sınırlı Denetim
 - 3. Özel Denetim
 - ii. Kamu Denetimi
- c. Yüksek Denetim

A) Amaçlarına Göre Denetim Türleri:

a) Finansal Denetim: Bir kurumdaki her türlü mali verilerin incelenmesidir. Kurumun belirlenmiş kriterlerine göre mali tabloların denetlenmesi amacıyla finansal denetim bağımsız denetçiler ve kamu denetçileri tarafından yürütülür. Mali tabloların kriterlere uyup uymadığı araştırılır.

b) Uygunluk Denetimi: Kurumun finansal faaliyetlerinin kurallara ve ilgili yönetmeliklere uygun yürütülüp yürütülmediği araştırılır. İşletme personelinin yapmış olduğu işlemler ve tuttuğu kayıtların yetkili makamlarca belirlenmiş mevzuata ve sözleşmelere uyup uymadığı denetlenir.

c) Performans Denetimi: Bir kurumun çalışmalarının verimliliğinin ve etkililiğinin denetlenmesidir. Kurumun önceden belirlenmiş hedeflere ulaşmış olup olmadığı araştırılır. Kaynakların etkili kullanımı ölçülür. Programlar ve bütçeye ne kadar uyulduğu incelenir.

d) Ekonomik Denetim: “...finansal tablolar, uygunluk ve performans denetimlerinin birlikte yürütüldüğü ve raporlandığı bir denetim türüdür” (Kenger, 2001).

B) Statüsüne Göre Denetim Türleri:

a) İç Denetim: Örgütün kuruluş akdinde belirlenen amaçlarına uygun çalışıp çalışmadığının yine işletme içinde kurulmuş olan bağımsız bir birim tarafından denetlenmesidir. Her türlü veri araştırılır, incelenir ve raporlanır.

b) Dış Denetim: Örgütün örgütle organik bağı olmayan denetçiler tarafından denetlenmesidir. Tamamen bağımsız ve farklı tüzel kişiliği olan denetmenler denetim görevini yürütür. Bağımsız ve kamu denetimi olarak ikiye ayrılır.

Bağımsız Denetim: Örgütün bağımsız ve uzman kişilerce denetlenmesidir. Uzman, örgütün talebi üzerine mali verileri inceler, uygunluk ve performans denetimlerini yapar. Bağımsız denetim, sürekli, sınırlı ve özel denetim olmak üzere üçe ayrılır. Sürekli denetim, örgütün yıllık mali tablolarının denetlenmesi anlamına gelir. Sınırlı denetim ise belli dönemlerde bilançoların ve gelir tablolarının denetlenmesidir. Özel denetim, bazı örgütlerin SPK mevzuatı gereğince bağımsız denetleme kurulları tarafından denetlenmesidir.

Kamu Denetimi: Yürütme organlarına bağlı birimler tarafından yasal çerçevede yapılan denetimdir. “Kamu denetim kuruluşları çeşitli devlet kurumları içinde örgütlenmiş olup; kuruluşların faaliyetlerinin yasal mevzuata, devletin ekonomi politikasına, kamu yararına uygunluk düzeyini araştırır ve denetler.” (Kenger:2001)

c) Yüksek Denetim: “anayasal dayanağı ve meslek mensuplarının yasal güvenceleri olan, bazı ülkelerde yargısal yetkilerle donatılmış, bağımsız ve özerk

denetim kuruluşları tarafından kamu kurum ve kuruluşlarının tamamı üzerinde parlamentolar adına yapılan denetimdir” (Kenger, 2001).

Kenger'den farklı olarak Taymaz (2005), denetim türlerini aşağıdaki gibi dört bölümde incelemiştir:

- A) Politik denetim
- B) Yargı denetimi
- C) Kamuoyu denetimi
- D) Yönetimsel denetim

A) Politik Denetim: TBMM tarafından hükümetin denetlenmesidir. TBMM, hükümetin yetkilerini doğru kullanıp kullanmadığını, soru, gensoru, genel görüşme, meclis araştırması ve meclis soruşturması aracılığıyla denetler. Gerektiğinde yaptırım uygulanır. Ayrıca, mali açıdan Sayıştay TBMM adına denetim görevini yürütür.

B) Yargı Denetimi: Yönetim sistemlerindeki sıkıntıların yargı aracılığıyla denetlenmesidir. Danıştay, idari mahkemeler, vergi mahkemeleri ve adliye mahkemeleri, başvurulduğu takdirde bu denetim görevini yaparlar.

C) Kamuoyu Denetimi: Yönetimin çalışmaları üzerine kamuoyu tarafından yapılan denetimdir. Bu denetim türünde baskı unsuru önemlidir. Bu bağlamda kitle iletişim araçları, STK'lar ve bireylerin eğitim düzeyi önemlidir.

D) Yönetimsel Denetim: İdari teftiş/denetimdir. Denetleme yetkisi olan üst düzey yöneticiler, uzmanlar veya müfettişler tarafından yapılır. Bu denetim şekli:

“

- a) *Cumhurbaşkanlığına bağlı Devlet Denetleme Kurulu*
- b) *Başbakanlığa Bağlı Yüksek Denetleme Kurulu*
- c) *Bakanlıklar, Bağımsız Genel Müdürlükler ve kurumların bünyelerindeki Teftiş Kurulları, ve diğer denetim üniteleri ”*

tarafından yapılır (Taymaz, 2005:28).

Eğitim Denetimi

Son yıllarda eğitim sistemlerindeki yeni düzenlemeler, çağdaş eğitim programlarının uygulanması, bereberinde pek çok yenilikler getirmiştir. Bununla beraber, yapısal bazı değişiklikler gözlenirse de, eğitim sisteminin olmazsa olmazlarından biri denetimdir. Ayrıca, denetim mesleki gelişim ve öğretimin geliştirilmesi üzerine odaklanan biçimlendirici bir süreçtir. Güven ve karşılıklı anlayış ortamında yönetici ve öğretmenler arasında bir meslekdaşlar ilişkisidir. Denetim, mesleki büyüme, personel geliştirme, öğrenme öğrenci gelişimini ve kaliteli bir sınıf performansını teşvik eder. Denetimin yönetici ve öğretmen arasında öğretimi geliştirici yöntemler bulmak için sürekli diyalogu teşvik eden katılımcı bir süreç olduğu varsayılır. Denetim, öğretim tekniklerinde çeşitliliği teşvik eder. DeWitt (1977)' e göre eğitim denetimi hizmet etmesi gereken toplumun bir parçası olarak başarılı olabilir, onun dışında kalarak değil. Colantonio (2005), eğitim denetimi ve personel gelişiminin ilişkilendirilmesinin yöneticilerin büyüme/gelişim odaklı etkili bir çevre oluşturmalarına yardımcı olduğunu belirtir. Eğitim denetiminin başarısı için klinik denetim modelinin bilişsel koçluk ile ilişkilendirilmesi ise bir ihtiyaçtır. Etkin bir denetim sayesinde öğretim uygulamalarını geliştirmek mümkündür. Verilerin doğru analizi öğretmenlerin aldığı anlamlı geribildirimle öğrenme sürecinin başarısını etkiler. Okulların en temel işlevlerinden biri öğrenmenin gerçekleşmesidir. Bu nedenle etkili denetimin yapılması bir gerekliliktir. Eğitim denetimi bir gelişim süreci olarak adlandırılabilir. Bu nedenle başarısı dikkatlice planlanmasıyla doğru orantılıdır. Denetim, eksik arayan, cezalandıran, moral bozan, korkutucu bir yapıdan, bilimsel anlayış içinde, destekleyen, motive eden ve arzulanan bir modele dönüşürse, eğitim sürecine olumlu katkı sağlar.

Can (2004)'a göre denetim, öğretmen ve denetmenlerin bilgi ve becerilerini eğitim kurumunda etkili bir şekilde kullanmalarına yardımcı olan bir süreçtir. Karşılıklı iletişim, bilgi paylaşımı öğretmen ve denetmenin motivasyonunu artırıcı

bir etki yapar. Bu nedenle, denetmenin rehberliği öğretmenin performansının yükselmesine, dolayısıyla eğitim kurumundaki verimin yükselmesine neden olur.

Denetim, hem denetleyen hem de denetlenen açısından kendilerini geliştirici bir süreçtir. Denetleyen görevini eksiksiz yapmak için alanındaki yenilikleri takip eder, denetlenen de denetim sürecinde uygulamaları ve performansını geliştirmek için daha fazla bilgi edinmek ve bu bilgisini eğitim alanında en iyi şekilde kullanmak ister. Dolayısıyla, denetim denetleyen ve denetlenen için öğrenim sürecidir.

“Alfonso, Firth ve Neville denetimi hem bir süreç hem de bir rol olarak ele almaktadır. Süreç bakımından denetim amaç, felsefe ve alt sistemlerin bir bileşimidir. Rol bakımından ise kavram, denetmenin gerçekleştirdiği etkinlikler ve sorumluluklardan oluşur. ... Weller’in rehberlik, eğitim ve öğretim olmak üzere üç işlevi olduğunu belirttiği eğitim denetiminde, Frase çıkış noktasının öğretimi ve öğrencilerin gelişimini iyileştirmek olduğunu vurgulamakta ve bu amaca ulaşma konusunda başarılı olunduğuna dair yeter düzeyde kanıt olmadığını belirtmektedir” (Beycioğlu, K. ve Dönmez, B.: 2009).

Eğitim denetimi, eğitim sürecini geliştirmeyi amaçlarken, aynı zamanda öğretmenin gelişimi, dolayısıyla öğrenme ve öğretim sürecinin gelişimini de hedefler. Başar (1995)’a göre denetim, *“durumu belirleme, değerlendirme, düzeltme ve geliştirme öğelerinden oluşan etkinlikler bütünüdür”*. Aydın (2008: 3), denetim sürecinin öğrenci başarısı için bir işlevi olduğunu belirtir. Haris ve Bessent, ... denetimi; *“okulun temel öğretimsel amaçlarını gerçekleştirmesini doğrudan etkilemek için, okulun işleyişini sağlamak ve değiştirmek amacıyla okul çalışanlarının insanlar ve diğer nesnelere ilişkili olarak yaptığı her şeyin denetimi”* olarak tanımlamışlardır (Aydın, 2008: 4).

Eğitim denetimi, örgütün işleyişinin belirtilen amaçlara uygun olup olmadığının kontrolüdür. Denetimin tarihsel gelişimine baktığımızda, eğitim denetiminin değişik tarihi süreçlerden etkilendiğini görürüz. Tarih içinde entellektüel sosyal hareketlerden toplumun tüm katmanlarının yanısıra, eğitim denetimini de etkilenmiştir. Toplumdaki sosyal ve eğitimsel gelişimler aynı zamanda denetim mekanizmasının da bir parçası olmuştur. Daha önceleri ürün odaklı denetim yapılırken, 20. yüzyılın ilk yarısında demokratik değerler eğitim denetimine girmiştir. Yönetim süreçlerinde bilimselliğin yer alması, eğitimin denetim boyutunu da etkilemiştir. 20. yüzyılın 2. yarısında denetim, klinik denetimin çeşitli formlarına yakın tanımlanmıştır. Başar'a göre "*eski anlayışta denetim, bir durum saptama ve raporlama işi olarak görülür*"...çağdaş denetim ise okullardaki mevcut durumun geliştirilmesini hedefler. Durumun tespiti gelişim için bir araçtır. Başar (1995), ayrıca özdenetimin önemini vurgular.

Aydın (2008), eğitimde denetimin kontrolden ziyade geliştirme odaklı bir fonksiyonu olduğunu belirtir. Ayrıca, denetimin örgütteki güç kaybını "entropy"yi önlemek için gerekli olduğunu ifade eder.

Bursalıoğlu denetiminin davranış kontrol yöntemi olduğunu belirtir (Buluç, 1997). Bu nedenle de eğitimin vazgeçilmez bir unsurudur.

Denetim, eğitim yönetiminin bir alt sistemidir ve eğitimin amaçlarının gerçekleşmesine yardımcı olur. Denetim sonucunda sağlanan geribildirim eğitim örgütlerinin etkililiğinin gelişmesine yardımcı olur. Bu geribildirimi değerlendirmeyen eğitim örgütleri problem tanı ve çözümünde sıkıntılar yaşayabilir. Denetim çeşitli boyutlarda gerçekleşir. Birbirinden bağımsız veya eşgüdümlü olarak farklı boyutlarda yapılan denetim, eksikliklerin ortaya çıkarılmasına, sağlanacak rehberlikle bu eksikliklerin giderilmesine ve eğitim örgütünün verimliliğinin artmasına yardımcı olur. Denetim kavramını daha iyi anlayabilmek için, denetimin ilkelerini göz önünde bulundurmak gerekir. Bu ilkeler; "*amaçlılık, planlılık,*

nesnellik, bütünlük, durumsallık, açıklık ve demokratiklik” olarak sıralanabilir (Can, 2004). Denetim ilkelerini çoğaltmak mümkündür. Örneğin, Başar (1995) bu ilkelere “*sürekliliği*” de ilave etmiştir.

Denetimin Boyutları

Wiles ve Brondi denetimde yönetim, program ve öğretim boyutundan bahsetmektedir (Aydın, 2008:12).

Tablo 1. Denetimin Boyutları (Aydın, 2008: 12-14)

DENETİMİN BOYUTLARI		
YÖNETİM BOYUTU	PROGRAM BOYUTU	ÖĞRETİM BOYUTU
Amaç ve önceliklerin belirlenmesi	Öğretimsel amaçların belirlenmesi	Öğretim planlarının geliştirilmesi
Politikaların geliştirilmesi ve standartların belirlenmesi	Gelişmelerin belirlenmesi ve araştırma yapılması	Programların değerlendirilmesi
Uzun dönemli planlama yapılması	Planlı değişme ve program geliştirme	Yeni programların tanıtılması
Örgütsel yapının oluşturulması	Programların çeşitli özel hizmetlerle ilişkilendirilmesi	Öğretimin örgütlenmesinin yeniden düzenlenmesi
Kaynakların belirlenmesi ve sağlanması	Materyalin seçilmesi ve kaynakların dağıtılması	Öğretimsel kaynakların dağıtılması
İşgören kadrosunun seçilmesi	Öğretim kadrosunun oryantasyonunun sağlanması	Öğretmenlere danışmalık ve yardım sağlanması
Gerekli donanımın sağlanması	Donanımdaki değişikliklerin önerilmesi	Olanakların değerlendirilmesi ve gerekli değişikliklerin sağlanması
Gerekli finansal kaynağın sağlanması	Öğretim için gerekli olan yatırımın kestirilmesi	Dağıtılan parasal kaynakların kullanımının değerlendirilmesi
Öğretimin örgütlenmesi	Öğretim programlarının hazırlanması	Hizmet içi eğitim programlarının düzenlenmesi ve eşgüdümün sağlanması
Okul – çevre ilişkilerinin geliştirilmesi	Okul programlarının geliştirilmesi ve dağıtılması	Toplumsal gereksinimlere ve düşüncelere yanıt verilmesi

Denetim Modelleri

Çeşitli denetim modelleri, tarihi süreç içinde eğitim yönetiminin içine girmiştir. Değişik dönemlerdeki felsefi akımların etkisiyle ortaya çıkan bu modelleri sırasıyla bilimsel, sanatsal, öğretimsel, klinik, gelişimsel ve farklılaştırılmış denetim modelleri diye söylemek mümkündür (Aydın, 2008).

- A) Bilimsel Denetim: Frederick W. Taylor bilimsel yönetimin ilkelerini:
- a. İzlenecek Yolun Tanımı ve Uygulanması
 - b. Plan ve Uygulamanın Birbirinden Ayrılması
 - c. Performans ve Ödemenin Doğrudan İlişkili Olması

şeklinde sıralamıştır. Taylor aslında gözlem ve analiz üzerinde durmuştur (Aydın, 2008:15).

B) Sanatsal Denetim: Eliot W. Eisner'in savunduğu "*sanatsal denetim bütüncül bir özellik taşır... Eisner'a göre öğretim bir sanattır, ve her zaman önceden tasarlandığı gibi gerçekleşmeyebilir. Tam tersine koşullara göre değişir.*" Eisner eğitimde estetik duyarlılığa önem verir, bu nedenle öğretimi bir bilimden ziyade bir sanat olarak görür. Bu nedenle dayatmaya karşı çıkar (Aydın, 2008:24).

C) Öğretimsel Denetim: Eğitim kurumunda, eğitimcilerin yerine getirdiği süreci tanımlar. Öğretmene desteği amaçlar. Öğretmen, öğrenci ve denetici arasında işbirliğini öngörür (Aydın, 2008:36).

D) Klinik Denetim: Öğretmen ve denetici arasındaki yüz-yüze ilişkiyi savunur ve öğretmenin sınıf içindeki davranışına odaklanır. Glickman'a göre klinik denetim, bire-bir ilişkilerde kullanılır (Aydın, 2008:39). Planlama, gözlem ve geribildirim esas aldığı etkinliklerdir.

E) Gelişimsel Denetim: Glickman tarafından geliştirilmiştir. Denetici öğretmenin gelişimsel düzeyini analiz eder ve denetimini bu doğrultuda uygular. Denetimi korku duyulan bir süreç olmaktan çıkarır (Aydın, 2008: 47).

F) Farklılaştırılmış Denetim: Alacağı denetim türü konusunda öğretmene seçenek sunan bir denetimdir (Aydın, 2008:60). Farklılaştırılmış denetimin temelini, meslek, örgüt, öğretmen ve denetmen oluşturur.

Yukarıda belirtilen denetim modelleri, tarihsel gelişim ve yönetim alanına felsefi yaklaşımların etkisiyle ortaya çıkmış modellerdir. Hiç birinin tek başına üstünlüğü veya etkisizliğinden bahsetmek mümkün değildir. Denetici hangi yaklaşımı veya modeli benimserse benimsesin, ihtiyaç analizi yapmadığı takdirde denetimden beklenen verimin alınma olasılığı zayıflar. Belkide kullanılması gereken model, yukarıda bahsi geçen modellerin birbirini tamamlayıcı özelliklerinin bir araya getirilmesiyle belirlense daha etkili olur. Yani eklettik bir denetim modeli oluşturmak, denetimin daha etkili olmasını sayılabılır.

Eğitim Denetiminin Amacı

Eğitim denetiminin temel amacı eğitim sürecinin geliştirilmesi, öğretim ve öğrenimin daha etkili bir şekilde gerçekleşmesine katkı sağlamaktır. Bu nedenle, denetime neden ihtiyaç duyulduğu konusunda açık olunmalıdır. Neden denetim yapıldığının belirtilmesi gerekir. Denetim için bir zaman diliminin belirtilmesi denetimin etkililiğini artırır. Denetim yapılırken süreye, denetimin yapıldığı alana dikkat edilmesi, denetim süresinde bir müdahalenin olmaması, denetimin sağlıklı olmasını sağlar. Denetim gizlilik gerektirir. Aydın (1987), çağdaş eğitim denetiminin amacını öğrenme ve öğretmenin verimini ve etkisini artırmak olarak belirtir. Denetim, eğitim sürecini geliştirmek için önemli bir etkidir. Denetleyen ve denetlenenin üzerinde yaptığı etki ürüne doğrudan yansımaktadır.

Eğitim Denetiminin Özellikleri

Eğitim denetiminde denetlenen kurum ve bireyler, var olan koşullar, denetimin yöntemini belirleyen unsurların başında gelir. Eğitim denetimi öğretim ve öğrenme sürecini geliştirmeyi amaçlar (Aydın, 2007:20).

Eğitim kurumlarında denetim yapılırken bazı önemli hususlar dikkate alınmalıdır. Bu hususları zaman zaman eğitim bilimciler farklı şekilde belirtirler de aşağıda sıralanan hususlar denetimin bir gelişim süreci olmasında etkilidir.

Eğitim Denetimi:

Eğitimi denetlemenin amaç ve işlevleri şunlardır (Taymaz: 2005, Aydın: 2007):

- a) Amaçları bakımından tutarlıdır. (Denetimin amaçları birbirleriyle çelişmezler).
- b) Plan hazırlanırken mevcut koşullar göz önünde bulundurulur. (Karşılaşılan sorun ve mevcut koşullar denetimin yönteminin belirlenmesinde rol oynar.)
- c) Yasalara uygundur. (Denetim kanun, tüzük ve yönetmeliklerle düzenlenmiştir. Denetim yapılırken yasalara uyulması gerekir.)
- d) İşbirliğine dayanır. (Denetimin başarılı sonuç vermesi, denetleyen, denetlenen ve kurumun işbirliğine bağlıdır.)
- e) Uygun yöntemlere göre yapılır. (Sağlıklı ve etkili bir denetim, verilerin toplanması, doğru analizi ve bunun sonucunda gerekli tavsiyelerin sağlanmasıyla yapılır.)

f) Bilgi ve beceri gerektirir. (Denetçi, başarılı bir denetim yapabilmek için gerekli mesleki bilgi ve teknik donanımın yanısıra, denetleyeceği kurum ve kişi hakkında da malumat sahibi olmalıdır.)

g) Bilimseldir. (Nesnellik, olgular ve veriler esas alınır, verilerin analizi yapılır, tavsiyelerde bulunulur, bu nedenle bilimseldir.)

h) GÜdüleyicidir. (GÜdülenme yaşamın her alanında olduğu gibi eğitim denetiminde de önemlidir. Denetlenenin veriminin artması ve başarısı için denetimin güdüleyici olması gerekir. Yapıcı eleştiri denetlenen için güdüleyici rol oynar.)

i) Çözümleyici ve birleştirici özelliğe sahiptir. (Beklentiler doğrultusunda, mevcut problemi çözmeye çalışır ve rehberlik sağlar. Denetim sürecine tüm kişilerin katılması birleştirici özelliğini ortaya çıkarır.)

j) Geçmişe ve geleceğe yöneliktir. (Denetim bir değerlendirme süreci olduğu için, gerçekleştirilirken, önceden belirlenmiş hedefler göz önünde bulundurulur ve süreç sonunda geleceğe yönelik tavsiyeler hazırlanır.)

k) Değerlendirme, ödüllendirme ve cezalandırmayı içerir. (Etkili bir denetim için yasa dışı bir faaliyet görüldüğünde cezalandırma, üstün bir başarı sergilendiğinde de ödüllendirme gerekir.)

Eğitim Denetiminin Türleri

Taymaz (2005)'a göre eğitim sisteminde denetim:

- A) Alanına göre
- B) Denetim yapacak denetçilerin görevlendirme şekline göre
- C) Görev alan denetçi sayısına göre
- D) Uygulamanın mesafesine göre
- E) Hizmetin devamlılığına göre
- F) Denetim birimlerine verilen görevlere göre
- G) Denetçinin yaptığı göreve göre
- H) Konuya göre

- İ) Denetim fonksiyonunu yerine getirme durumuna göre
- J) Biçimine göre

gruplandırılabilir.

A) Alanına göre denetim, kurum ve ders teftişi olmak üzere ikiye ayrılır.

a) Kurum Denetimi: Eğitim kurumunun amaçlarına göre insan kaynağını ve imkânlarını etkili bir şekilde kullanımının denetlenmesidir.

b) Ders Denetimi: Öğretmenin mesleki etkinliklerinin gözlenmesi, incelenmesi ve değerlendirilmesidir.

B) Denetim yapacak denetçilerin görevlendirme şekline göre denetim, genel ve özel denetim olarak ikiye ayrılır.

a) Genel Denetim: Kurumun her türlü etkinliğinin ve personelinin denetçi gurubu tarafından bir plan dahilinde denetlenmesidir.

b) Özel Denetim: Özel durum söz konusu olduğunda kurum veya personelin onay alınarak denetlenmesidir.

C) Görev alan denetçi sayısına göre denetim, bireysel ve grupla denetim olarak ikiye ayrılır.

a) Bireysel Denetim: Bir denetçi tarafından yapılır. Denetçi kendi denetim planını uygular ve gözlem, görüşme, inceleme, denetleme ve soruşturma yapar.

b) Grupla Denetim: İki veya daha fazla denetçiyle yapılan denetimdir. Bu tür denetimde branş ağırlık kazanır. Her iki denetçi kendi uzmanlık alanına göre denetim yapar.

D) Uygulamanın mesafesine göre denetim, yakından ve uzaktan denetim olarak ikiye ayrılır.

a) Yakından Denetim: Denetçilerin kurum içinde bulunarak yaptıkları denetim şeklidir.

b) Uzaktan Denetim: Denetleyen ve denetlenenin aynı yerde bulunmadığı denetimdir.

E) Hizmetin devamlılığına göre denetim, sürekli ve aralıklı denetim olarak ikiye ayrılır.

a) Sürekli Denetim: Kurumların veya kişilerin sürekli olarak denetlenmesidir. Tüm çalışmalar zamanında ve yerinde denetlenir.

b) Aralıklı Denetim: Kurum ve kişilerin belirsiz zaman aralıklarında denetlenmesidir. Genellikle merkez denetçileri tarafından gerçekleştirilir.

F) Denetim birimlerine verilen görevlere göre denetim, iç ve dış denetim olarak ikiye ayrılır.

a) İç Denetim: Kurumun kendi denetçileri tarafından yapılır. Yönetim sürecinde görev alan personelin çalışmalarını denetler.

b) Dış Denetim: Kurumlar başka kurumların denetçileri tarafından denetlenir. Kurumun amaçları ile yapılan çalışmalar ve bu çalışmalar sonucunda elde edilen ürün ve sonuçlar kıyaslanır.

G) Denetçinin yaptığı göreve göre denetim, teknik ve yönetsel olarak ikiye ayrılır.

a) Teknik Denetim: Alandan gelen denetçiler tarafından yapılır. Uzmanlık gerektirir.

b) Yönetimsel Denetim: İdari denetimdir. Yönetime, yöneticilere ağırlık verir. Sistemi değerlendirir.

H) Konu bakımından denetim, faaliyet denetimi ve 'işlemler ve hesap' denetimi olarak ikiye ayrılır.

a) Faaliyet Denetimi: Denetlenen kurumun çalışmalarının kurumun amaçlarıyla ne denli örtüştüğünün, insan ve madde kaynağının ne kadar etkili kullanıldığının denetlenmesidir.

b) 'İşlem ve Hesaplar' Denetimi: Denetimin yapıldığı dönemde işlem ve hesapların teknik gereklere uygun olup olmadığının denetlenmesidir.

İ) Denetim fonksiyonunu yerine getirme durumuna göre denetim, tam denetim, sondajla denetim olarak ikiye ayrılır.

a) Tam Denetim: Kurumdaki etkinliklerin tam bir denetim sürecine girmesi ve bütün faaliyetlerinin incelenmesidir.

b) Sondajla Denetim: Kurumdaki işlemlerin tamamı değil seçilen bazı işlemlerin denetlenmesidir.

J) Biçimine göre denetim, normal denetim ve seri denetimler olarak ikiye ayrılır.

a) Normal Denetim: Teftiş kurulu başkanlığının planına göre yapılır. Şekil, zaman, ölçüt ve süresi kurulca belirlenir.

b) Seri Denetimler: Denetlenen kurumun tüm birimleri yerine belirlenen birimleri veya tüm işleri yerine bazı işlerinin denetlenmesidir.

Denetimin pek çok türü mevcuttur. Eğitim kurumlarının denetlenmesi kurumda çalışan personelin eksikliklerini görerek bunları gidermesi yönünde personele rehberlik hizmetlerinin verilmesi, kurumdaki sorunların tespit edilip çözüm üretilmesi, personelin ve denetçinin gelişimleri takip edip kendilerini yenilemeleri, türü ne olursa olsun denetimin en önemli amaçlarındandır.

BÖLÜM III

YÖNTEM

Bu bölümde araştırmanın modeli, evreni, örnekleme, veri toplanması ve değerlendirilmesi yer almaktadır.

Araştırma Modeli

Eğitim denetiminde Türkiye, Yunanistan ve Bulgaristan örneğini konu alan bu çalışma, bu üç ülkedeki eğitim denetimi olgusunu inceleyen, benzer ve farklı yönlerini betimlemeyi amaçlayan, kaynak taraması, öğretmen ve müfettişlerle görüşme temeline dayanan bir çalışmadır.

Evren ve Örneklem

Araştırma, kaynak taraması yöntemiyle yapılmıştır. 2008-2010 yılları arasında Türk, Yunan ve Bulgar eğitim denetimi sistemleri incelenmiştir. Bu kapsamda, bu üç ülkede öğretmen ve müfettişlerle görüşmeler yapılmıştır.

Verilerin Toplanması

Veri toplamak için alanyazında denetim ile ilgili araştırma, kitap, makale vb. kaynaklar taranmıştır. Türkiye, Yunanistan ve Bulgaristan'ın çeşitli şehirlerine gidilerek, bu bölgelerden öğretmen ve müfettişlerle görüşmeler yapılmıştır.

Verilerin Değerlendirilmesi

Tarama modeliyle elde edilen veriler derlenmiştir. Ayrıca, Türkiye, Yunanistan ve Bulgaristan eğitim denetimi sistemleriyle ilgili bu ülkelerde görevli ğretmen ve müfettişlerin görüşlerine başvurulmuştur. Elde edilen veriler kıyaslanmıştır. Bu üç ülkedeki eğitim denetimi sistemlerinin benzer ve farklı yönleri tespit edilmiştir.

BÖLÜM IV

BULGULAR VE YORUM

Bu bölümde Türk, Yunan ve Bulgar eğitim ve eğitim denetimi sistemleri incelenmiş, bulgular karşılaştırılmış ve yorumlanmıştır.

Birinci Alt Probleme İlişkin Yorum

Çalışmada ülkelerin eğitim sistemleri incelenmiş ve benzer yanlarının yanısıra bazı alanlarda farklılıkları tespit edilmiştir. Kıyaslama Tablo 2’de verilmiştir.

Türk eğitim sistemi örgüt yapısı bakımından daha sistematik bir yapı görünümündedir. Bakandan sonra müsteşar en üst düzeydedir. Yunan eğitim sisteminde müsteşardan önce bakan vekili gelmektedir. Bulgar eğitim sisteminde bakan vekili ve müsteşar bulunmamaktadır. Türk eğitim sisteminde il idaresi bulunurken Yunan ve Bulgar eğitim sistemlerinde bölge idareleri mevcuttur. Yunan eğitim sisteminde Bulgar eğitim sisteminden farklı olarak il idaresi de bulunmaktadır. Her üç ülkede merkezi sistem mevcuttur. Türk eğitim sistemi laik bir sistemken, Yunan eğitim sistemi dini unsurları içinde barındırmaktadır. Araştırma yapılırken, Bulgar eğitim sisteminde din/laiklik konusunda bir bilgiye rastlanmamıştır. Türk eğitim sisteminde zorunlu eğitim 8 yıl iken, Bulgar eğitim sisteminde bunun 9 yıl ve Yunan eğitim sisteminde 10 yıl olduğu görülmüştür. Türk ve Bulgar eğitim sistemlerinde zorunlu eğitim parasızken Yunanistan’da her düzeyde eğitim parasızdır (Özel okullar hariç). Yunanistan ve Bulgaristan Avrupa Birliği üyesi olmalarına rağmen sistemlerinin farklılıkları göze çarpmıştır.

Tablo 2: Türk, Yunan Ve Bulgar Eğitim Sistemlerinin Karşılaştırılması

Sistemin Yapısı	Türk Eğitim Sistemi	Yunan Eğitim Sistemi	Bulgar Eğitim Sistemi
Üst Örgütün Adı	Milli Eğitim Bakanlığı	Eğitim, Hayat Boyu Öğrenim Ve Din İşleri Bakanlığı	Eğitim Ve Bilim Bakanlığı
Üst Örgütün Yapısı	Bakan, Müsteşar, Müsteşar Yardımcıları, Talim Ve Terbiye Kurulu Başkanlığı, Ana Hizmet Birimleri, Danışma Ve Denetim Birimleri, Yardımcı Birimler, Kurullar, Taşra Örgütü, Yurt Dışı Örgütü, Yüksek Öğretim Kurulu, Milli Eğitim Şurası, Mesleki Eğitim Kurulu,	Bakan, Bakan Vekili, Müsteşar, Genel Sekreter, Birleştirilmiş Eğitim birimleri, Yönetim Ve Finas Müdürlüğü, Genel Müdürlükler, Genel Programlama, Dini Birimler, Özel Servis, Bağımsız Müdürlükler,	Bakan, Müfettişlik, Siyasi Kabine, İç Denetim Grubu, Enformasyon Emniyeti Memurları, Genel Sekreter, Genel İdare, Uzmanlıklar İdaresi, Bölge Müfettişlikleri, (28 Müfettiş)
Alt Örgüt (Taşra Örgütü)	İl Sistemi Vardır	Bölge Sistemi Vardır, Alt Birim Olarak İl Sistemi Vardır	Bölge Sistemi Vardır
Taşra Örgütünün Yapısı	Taşra Örgütü, Kurullar, Komisyonlar, İlköğretim Müfettişliği, Milli Eğitim Müdür Yardımcılıkları, Şube Müdürlükleri, İlçe Milli Eğitim Müdürlükleri,	Taşra Örgütü, Bölge Eğitim Müdürü, İl Eğitim Müdürü, Rehber Öğretmen, Okul Müdürü	Taşra Örgütü, Milli Eğitim Müdürü, Denetim ve Organizasyon Bölümü, İdari, Hukuki, Enformasyon Bölümü
Sistemin Türü	Merkezi Sistem	Merkezi Sistem	Merkezi Sistem
Sistemin Dinle İlişkisi	Laiktir	Laik Değildir	Yapılan Araştırmada Laiklikle İlgili Bulguya Rastlanmamıştır
Zorunlu Eğitim Süresi	Zorunlu Eğitim 8 Yıldır	Zorunlu Eğitim 10 Yıldır	Zorunlu Eğitim 9 Yıldır
Ekonomik Boyutu	Zorunlu Eğitim Parasızdır, Her Vatandaşın Eğitim Hakkına Sahiptir	Eğitim Parasızdır, Her Vatandaşın Eğitim Hakkı Vardır	Eğitim Parasızdır, Herkesin Eğitim Hakkı Vardır

İkinci Alt Probleme İlişkin Yorum

Türkiye, Yunanistan ve Bulgaristan'da eğitim denetimi sistemleri incelenmiş ve bulgu örnekleri Tablo 3'te verilmiştir.

Bu bulgulara dayanarak, ülkelerin denetim sistemlerinin benzer unsurları taşıırken farklı yanlarının da ortaya çıktığını söylemek mümkündür.

Türk ve Bulgar sisteminde denetim olgusu birbirine benzerlik gösterirken Yunan eğitim denetimi sisteminin bu iki ülkeden farklı olduğu gözlenmiştir.

Türk ve Bulgar sistemlerinde müfettiş kavramı varken, Yunan sisteminde böyle bir kavramın bulunmadığı ortaya çıkmıştır. Yunanistan'da denetimin bölge ve il eğitim müdürleri tarafından yapıldığı görülmüştür, bunun yanısıra rehber öğretmen kavramına rastlanmıştır. Ayrıca, Pedagoji Enstitüsü ve Öğretmen Sendikaları da denetim sisteminin bir parçasıdır.

Denetim sistemi Türkiye'de merkezi ve yerel düzeyde teşkilatlanmıştır. Yunanistan'da bu sistem bölgesel idare olarak görülmüştür. Müfettişlik manasında değil, rehber öğretmen statüsünde incelenir. Bulgaristan'daysa merkezi sistemin yanında bölge sistemi de mevcuttur.

Müfettişler Türkiye ve Bulgaristan'da benzer özelliklerle araştırma, soruşturma, ders denetimi, idari denetim gibi görevler yaparken bu durum Yunanistan'da farklılık göstermektedir. Şikayet unsuru olmadıkça ders denetimi ve idari denetim yapılmaz. Teftişten çok rehberlik hizmeti verilir.

Tablo 3: Türk, Yunan ve Bulgar Denetim Sistemlerinin Karşılaştırılması

Sistemin Yapısı	Türk Denetim Sistemi	Yunan Denetim Sistemi	Bulgar Denetim Sistemi
Denetim Sisteminin Yapısı	Türk Eğitim Sisteminde Denetim, Çeşitli Birimler Tarafından Yapılır, MEB Teftiş Kurulu Başkanlığı, İl Millî Eğitim Müdürlüklerinde İlköğretim Müfettişleri Kurulu Başkanlığı, Yükseköğretim Denetleme Kurulu	Bakan, Bölge Eğitim Müdürü, İl Eğitim Müdürü, Rehber Öğretmen, Okul Müdürü	Bakan, Müfettişlik, Millî Eğitim Müdürü, Denetim ve Organizasyon Bölümü, İdari, Hukuki Enformasyon Başkanı
Alt Sistemin Yapısı	Türk Eğitim Sisteminde Denetim Alt Birimleri: a) MEB Teftiş Kurulu Başkanlığı - Başkan, Başkan Yardımcıları, İnceleme ve Değerlendirme Biriminden Oluşur, b) İl Millî Eğitim Müdürlüklerinde İlköğretim Müfettişleri Kurulu Başkanlığı - Eğitim Müfettişleri Başkanı, Başkan Yardımcıları, Müfettişler, Araştırmacılar, Uzmanlar Ve Çeşitli Görev Alanlarındaki Personelden Oluşur, c) Yüksek Öğretim Denetleme Kurulu - Başkan, Başkan Vekili Ve Üyelerden Oluşur	AB Sürecinde Müfettişlik Sistemini Kaldırmış, Yerlerine Rehber Öğretmen Ve İdari Bölgelerdeki Eğitim Müdürleri Denetim İşlerinden Sorumlu Tutulmuştur. Müdürlerin Aynı Zamanda Denetim Ve Danışmanlık Görevi de vardır. Aynı Zamanda Pedagoji Enstitüsü Mevcuttur. Eğitim Hedeflerini Belirler, Koordinasyonu Sağlar, Eğitim Teknolojilerinin Uygulanmasını Ve Programların Geliştirilmesi İçin Bakanlığa Teklif Sunar. En Az 15 Yıl İş Deneyimi Ve Yüksek Lisans Eğitiminden Sonra Rehber Öğretmen Olunabilir	Müfettişlik Eğitim Ve Bilim Bakanlığının Ciddi Kurumlarından Biridir, 28 Bölge Müfettişi ve Belediyelerde Denetim Yapan Görevliler Mevcuttur
Sistemin Türü	Denetim Sistemi Merkezi ve İller Bazında Teşkilatlanmıştır	Yasa Bölgesel İdareyi Benimserken Denetim Olgusu Müfettişlik Manasında Değil Rehber Öğretmen Statüsünde İncelenir	Bakanlığın Altında Bölge Müfettişlikleri Mevcuttur.
Denetçilerin Görevleri	Müfettişler Genel Denetim Raporu Hazırlar, Öğretmen Ve Personel Denetimi, Sınav Denetimi, Kurs Ve Seminer Denetimi, İnceleme Raporu, Araştırma Raporları, Soruşturma Raporları Hazırlar	Pedagoji Enstitüsü Eğitim Hedeflerini Belirler, Koordinasyonu Sağlar, Eğitim Teknolojilerinin Uygulanmasını Ve Programların Geliştirilmesi İçin Bakanlığa Teklif Sunar, Ayrıca Öğretmenler İçin Hizmetçi Seminerler Düzenler, Rehber Öğretmen İlgili Alanda Okullarda Görev Alan Öğretmenler Rehberlik Eder	Müfettişlik Bakanlık Adına Araştırma / Denetim Gerçekleştirir Ve Bunun Sonucunda Bakana Sunulmak Üzere Rapor Hazırlar. Bakanlık Müfettişleri, Bölgesel Birimlerini İdari Açısından Denetler. Müfettişlik Yıllık Faaliyetleri Konusunda Bakana Rapor Sunar
Denetçilerin Yetiştirilmesi	İlgili Alan Diploması, Mesleki Tecrübe Ve Sınavla Denetçi Olunabilir	En Az Onbeş Yıl İş Deneyimi ve Yüksek Lisans Eğitiminden Sonra Rehber Öğretmen Olunabilir	Denetçiler Okul Müdürleri Arasından Sınavla Seçilir.
Denetimin Yasal Boyutu	Yasalarla Düzenlenmiştir	Yasalarla Düzenlenmiştir	Yasayla Belirlenmiştir, Ek Olarak Bakanın Talimatnamesi Denetimin Temelini Oluşturur

Üçüncü Alt Probleme İlişkin Yorum

Ülkelerin denetim sistemleri incelendiğinde denetçi yetiştirilmesi konusunda Türkiye ve Bulgaristan'da benzerlikler görülmektedir. Bununla birlikte, Yunanistan'da denetçi kavramı olmadığı için durum farklıdır. Türk eğitim denetçileri, ilgili alan diploması ve mesleki tecrübenin yanısıra yapılan sınavla belirlenmektedir. Yunanistan'da denetim bölge ve il eğitim müdürleri tarafından yapılmaktadır. Fakat, eğitim reformlarıyla rehber öğretmen kavramı doğmuş, kurumsallaşmıştır. Bunun için 15 yıllık mesleki tecrübe ve yüksek lisans şartı aranmaktadır. Rehber öğretmenler klasik anlamda denetim yapmazlar. Bulgaristan eğitim denetçileri, okul müdürleri arasında yapılan sınavla belirlenir.

Dördüncü Alt Probleme İlişkin Yorum

Türkiye ve Bulgaristan'da ders denetimi benzerlik gösterirken Yunanistan'da pratikte ders denetimi yapılmamaktadır. Bu alanda yaşanan sıkıntıları okul müdürleri, il eğitim müdürleri ve rehber öğretmenler çözmeye çalışır.

Beşinci Alt Probleme İlişkin Yorum

Denetim, eğitim sisteminin bir alt sistemi olarak eğitim sisteminin verimliliğini ve geliştirilmesini sağlar. Bu konuda ülkelerin sistemleri benzerlik göstermektedir. Yapılan denetim sonucunda raporlar hazırlanır ve ihtiyaç durumunda rehberlik sağlanır. Üç ülke sisteminin incelenmesinde disiplin cezasının uygulandığı görülür. Türkiye ve Bulgaristan'da yapı gereği disiplin cezaları ilgili müfettişlikler ve Bakanlık tarafından uygulanırken, Yunanistan'da bu konuda eğitim sendikaları ve disiplin kurulları mevcuttur. Ayrıca, şikayet durumunda il eğitim müdürleri de disiplin cezası verebilir.

Diğer Bulgular

Türk Eğitim Sistemi

Türkiye, Avrupa ve Asya kıtalarına yayılmış 814.578 km² lik yüzölçümüne sahip bir ülkedir. Nüfus açısından oldukça yoğundur. 2000 yılı nüfus sayımına göre 67,8 milyon nüfusa sahiptir. Merkezi sistemle yönetilir. Yönetim biçimi laik Cumhuriyettir (Kasapçopur, 2007).

Erdem'e göre *“Türk eğitim sistemi, T.C. Anayasası, Eğitim ve Öğretimi Düzenleyen Yasalar, Hükümet Programları, Kalkınma Plânları, Millî Eğitim Şûraları esas alınarak düzenlenmektedir”* (Balcı, 2007:2).

Türk eğitim sistemi 14.06.1973 tarih ve 1739 sayılı “Millî Eğitim Temel Kanunu” ile düzenlenmiştir. Kanun, eğitimin düzenlenmesinde gerekli olan tüm parametreleri bir bütün olarak ele alır. Buna göre amaç ve ilkeler, eğitim sisteminin genel yapısı, öğretmenlik mesleği gibi pek çok unsur bu kanun kapsamındadır.

Erdem'e göre Türk Millî Eğitim Temel Kanunu, Millî Eğitim konularından Millî Eğitim Bakanlığını (MEB) sorumlu tutmaktadır. Kanunda MEB'e eğitim ve öğretimin yürütülmesi, gözetim ve denetim sorumluluğu verilmiştir. (Balcı, 2007: 2)

Millî Eğitim Temel Kanunu'nun amaçları;

- a) Atatürk ilke ve inkılaplarına bağlı, T.C. Anayasası'na saygılı, millî ve ahlâki değerlere sahip, sorumluluğunun bilincinde bireyler yetiştirmek,
- b) Bedenen ve ruhen sağlıklı, dengeli, yapıcı ve yaratıcı bireyler yetiştirmek,
- c) İlgi ve yeteneklerini geliştirerek, tam donanımlı, toplumsal gelişime katkı sağlayacak bireyler yetiştirmek.

1739 sayılı Millî Eğitim Temel Kanunu'nun belirlediği ilkeler;

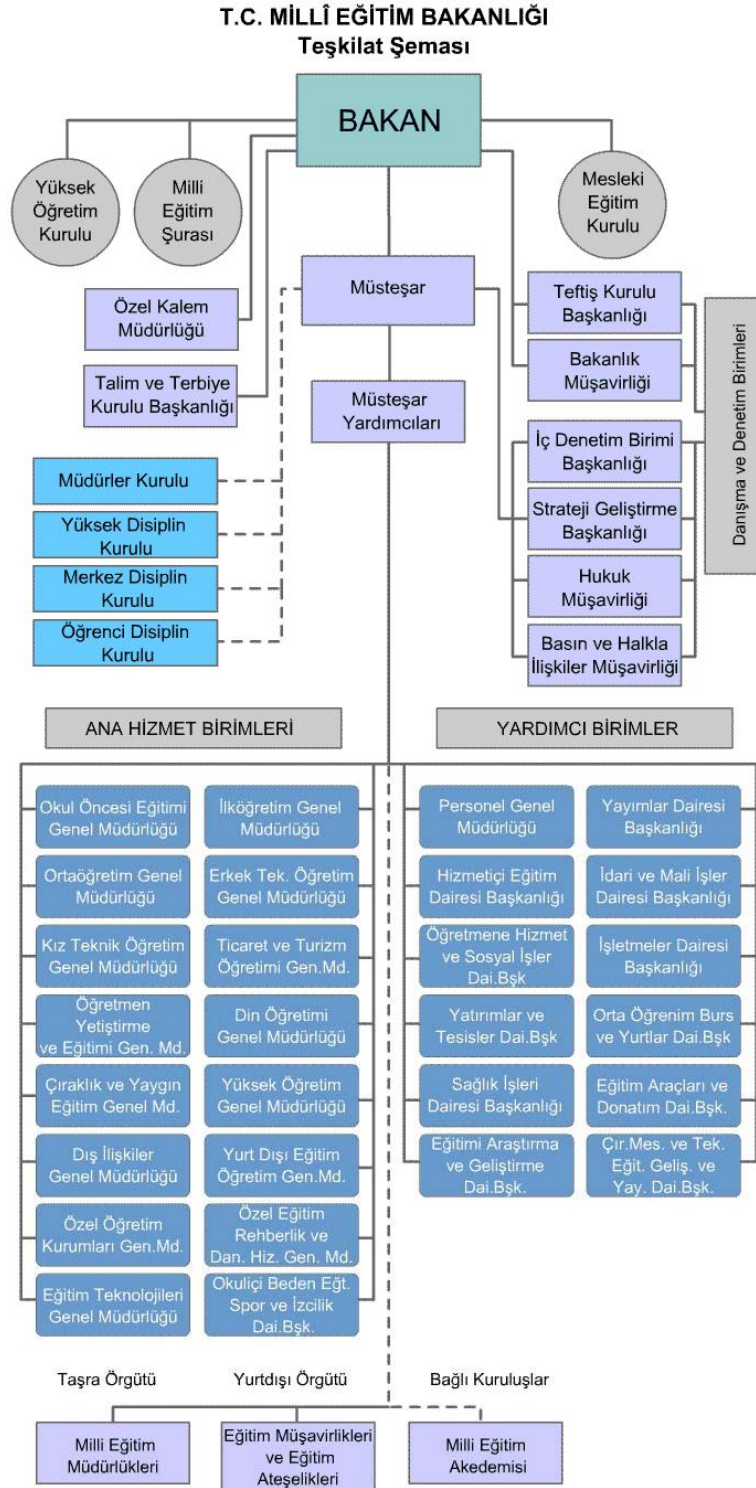
- Genellik ve eşitlik ilkesi,
- Ferdin ve toplumun ihtiyaçları ilkesi,
- Yönelme ilkesi,
- Eğitim hakkı ilkesi,
- Fırsat ve imkan eşitliği ilkesi,
- Süreklilik ilkesi,
- Atatürk İnkılâp ve İlkeleri ve Atatürk Millîyetçiliği ilkesi,
- Demokrasi Eğitimi ilkesi,
- Lâiklik ilkesi,
- Bilimsellik ilkesi,
- Plânlılık ilkesi,
- Karma eğitim ilkesi,
- Okul ile ailenin işbirliği ilkesi,
- Her yerde eğitim ilkesi,

MEB 3797 sayılı ve 4359 sayılı yasayla bugünkü şeklini almıştır ve görevleri belirlenmiştir.

MEB'in Görevleri;

- a) Eğitim ve öğretim hizmetlerini planlar, programlar, yürütür, izler ve denetim altında bulundurur,
- b) Her çeşit örgün ve yaygın eğitim kurumları açar,
- c) Türk vatandaşlarının yurt dışında eğitim öğretim hizmetlerini düzenler ve yürütür,

- d) Diğer bakanlıklar veya kurum ve kuruluşlar tarafından açılan yüksek öğretim dışındaki eğitim kurumlarının program ve yönetmeliklerini hazırlayıp onaylar,
- e) Askeri ortaöğretim kurumlarının program yönetmelik ve öğrenim denklik derecelerinin belirlenmesi konularında işbirliğinde bulunur,
- f) Yüksek öğretim yasası ile Bakanlığa verilmiş olan görev ve sorumlulukları yerine getirir,
- g) Okullardaki beden eğitimi, spor ve izcilik eğitimiyle ilgili hizmetleri yürütür,
- h) Yüksek öğrenim gençliğinin, barınma, beslenme ihtiyaçlarını ve maddi yönden desteklenmesini sağlar.

Şekil 1: Millî Eğitim Bakanlığı Teşkilat Şeması

(<http://www.meb.gov.tr/meb/teskilat.html> adresinden 13.12.2010 tarihinde alınmıştır.)

Teşkilat şemasında görüldüğü üzere:

Bakanlık makamı: Bakan, müsteşar ve müsteşar yardımcılardan oluşur. Çalışma alanıyla ilgili diğer bakanlık ve kurumlarla işbirliği içindedir. Bakan, belirlenen mevzuata, genel siyasete, diğer programlara uyarak hizmet verir. Müsteşar, bakan yardımcısıdır ve hizmetleri bakan adına düzenler ve yürütür. Hizmetlerin yürütülmesi konusunda müsteşar yardımcıları görevlendirilir.

Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı: Doğrudan bakana bağlıdır. Her konuda bakana yardımcı olmakla yükümlüdür.

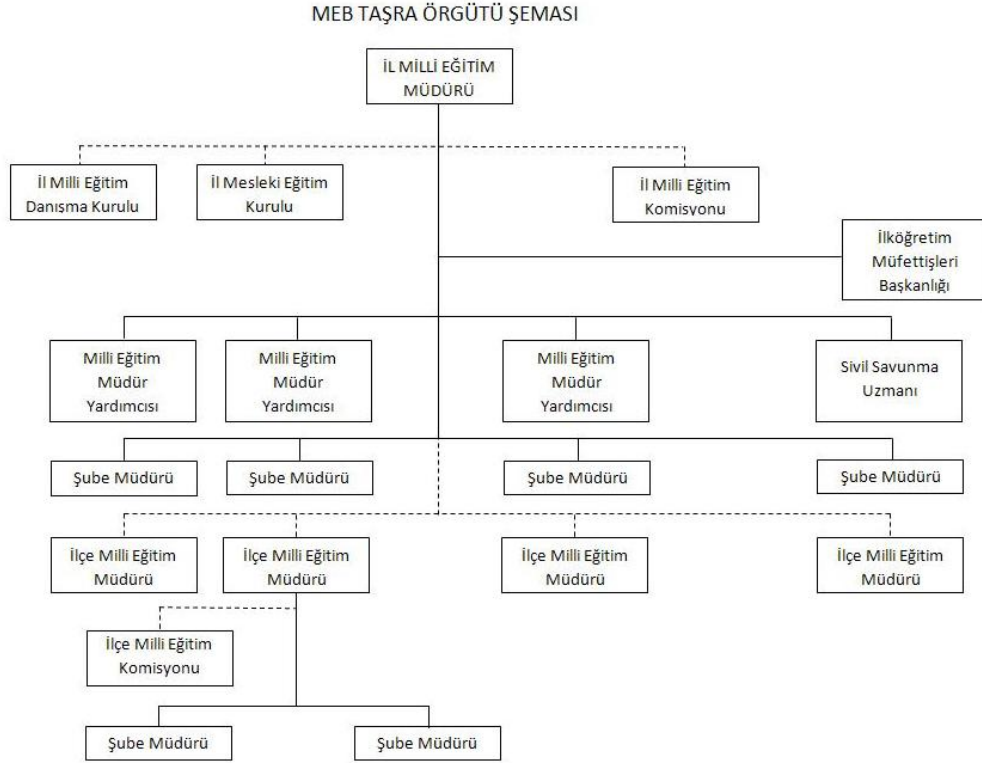
Ana Hizmet Birimleri: eğitim-öğretim için karar alan üretim alt sistemidir. 15 genel müdürlük ve bir daire başkanlığından oluşur.

Danışma ve Denetim Birimleri: Bakana gerekli konularda yardımcı bilgi üreten birimlerdir. Yönetmelik konularda araştırma ve planlama yapar. Ayrıca doğrudan veya dolaylı olarak bakan adına eğitim sistemlerinin denetimini de yapar. Bunlar, Teftiş Kurulu Başkanlığı, Bakanlık Müşavirliği, Strateji Geliştirme Başkanlığı, Hukuk Müşavirliği, Basın ve Halkla İlişkiler Müşavirliği.

Yardımcı Birimler: Genel müdürlük ve 11 daire başkanlığından oluşmaktadır.

Millî Eğitim Bakanlığı'nın Kurulları: Millî Eğitim Şurası, Müdürler Kurulu, Çıracılık ve Mesleki Eğitim Kurulu, Öğrenci Disiplin Kurulları, Özel İhtisas Komisyonları. Millî Eğitim Akademisi ile Yüksek Öğrenim Kredi ve Yurtlar Kurumu Genel Müdürlüğü, Millî Eğitim Bakanlığı'na bağlı kuruluşlardır.

Millî Eğitim Bakanlığı taşrada 81 il ve 924 ilçede örgütlenmiştir. Her ilde Millî Eğitim Müdürlüğü, merkez ilçe dışında her ilçede İlçe Millî Eğitim Müdürlüğü bulunmaktadır. Bu müdürlükler, il ve ilçe bazında eğitim hizmetlerini yürütürler.

Şekil 2: MEB Taşra Örgütü Şeması (<http://istanbul.meb.gov.tr/Sayfa/8/Meb-Tasra-Orgutu-Semasi.aspx> adresinden 13.12.2010 tarihinde alınmıştır.)

MEB taşra örgütü şemasında görüldüğü üzere il Millî Eğitim Müdürlükleri kurullar, komisyonlar, ilköğretim müfettişliği, Millî Eğitim Müdür Yardımcılıkları, şube müdürlükleri, ilçe Millî Eğitim Müdürlüklerinden oluşur.

Millî eğitim müdürlüklerinin görev alanları:

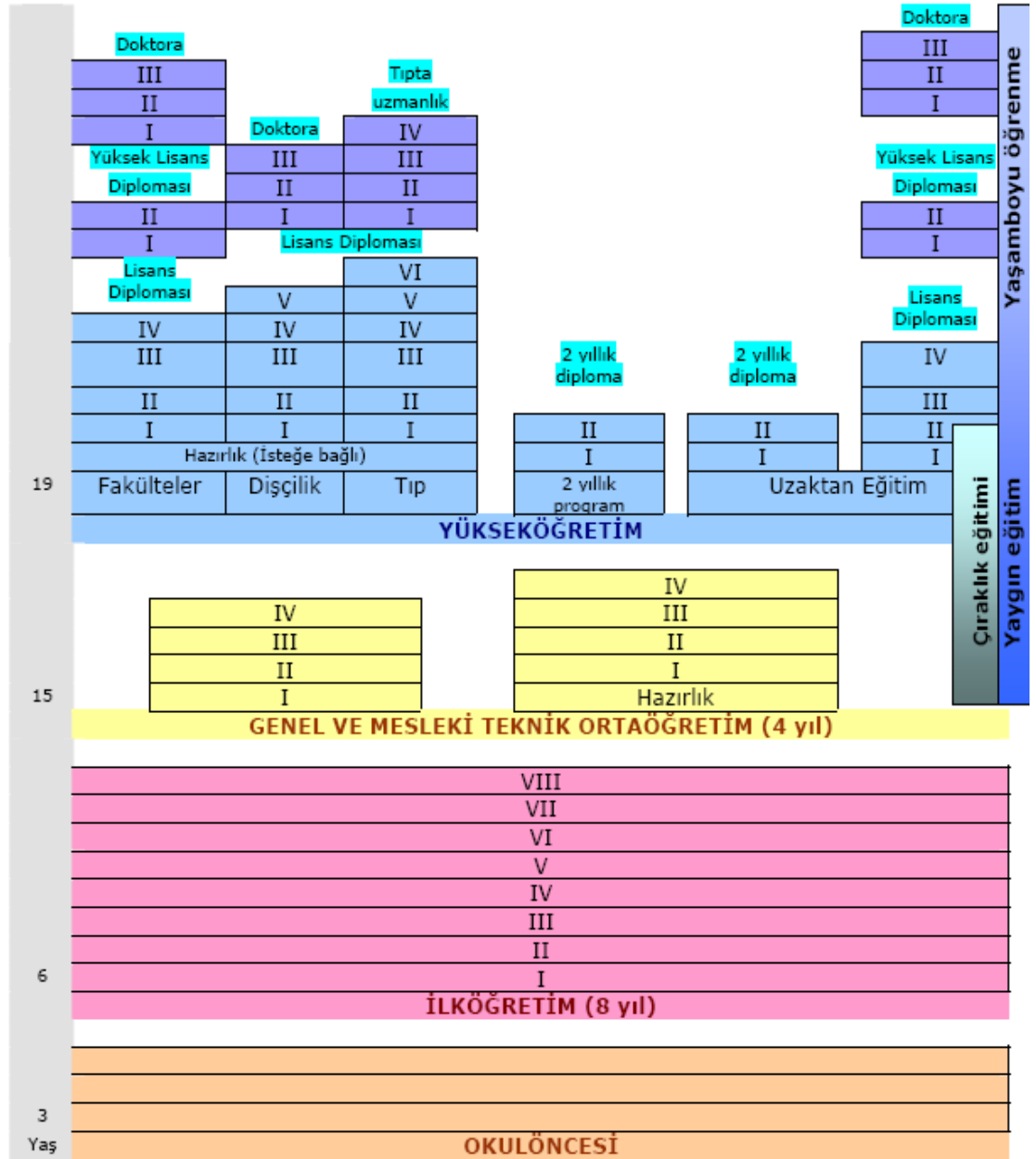
- 1- Yönetim hizmetleri
- 2- Personel hizmetleri
- 3- Eğitim-öğretim hizmetleri
- 4- Bütçe-yatırım hizmetleri
- 5- Araştırma-plânlama-istatistik hizmetleri
- 6- Teftiş-rehberlik-soruşturma hizmetleri
- 7- Sivil savunma hizmetleri

İl ve ilçe Millî eğitim müdürlüklerinde bulunması gereken başlıca bölümler şunlardır:

- 1- Özlük
- 2- Atama
- 3- İnceleme Soruşturma ve Değerlendirme
- 4- Kültür
- 5- Eğitim-Öğretim ve Öğrenci İşleri
- 6- Program Geliştirme
- 7- Hizmet içi Eğitim
- 8- Bilgisayar ve Sınav Hizmetleri
- 9- Okul Öncesi Eğitim
- 10- Özel Eğitim ve Rehberlik
- 11- Okul İçi Beden Eğitimi Spor
- 12- Öğretmene Hizmet ve Sosyal İlişkiler
- 13- Burslar ve Yurtlar
- 14- Özel Öğretim Kurumları
- 15- Sağlık İşleri
- 16- Yaygın Eğitim
- 17- Çıraklık ve Meslekî Teknik Eğitim
- 18- Araştırma, Plânlama ve İstatistik
- 19- Bütçe-Yatırım ve Tesisler
- 20- Eğitim Araçları ve Donatım
- 21- Arşiv ve İdare Bölümü
- 22- Sivil Savunma Hizmetleri
- 23- Basın ve Halkla İlişkiler

Bölümler, il veya ilçenin millî eğitim şube müdürü kadro sayısına göre tek tek veya hizmet benzerliğine göre birleştirilerek veya ayrılarak şubeler şeklinde oluşturulmaktadır.

TÜRK MİLLÎ EĞİTİM SİSTEMİNDE OKUL YAPILANMASI

Şekil 3: Türk Millî Eğitim Sisteminde Okul Yapılanması (<http://munster.meb.gov.tr/mesistemi.htm> adresinden 15.12.2010 tarihinde alınmıştır.)

Türk Millî Eğitim Sistemi Örgün Eğitim ve Yaygın Eğitim olmak üzere iki ana bölümden oluşmaktadır.

Örgün Eğitim

Örgün eğitim, okul çatısı altında yapılan düzenli eğitimidir. Örgün eğitim;

- Okul öncesi,
- İlköğretim,
- Ortaöğretim
- Yükseköğretim

kurumlarını kapsamaktadır.

Okul Öncesi Eğitim

Okul öncesi eğitim; isteğe bağlıdır ve 36-72 ay arasındaki çocukların eğitimini kapsar.

Okul öncesi eğitimin amaçları:

- Çocukların sağlıklı beden, zihin ve duygu gelişiminin sağlanması.
- Çocuklara iyi alışkanlıklar kazandırılması.
- Çocukların ilköğretime hazırlanması.
- Şartları elverişsiz çevrelerden gelen çocuklar için ortak bir yetişme zemininin temin edilmesi.
- Türkçe'nin doğru ve güzel konuşulmasıdır.

İlköğretim

İlköğretim; 6–14 yaş grubundaki çocukların eğitim-öğretimini kapsar. Kız ve erkek bütün vatandaşlar için zorunludur ve devlet okullarında parasızdır. İlköğretim kurumları sekiz yıllık okullardan oluşur.

Ortaöğretim

Ortaöğretim; ilköğretime dayalı, en az dört yıllık öğrenim veren 14-17 yaş grubu çocukların eğitimini kapsayan genel liseler ile meslekî ve teknik liselerden oluşur.

Genel Ortaöğretim

Genel ortaöğretim türleri:

- Genel Liseler
- Anadolu Liseleri
- Fen Liseleri
- Anadolu Öğretmen Liseleri
- Anadolu Güzel Sanatlar Liseleri
- Sosyal Bilimler Liseleri
- Spor Liseleri

Genel liseler dışındaki ortaöğretim kurumlarına giriş, merkezi bir sınavla olmaktadır. Anadolu Güzel Sanatlar Liseleri ile Spor Liselerine ise yetenek sınavıyla öğrenci alınmaktadır.

Meslekî ve Teknik Ortaöğretim

Meslekî ve teknik ortaöğretim okulları; endüstrinin ve hizmet sektörünün gereksinim duyduğu iş alanlarına orta kademe teknik insan gücü yetiştiren ve öğrencileri yükseköğretime hazırlayan öğretim kurumlarıdır.

Meslekî ve teknik ortaöğretim türleri:

- Erkek Teknik Öğretim Okulları
- Kız Teknik Öğretim Okulları
- Ticaret ve Turizm Öğretimi Okulları
- Din Öğretimi Okulları
- Özel Eğitim Okulları
- Sağlık Meslek Liseleri

- Tarım Meslek Liseleri
- Adalet Meslek Liseleri
- Tapu ve Kadastro Meslek Liseleri
- Anadolu Meteoroloji Meslek Liseleri

Yükseköğretim

Yükseköğretim kurumları, ortaöğretime dayalı en az iki yıllık, yükseköğrenim veren her kademedeki eğitim kurumlarını kapsar.

Yükseköğretim yönetiminde en önemli üst kurul “Yükseköğretim Kuruludur” (YÖK). YÖK, yedisi Üniversitelerarası Kurul, yedisi hükümet, yedisi de Cumhurbaşkanı tarafından aday gösterilen ve tamamı Cumhurbaşkanınca 4 yıllık bir süre için atanan 21 üyeden oluşur. Üyelerin görev süreleri uzatılabilir. YÖK Başkanı ve başkan yardımcılarında biri, kurul üyeleri arasından doğrudan Cumhurbaşkanı tarafından atanırken, ikinci başkan yardımcısı ise kurul üyeleri tarafından seçilir. YÖK, her türlü politik etkiden uzak anayasal özerkliği olan sorumlu birimdir.

Özel Eğitim

Amaç, özel eğitim gerektiren bireylerin eğitim ihtiyaçlarını en iyi şekilde karşılayarak onları toplumla bütünleştirmek ve meslek sahibi yapmaktır.

Sekiz engel grubundaki çocuklara ve gençlere eğitim hizmetleri sunulmaktadır:

- Görme engelliler
- İşitme engelliler
- Ortopedik engelliler
- Zihinsel engelliler
- Uyum güçlüğü olan çocuklar
- Dil ve konuşma güçlüğü olanlar
- Üstün yetenekliler
- Uzun süreli hasta ve hastanede yatan çocuklar

Özel eğitim okulları, eğitim sistemindeki kademelendirmeye göre yapılandırılmıştır. Diğer okullardan farklı olarak, ilköğretim öncesinde hazırlık sınıfı bulunmaktadır. Ancak ilköğretime devam edebilecek durumda olan engelli öğrenciler, hazırlık sınıfına alınmadan ilköğretime başlamaktadır.

Özel Öğretim

Özel öğretim kurumları maliyeti, gelir ve gideri gerçek veya tüzel kişilerce karşılanan, denetim ve gözetimi ise Millî Eğitim Bakanlığınca yapılan kurumlardır. Bu kurumlar 625 Sayılı Özel Öğretim Kurumları Kanunu'na göre açılmakta ve faaliyet göstermektedir.

Örgün özel öğretim kurumları, özel Türk okulları, özel yabancı okullar, özel azınlık okulları, özel uluslararası okullar ve özel eğitim okulları olarak gruplandırılmaktadır.

Rehberlik ve Psikolojik Danışma Hizmetleri

Türk Millî Eğitim Sistemi'nde rehberlik ve psikolojik danışma hizmetleri; öğrencilerin özelliklerine ve ihtiyaçlarına göre kişisel, sosyal gelişim ile kariyer gelişimi ve kariyer planlamasına yönelik hizmetler olarak ele alınmakta ve yürütülmektedir. Son yıllarda uluslararası kuruluşların özellikle kariyer rehberliği politika ve uygulamalarının hayat boyu öğrenme ve hayat boyu rehberlik kapsamında geliştirilmesi çalışmalarına da katılmaktadır.

Bu hizmetler, il ve ilçe düzeyinde rehberlik ve araştırma merkezi müdürlükleri ile eğitim kurumlarındaki rehberlik ve psikolojik danışma servislerince yerine getirilmektedir.

Yaygın Eğitim

Yaygın eğitim, örgün eğitim sistemine hiç girmemiş, herhangi bir eğitim kademesinde bulunan veya bu kademelerden birinden ayrılmış olan bireyleri kapsar.

Yaygın eğitimin amaçları:

- Yetişkinlere okuma-yazma öğretmek.
- Temel bilgiler vermek.
- Öğrencilerin en son devam ettikleri öğrenim kademesinde edindikleri bilgi ve kabiliyetlerini geliştirmek.
- Hayatlarını kazanmalarını sağlayacak yeni imkânlar sunmak.

Yaygın eğitim; halk eğitimi, çıraklık eğitimi ve uzaktan eğitim yoluyla gerçekleştirilmektedir. Ayrıca, ortaöğretim seviyesinde örgün eğitim veren meslekî ve teknik öğretim kurumlarında açılan meslek kursları ile de yaygın eğitim verilmektedir.

Genel ve meslekî teknik yaygın eğitim hizmetlerinin verildiği kurumlar aşağıda sıralanmıştır:

- Halk eğitimi merkezleri
- Meslekî eğitim merkezleri
- Pratik kız sanat okulları
- Olgunlaşma enstitüleri
- Endüstri pratik sanat okulları
- Yetişkinler teknik eğitim merkezleri
- Yetişkinler otelcilik ve turizm eğitimi merkezleri
- Turizm Eğitim Merkezleri
- Açık Öğretim Kurumları
- Özel kurslar
- Özel dershaneler
- Özel eğitim ve uygulama okulları
- Özel eğitim meslek okulları
- Özel eğitim meslekî öğretim merkezleri
- Özel eğitim bilim ve sanat merkezleri.

Çıraklık Eğitimi

Çıraklık eğitimi, ilköğretimi bitirip bir üst öğretime gidemeyen veya çeşitli nedenlerle örgün eğitim sisteminin dışında kalan ortaöğretim çağındaki çocukların ve gençlerin eğitimini kapsamaktadır. 14-19 yaş aralığındaki çocuklar çıraklık eğitimine devam edebilmektedirler.

Türk Eğitim Sisteminde Denetime İlişkin Bulgular

Türkiye’de Eğitim Denetimi

Türk eğitim sisteminde denetim, çeşitli birimler tarafından yapılır. Bu birimler, Millî Eğitim Bakanlığı Teftiş Kurulu Başkanlığı, İl Millî Eğitim Müdürlüklerinde bulunan İlköğretim Müfettişleri Kurulu Başkanlığı ve Yükseköğretim Denetleme Kuruludur.

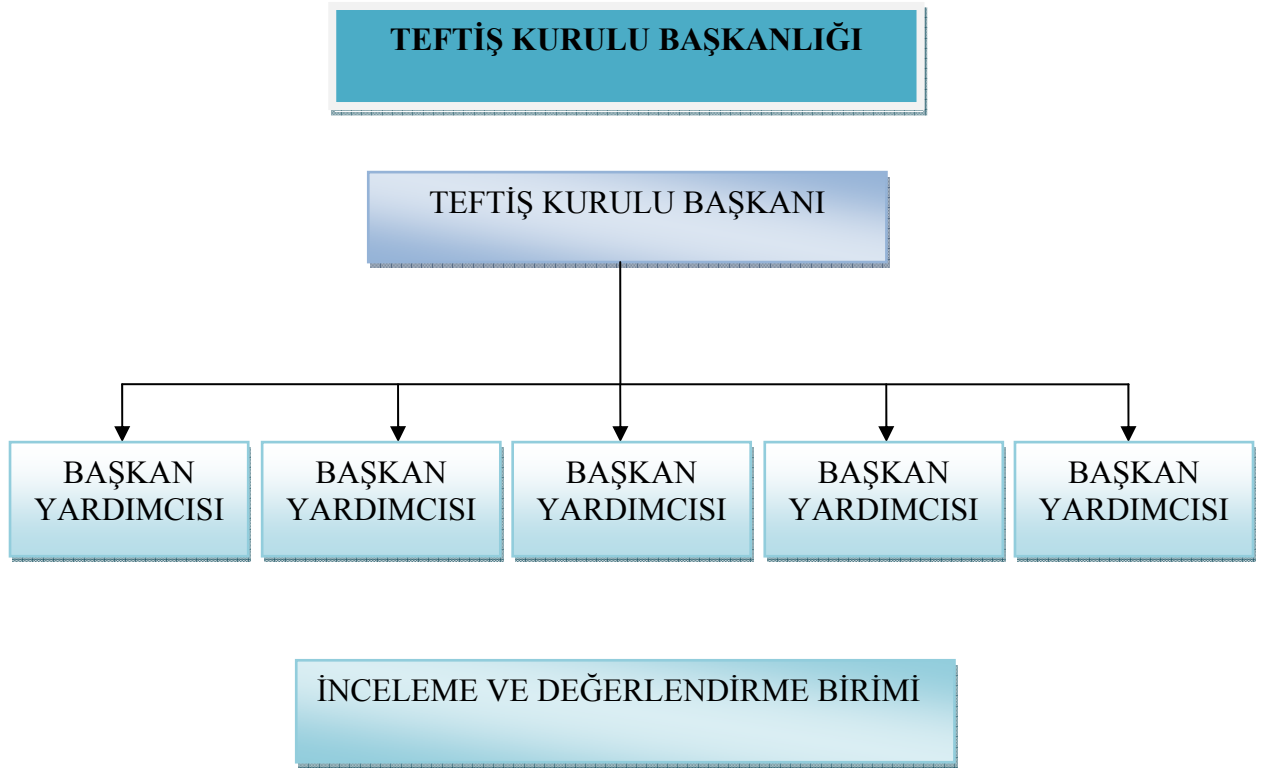
Teftiş Kurulu Başkanlığı

Teftiş Kurulu Başkanlığı, Millî Eğitim Bakanı emirleri doğrultusunda Bakan adına denetim faaliyetlerini yürütür.

Teftiş Kurulu Başkanlığı; başkan, başmüfettişler, müfettişler, müfettiş yardımcıları, şube müdürlüklerinden oluşur ve doğrudan bakana bağlıdır.

Özmen ve Yasan (2007)’a göre, 21226/12.5.1992 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan 3797 sayılı Millî Eğitim Bakanlığı’nın Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanunda danışma ve denetim kurulu olarak yer alan Teftiş Kurulu Başkanlığının görevleri:

- a) Bakanlık teşkilatı ve Bakanlık kuruluşlarının her türlü faaliyet ve işlemleriyle ilgili olarak teftiş, inceleme ve soruşturma işlerini yürütmek,
- b) Bakanlığın amaçlarını daha iyi gerçekleştirmek, mezuata plan ve programa uygun çalışmasını temin etmek amacıyla gerekli teklifleri hazırlamak ve Bakana sunmak,
- c) Özel kanunlarla verilen görevleri yapmaktır.

Şekil 4: Teftiş Kurulu Başkanlığı (<http://tkb.meb.gov.tr> adresinden 12.12.2008 tarihinde alınmıştır.)

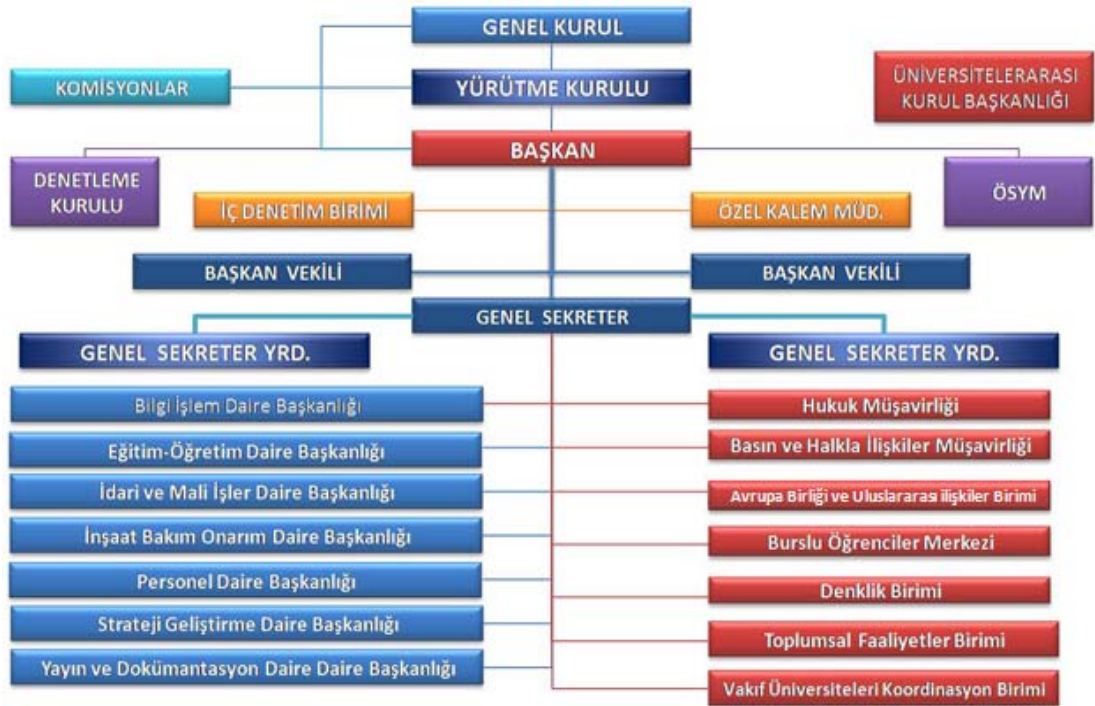
Teftiş Kurulu Yönetmeliği uyarınca müfettişlerin yerine getirmesi gereken denetim hizmetleri şunlardır;

- Genel denetim ve raporu,
- Öğretmen-personel denetimi ve raporu,
- Sınav denetimi ve raporu,
- Kurs ve seminer denetimi ve değerlendirme raporu,
- İncelemeler ve inceleme raporları,
- Araştırmalar ve araştırma raporları,
- Soruşturmalar ve soruşturma raporları.

Millî Eğitim Bakanlığı İlköğretim Müfettişliği

Her ilde, İl Millî Eğitim Müdürlüğü bünyesinde ilköğretim müfettişleri başkanlığı oluşturulmuştur. İlköğretim müfettişleri kurulu, başkan, başkan yardımcıları ile müfettişler ve müfettiş yardımcılardan oluşur. İlköğretim müfettişleri görevli oldukları bölgelerde kurum denetimi, kurs ve seminer denetimini gerçekleştirirler. Kurum denetimi sırasında denetimin yapıldığı kurumda görevli yönetici, öğretmen ve diğer personeli denetlerler ve kendilerine gerekli konularda rehberlik ederler.

YÜKSEK ÖĞRETİM KURULU TEŞKİLAT ŞEMASI

Şekil 5: YÖK Teşkilat Şeması (www.yok.gov.tr/content/view/12/48 adresinden 17.12.2010 tarihinde alınmıştır.)

Yükseköğretim Denetleme Kurulu'nun görevleri:

(www.yok.gov.tr)

- a) Yükseköğretim kurumlarında eğitim-öğretim ve diğer faaliyetlerin 2547 sayılı kanunda belirtilen amaca ve ana ilkelere uygunluğunu Yükseköğretim Kurulunca hazırlanacak esaslara göre onun adına ve onun onayı ile denetlemek, sonucunda yapılan tespitleri raporlar halinde sunmak,
- b) Denetlemenin gerektirdiği hallerde Yükseköğretim kurumları yöneticilerinden yazılı veya sözlü bilgi istemek,
- c) Yükseköğretim Kurulu tarafından istenecek disiplin konularını soruşturmak,
- d) Yükseköğretim Kurulu Başkanı tarafından 2547 sayılı Yükseköğretim Kanunu'nun 53. maddesinin 2653 sayılı Kanun'la değişik (e) fıkrasına göre istenecek soruşturmaları yapmak,
- e) Yükseköğretim Kurumlarındaki denetlemeleri sırasında adli soruşturma veya disiplin soruşturması açılmasını gerektiren olayların tespit edilmesi halinde gerekli onay için durumu Yükseköğretim Kurulu Başkanlığına iletme ve tahkikatı yapmak veya dosyayı ait olduğu merciye vermek,
- f) Kurul Başkanı tarafından 9. maddenin (d) fıkrası uyarınca hazırlanan yıllık denetim programları hakkında görüş bildirmek,
- g) Gözetim ve denetim işleri için gereken rehber ve genelgeleri hazırlayarak Yükseköğretim Kurulu'nun onayına sunmak,
- h) Yükseköğretim Kurulu tarafından istenecek inceleme ve araştırmaları yapmak,
- i) Yükseköğretim Kurulu Başkanı tarafından önerilen veya kurul üyeleri tarafından getirilerek gündeme alınan konular üzerinde görüşmek ve gerektiğinde karar almak.

Türk Eğitim Sisteminde Denetimle İlgili Başlıca Yasalar

1- T.C. Anayasası

Madde 42: Kimse, eğitim ve öğrenim hakkından yoksun bırakılamaz. Öğretim hakkının kapsamı kanunla tespit edilir ve düzenlenir. Eğitim ve öğretim, Atatürk ilkeleri ve İnkılapları doğrultusunda, çağdaş bilim ve eğitim esaslarına göre, Devletin gözetimi ve denetimi altında yapılır. ...

2- Tevhidi Tedrisat Kanunu

Madde 1: Türkiye dahilindeki bütün müessesatı ilmiye ve tedrisiye Maarif Vekaletine merbuttur.

3- 1739 sayılı Milli Eğitim Temel Kanunu

Madde 17: ... Resmi, özel ve gönüllü her kuruluşun eğitimle ilgili faaliyetleri, Milli eğitim amaçlarına uygunluğu bakımından Millî Eğitim Bakanlığının denetimine tabidir.

Madde 56: Eğitim ve öğretim hizmetinin, bu kanun hükümlerine göre Devlet adına yürütülmesinden, gözetim ve denetiminden Millî Eğitim Bakanlığı sorumludur.

Madde 58: ... Diğer bakanlıklara bağlı okullar, Millî Eğitim Bakanlığının gözetim ve denetimine tabidir. Gözetim ve denetim sonunda uygun eğitim ortamı ve niteliği taşımayan kurumların denkliği usulüne uygun şekilde Millî Eğitim Bakanlığınca iptal edilir. Buna ait esaslar Bakanlar Kurulunca çıkarılan bir yönetmelikle düzenlenir. Milli Eğitim Bakanlığı Denetim Elemanlarınca denetlenir.

4- 3797 Sayılı Milli Eğitim Bakanlığı Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun

Madde 2: ... Bakanlığa bağlı her kademedeki öğretim kurumlarının öğretmen ve öğrencilerine ait bütün eğitim ve öğretim hizmetlerini planlamak, programlamak, yürütmek, takip ve denetim altında bulundurmak,

Madde 27: Teftiş Kurulu Başkanlığı, Bakandan alacağı emir veya onay üzerine Bakan adına aşağıdaki görevleri yapar:

- a) Bakanlık teşkilatı ile Bakanlık kuruluşlarının her türlü faaliyet ve işlemleriyle ilgili olarak teftiş, inceleme ve soruşturma işlerini yürütmek,
- b) Bakanlığın amaçlarını daha iyi gerçekleştirmek, mevzuata, plan ve programa uygun çalışmasını temin etmek amacıyla gerekli teklifleri hazırlamak ve Bakana sunmak,
- c) Özel kanunlarla verilen diğer görevleri yapmak.

Teftiş Kurulunun ve Müfettişlerinin görev, yetki ve sorumlulukları ile çalışma usulleri tüzükle düzenlenir.

625 Sayılı Özel Öğretim Kurumları Kanunu

Madde 2: Özel öğretim kurumları Millî Eğitim Bakanlığının denetim ve gözetimi altındadır.

Madde 44: Amaç ve faaliyetleri arasında özel öğretim kurumu işletmeciliği bulunan tesislerin teftiş makamı Millî Eğitim Bakanlığıdır. Bu gibi tesis, dernek ve şirketlerin işletmecilikle ilgili her nevi işlem, karar, faaliyet ve evrakını teftiş ve denetlemeye ve bu kurumların toplantılarında Hükümet komiseri bulundurmaya Millî Eğitim Bakanlığı yetkilidir.

Madde 45: Sözleşmesi yürürlükte olan yönetici ve öğretmenlerden yetersizliğine iki teftiş ve denetleme raporuna dayanılarak Millî Eğitim Bakanlığınca

karar verilenlere hizmete devamında sakınca görülenlerin Bakanlıkça verilmiş olan çalışma izni iptal olunur. Ve bu durum ilgili kuruma bildirilir. Bu bildiriş sözleşmenin feshine ve ilginin kurumla ilişığının kesilmesine yeter sebep teşkil eder.

Madde 46: Özel öğretim kurumunun teftiş ve denetlemesi sırasında, zaruret görülen durumlarda, Millî Eğitim Bakanlığı o kurumun müdürü ve öğretmenlerine işten el çektirebilir. Bu takdirde Milli Eğitim Bakanlığı geçici olarak sorumlu bir müdür ve öğretmen atanması hususunda, kurumun mütaalasını da göz önünde bulundurmak suretiyle, gerekli tedbiri alır. ...

1702 Sayılı İlk ve Orta Tedrisat Muallimlerinin Terfi ve Tecziyeleri Hakkında Kanun

Madde 4: İlk vazifeye stajyer olarak başlanır. Staj senesi sonunda ehliyet ve tedris kabiliyeti, talim sicili ve teftiş raporu ile sabit olan stajyerler muallim unvanı alırlar.

Madde 16: İlk ve orta tedrisat muallimlerinin terfilerinde esas kıdemle beraber vazifelerindeki muvaffakiyetleridir. Bir derecenin kıdem müddetini ikmal etmiş bulunan bir muallimin daha yüksek bir dereceye terfi edebilmesi şu vesikalarla muvaffakiyetini ispat etmesine mütevakıftır:

- a) İlk tedrisat muallimleri müfettiş raporları ve Maarif müdürlerinin müspet mütalaalarıyla;
- b) Orta tedrisat muallimleri, müfettiş raporları ve talim sicilleriyle.

3308 Sayılı Mesleki Eğitim Kanunu

Denetleme ve Ceza

Madde 41: Bu Kanun hükümlerine göre Bakanlığa bağlı eğitim kurumlarının dışında kamu ve özel kurum ve kuruluşlarında yapılan aday çırak,

çıracak ve kalfaların eğitimi ile işletmelerde yapılan mesleki eğitim Bakanlık ile Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığınca denetlenir. Denetlemenin esas ve usulleri bu bakanlıklarca müştereken çıkarılacak yönetmelikle düzenlenir. ... Millî Eğitim Bakanlığı Denetim Elemanlarınca diğer kamu kurum ve kuruluşlarınca teftiş, inceleme yapılacağı, özellikle de Anayasa ve Tevhid-i Tedrisat Kanununda tüm kamu kurum ve kuruluşlarına bağlı eğitim kurumlarının denetimlerinin Millî Eğitim Bakanlığınca yapılacağını belirtilmektedir.

Denetim, her kurumun özelliklerine, çalışma sistemine ve faaliyet alanlarına göre farklılık gösterse de; özellikle verimlilik, tutumluluk ve etkinlik odaklı denetiminin tespit edilmiş uluslararası standartları vardır.

Yunan Eğitim Sistemi

Yunanistan, Güney Doğu Avrupa'da 131.957 km² lik yüzölçüme sahip bir ülkedir. Nüfusu yaklaşık 11 milyondur. Merkezi sistemle yönetilir. Yönetim biçimi Cumhuriyettir. Devlet idaresinin sorumluluğu, Cumhurbaşkanı ve Parlamentonundur. (Kasapçopur: 2007)

Yunan eğitim sisteminin yasal temeli, 1975 Anayasası ve 1950'li yıllardan beri yürürlüğe girmiş pek çok yasaya dayanır. Anayasanın 16. Maddesi eğitimin devletin garantisi altında olduğunu belirtir. Aynı madde zorunlu eğitimin 9 yıl olduğunu ifade eder. Fakat 2006 yılında 3618 nolu yeni bir yasayla anaokulu eğitimi zorunlu eğitime dahil edilmiş ve zorunlu eğitim 6-15 yaş grubunu kapsamıştır. Devletin gözetim ve kontrolü, ismi 2009 yılı genel seçimlerinden sonra değişen Eğitim, Hayat Boyu Öğrenim ve Din İşleri Bakanlığı tarafından yürütülür. Yunanistan'da eğitimle ilgili en üst merci olan Eğitim, Hayat Boyu Öğrenim ve Din İşleri Bakanlığı kilise ve devlet arasında kesin bir ayrım söz konusu olmadığı için dini konulara da bakar.

Merkezi sisteme sahip olan Yunan eğitim sistemi, her düzeyde parasızdır ve her vatandaşın eğitim hakkı vardır.

Eğitim sisteminde Pedagoji Enstitüsü öğretmenlere rehberlik eden bir kurumdur. Öğretmenler kendi çalışmalarını yaparken bu enstitüden rehberlik hizmeti alırlar, fakat enstitü öğretmenleri kontrol etmez.

Yunan Eğitim Sistemi Teşkilatı

- Bakan
- Bakan Vekili
- Müsteşar
- Genel Sekreter
- Birleştirilmiş İlk ve İkinci Dereceli Okullar Yönetim Birimi
- Birleştirilmiş Yükseköğretim Yönetim Bölümü
- Birleştirilmiş Eğitim Planlaması, Yurt Dışında Yunanca Öğretim

Kültürlerarası Eğitim İlişkileri

- Birleştirilmiş Programlama Bölümü
- Yönetim ve Finans Genel Müdürlüğü
- İlk ve İkinci Dereceli Okullar Genel Müdürlüğü
- Avrupa ve Uluslararası İlişkiler Eğitimi Genel Müdürlüğü
- Genel Programlama
- Genel Din
- Din Eğitimi Müdürlüğü
- Bakanlık Eğitim Aktiviteleri için Özel Servisi
- Bağımsız müdürlükler

Gibi birimlerden oluşmaktadır. (www.minedu.gr adresinden 22.12.2010 tarihinde alınmıştır).

YUNAN EĞİTİM SİSTEMİNDE OKUL YAPILANMASI

YUNANİSTAN EĞİTİM SİSTEMİNİN ŞEMASI					
YAŞ					
		DOKTORA YÜKSEK LİSANS			
		Üniversiteler	Açık Üniversite / Açık Öğretim Programları	Mesleki Yüksek Okullar	
	18	Akademik Lise	Genel Liseler	Mesleki Teknik Eğitim Okulları	Özel Yetenek okulu
	17				
	16				
zorunlu eğitim	15	ORTAOKUL			Özel Ortaokul
	14				
	13				
	12				
	11				
	10				
	9				
8					
7					
6					
	5	Okul Öncesi Eğitim			
	4				

Şekil 6: Yunan Eğitim Sisteminde Okul Yapılanması

(<http://tkb.meb.gov.tr/yayınlar/AB%20egitim.pdf> adresindeki şekle göre 19.12.2010 tarihinde yeniden çizilmiştir.)

Yunan Eğitim sistemi, sınıflarına göre üç kategoride incelenebilir. İlköğretim: Anaokulu ve ilkokulu kapsar. Ortaöğretim: Ortaokul ve lise eğitimini kapsar. Yükseköğretim: Yüksek Eğitim Enstitülerini/Üniversitelerini (AEI) ve Teknik Eğitim Enstitülerini (TEI) kapsar.

İlk ve ortaöğretim 1566/85 sayılı yasayla düzenlenmiştir ve yükseköğretimde Yüksek Eğitim Enstitüleri 1268/82 ve Teknik Eğitim Enstitüleri 1404/83 sayılı yasayla düzenlenmiştir.

Eğitim 6-15 yaş arasındaki tüm bireyler için zorunludur. Bu da anaokul, ilkokul ve ortaokulu kapsamaktadır. Fakat, okul öncesi eğitim 2,5 yaştan itibaren özel veya devlet kreşlerinde başlayabilir.

Zorunlu eğitimin dışında, 1997 yılındaki düzenlemelerle iki tip okul mevcuttur: Birleştirilmiş liseler (genel lise) ve mesleki teknik eğitim okulları. Bunların dışında Özel yetenek okulları mevcuttur: Müzik okulları, dini okullar ve spor okulları gibi.

Derecelendirilmemiş okullar: Lise düzeyinde (yüksek lise olarak adlandırmak mümkün olabilir) Mesleki Eğitim Enstitüleri (IEK), Yunan eğitim sisteminde zorunlu eğitimin dışında eğitim veren okullar olarak hizmet sunmaktadır.

Yükseköğretim, AEI ve TEI'lere kabul lise 2 ve 3. sınıflardaki ulusal başarı skalasına göredir. Ek olarak Yunan Açık Üniversitesi mevcuttur (EAP).

İlk ve ikinci dereceli okulların idari yapısı:

Ulusal düzeyde: Eğitim, Hayat Boyu Öğrenim ve Din İşleri Bakanlığı

Bölgesel düzeyde: Eğitim Bölge Müdürlükleri

Lokal düzeyde: Okul Birimi ve Öğretmenler Derneği Başkanı veya Müdürleri

Eğitim Gözlem Sistemi (Denetim)

Ulusal düzeyde: Eğitim Enstitüsü (Pedagoji Enstitss)

Bölgesel düzeyde: Okul Danışmanları (Rehber ğretmenler)

Resmi Konferanslar/Disiplin Kurulları

Eğitim Bakanlığı Merkez Ofisi İlk ve İkinci dereceli eğitim personeliyle ilişkili konular için Merkezi Resmi Disiplin Konseylerini içermektedir:

Merkezi Resmi İlköğretim Konseyi (KYSPE)

Merkezi Resmi Ortaöğretim Konseyi (KYSDE)

ve bölgesel bazda:

Bölgesel Resmi İlköğretim Konseyi (PYSPE)

Yunan Eğitim Sisteminde Denetime İlişkin Bulgular

Yunanistan'da Eğitim Denetimi

Yunan eğitim sisteminde kontrol ve denetim olgusu tarihsel süreç içinde eğitim yönetiminde en eski ve önemli mekanizma olan müfettişlik kurumuyula ilişkilendirilmiştir.

Okul müfettişleri, Yunan eğitim sisteminin tarihsel süreçte en uzun ömürlü ve önemli kurumlarından biri olmuştur. Bu kurumun işlevini anlamak, idari ve denetleyici görev uygulaması açısından önemlidir. Yaklaşık 30 yıl önce tasfiye edilen müfettişlik kurumu, pek çok siyasi ve eğitim tartışmalarına neden olmuştur. Okul müfettişleri, eğitim personelinin değerlendirilmesi, yönetim ve denetim görevlerini yıllarca birbirine paralel olarak icra etmişlerdir.

Yunan eğitim sistemi bürokratik yapılanması, boyutları bakımından karmaşık bir sistem olarak nitelendirilebilir. Kazamias (1994)'a göre, merkezi bürokrasiye ve siyasi mekanizmaya bağlı bir devlet sistemidir.

Yunan eğitim denetimi sistemi, ilk zamanlarda doğrudan müdahale sağlayabilecek merkezi bir kontrol mekanizmasına sahip olmadığı için dolaylı yünden dış denetçiler, eğitimciler müfettiş görevini yürütmüşlerdir. Bu uygulama 1800'lü yılların sonuna kadar sürmüştür.

Eğitim yönetim sistemi çok yönlü ve karmaşık bir şekilde, ülkenin idari yapısıyla benzer statüde, dış destek ve standartlara bağlı olarak kurulmuştur. Aslında görüntü olarak merkezi olmayan bir sistem görünümünde olmasına rağmen hükümetin bölgesel temsilcileri olan valilerin kontrolünde merkezi bir sistem olmuştur (Evangelopoulos, 1998 ve Dimaras, 1990).

1895-1930 yılları arasında, merkezi sistemin geliştirilmesinden sonra 1895 sayılı yasa ile yavaş, fakat istikrarlı bir takip sistemi oluşturulmuştur. (İordanis, ?)

240/1914 sayılı yasayla öğretmenlerin kalıcılığını sağlamak amacıyla ara denetim ve danışmanlık birimleri oluşturulmuştur (Evangelopoulos, 1998).

817/1917 sayılı yasayla Eğitim Konseyine bağlı kıdemli denetçiler oluşturulmuştur. Yasa, reformlara bağlı olarak denetçilere pekçok sorumluluk yüklemiştir (Frangudaki, 1987).

1926 yılında Pangalos diktatörlüğü ilan edince Hizmet Konseyleri ve Eğitim Konseyleri iptal edilmiş ve bu konseylerde üye olan personelin görevlerine son verilmiştir. (İordanis, ?)

1929 reformu okul içi verimliliğin artırılması için kentsel okul müdürlerinin kurulmasını öngörmüştür. Okul, toplumun ekonomik ihtiyaçları için ayarlar yapar ve parlamenter sistemin ideolojik ilkelerini topluma iletir (Frangudaki, 1987).

4178/1929 sayılı yasa müfettişlik kurumu için önemli düzenlemeler getirmiştir. Daha sonra 4653/1930 sayılı yasayla yetkileri Eğitim Bakanlığına devredilen idari ve denetleyici fonksiyonları olan ilköğretim bölgesel denetleme kurulları ve Yüksek Öğretim Kurumu oluşturulmuştur. Eğitim Konseyi, eğitimde siyasi ve toplumsal uzlaşma için liberal güçler tarafından sarfedilen sistematik çabayı temsil etmektedir (Andreou ve Papakonstantinou, 1994).

767/1937 zorunlu yasası ve 2180/1937 4 Ağustos statüsü ile eğitim sistemi tamamen değiştirilmiştir. Yetki tamamen Bakana aittir ve Sağlık Merkezi Yüksek Öğretim Kurulu, Merkez Denetleme Kurulu, Yüksek Bölgesel Meclis Amirleri ve üst düzey subayların katılımı ile planlama yapılır. Genel müfettişler ve Eğitim Bakanlığı'ndan genişletilmiş yetkiyle donatılan müfettişler özel bir rol oynamıştır. Evangelopoulos (1998)'a göre, kurumun geliştirilmesi için değil, fakat partizan düşüncelere hizmet eden bazı değişiklikler ve düzenlemeler yapılmıştır. Merkez denetleme kurulunun onayı olmadan yapılan müfettiş atamaları, adaletsiz, düzensiz ve olumsuz sonuçlar doğurmuştur.

1946 yılında “kamu hizmetlerinin iyileştirilmesi konusunda” yapılan oylama müfettiş tayinlerini de düzenlemiş ve bu düzenlemeyle daha önce karşı tepki vermiş olan öğretmenler görevden alınmıştır. 1950-1959 yılları arasında eğitim konularında yasal anlamda bir durağanlık yaşanmıştır. Vatandaşların bağlılığının kontrolü, sosyal vicdan bu dönemde yüksek düzeye ulaşmış ve devlet tarafından ayrımcılık yapılmıştır (Andreou ve Papakonstantinou, 1994). Bir istisna olarak eğitim yönetimi ve denetimi yeniden yapılandırılmıştır. Eğitim Merkez Danışma Kurulu (KDGSE) (Κεντρικού και Γνωμοδοτικού Συμβουλίου της Εκπαιδεύσεως – Kentrikou ke Gnomodotikou Simvouliou tis Ekpedefsis), İlköğretim Bölge Konseyleri (PYSSE) (Περιφερειακών Συμβούλια Στοιχειώδους Εκπαίδευσης – Periferiakon Simvoulia Stihiodous Ekpedefsis) kurulmuştur. Bu hizmet birimleri bazı değişiklikler yapılarak varlıklarını 1980 yılına kadar korumuşlardır (İordanis, -).

1959 yılında öğretmenlerin seçilmiş temsilcilerinin katılımıyla Yükseköğretim Kurulu (ARC) kurumsallaşmış ve 3971/59 sayılı karnameyle denetim

sisteminin üst yönetimi yeniden yapılandırılmıştır. Yönetim Kurulunun personel eğitiminde yönetim ve denetim birimi oluşmuştur. Yükseköğretim Kurulunun ve resmi konseylerin kurulması eğitim yönetimi ve denetimi için tamamlayıcı bir organizasyon olmuştur. Bu dönemde devlet tüm eğitim fonksiyonları üzerinde ideolojik bir kontrol mekanizması oluşturacak ve siyasi eğitim politikası öncelikli olacaktır. 1960'lı yılların ilk yarısındaki ekonomik ve sosyal değişiklikler eğitimin geliştirilmesi, demokratikleşme, fırsat eşitliği, sosyal adalet gibi eğitim reformlarına yol açacaktır. Bu gelişmeler öğretmenlerin hedeflerinin gerçekleşmesi için bir araç olmuştur. 1964 yılında ise reform ülkedeki siyasi gelişmelere bağlı olmuştur. (İordanis, -)

4379/1964 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile eğitim araştırma projeleri (Pedagoji Enstitüsü) ve uygulama (Merkez Hizmet Konseyleri) arasındaki ayrım, yargı ve Pedagoji Enstitüsünün gücü, liberal burjuva partilerinin çabalarına dayanarak yönetici ve denetçiler için kontrol merkezleri oluşturmak ve fakülteler için dayanak sağlayarak muhafazakar aydınlar tarafından oluşturulmuş Bakanlığın geleneksel bürokratik kademelerinin gücünün zayıflatılması olarak yorumlanabilir.

Dikta rejimi döneminden demokrasiye (651/70) kadar olan süreçte, 64-65 yıllarında eğitim yönetimi ve denetiminde yapılan değişiklikler durdurulmuştur. Müfettişlik kadrolarında sistemin bir gereği olarak bir artış görülmüştür. Bu dönemde pek çok kamu ve özel eğitim kurumlarındaki eğitimciler yargılanmıştır.

Demokrasiye geçişle birlikte eğitim yönetimi ve denetiminin demokratikleştirilmesi talep edilirken, denetim personelinin sorumlulukları konusunda herhangi bir değişiklik yapılmamıştır. Müfettiş ve danışmanlar yönetim ve disiplin konusunda amirdirler, fakat aynı zamanda bilimsel proje yönetimi ve öğretmenlerin temel niteliklerini paralel olarak raporlarlar.

Kurumsal çerçevenin şekillenmesinde, öğretmen sendikaları idari teşkilat yapılarını sorgulamıştır. Yunanistan Öğretmenler Federasyonu (DOE)

(ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΚΗ ΟΜΟΣΠΟΝΔΙΑ ΕΛΛΑΔΑΣ – Didaskaliki Omospondia Elladas) müfettişlik kurumunu eleştirmiş ve demokratikleşmesini talep etmiştir.

Tarihi süreçte müfettişlik kurumu, öğretmenler ve yetkililer arasında pek çok tartışmaya ve güç çatışmalarına konu olmuştur. Bu çatışmaların temel nedeni; müfettişlerin alt yapısı, seçimi, dağılımı, yetkilerinin genişliği, politik değişiklikler ve öğretmen değerlendirmesindeki raporlar olmuştur. Öğretmen sendikaları ve Eğitim Bakanlığı arasındaki çatışmalar, özellikle değişim dönemlerinde yaşananlar kurumun iptaline kadar çok eleştiri almıştır.

Kurumun uzun süreli varlığı göz önünde bulundurulunca, eğitim faaliyetleri içerisinde müfettiş, örgütlü siyasal toplumun temsilcisi, bölgedeki başöğretmen, bölge müdürü, ilköğretim başmüfettişi olarak tanımlanmıştır. Bu görüşler, her dönemde siyasi gücün denetim konusunda otorite olduğunu, iktidarların değişik bölgelerde temsilcilerinin bulunması için müfettiş listelerini değiştirdiğini, baskın bir eğitim politikasının uygulandığını ortaya çıkarmıştır. Bu politikanın uygulanması müfettişten, denetimden ve hazırlanan rapordan etkilenmektedir. Rapor, eğitim gelişimi açısından önemli bir rol oynamıştır.

Öğretmen değerlendirme raporları, rejim değişene kadar bütünleşmeye yönelik baskıcı etkisi ve otoriter disiplin uygulamasıyla çift yönlü rol oynamıştır. Denetim raporları savaş sonrası Yunan toplumunu karakterize eder şekilde 1974'e kadar agresif ideolojik ve politik eğilimlerle hazırlanmıştır. Savaş sonrasında baskın ideolojik sistem geleneksel güçlerin büyük zaferlerinden biri olmuştur. Bu ideolojik yapının oluşturulması ve resmi kontrollerin, eğitimciler tarafından empoze edilmesi belirleyici bir rol oynamıştır (DOE).

Başlangıçta müfettişlik kurumuna muhalefet, eğitim uygulamalarında devlet müdahalesine muhalefet gibi görülmüştür (Andreou ve Papakonstantinou, 1994). Fakat, daha sonra bu algı değişmiştir. Eleştiriler müfettişin eğitim sistemindeki rolünden ziyade işlevselliğine yönelmiştir.

Zamanla, eğitim reformalarının amacı, ekonominin ihtiyacını karşılayacak bir eğitim sisteminin benimsenmesi olmuştur. 309/76 ve 576/77 sayılı yasalar eğitimin kronikleşmiş problemlerini çözmüştür, fakat, uygulanmasını engelleyen tutarsız ve tepkisiz teknokratik bir yaklaşımla. Reformlar, neoliberal bir ideolojiyi benimseyerek egemen sınıfın modernleşmesi ve politik ifadesi için bir çaba olmuştur (Vergidis, 1984).

Yunanistan Öğretmenler Federasyonu, Yunan toplumunun önemli bir bölümü ve öğretmenlerin sosyal adalet ve meritokrasi istediğini belirtmiştir. Varlığın bir değer ve yetenek kabul edildiği gelecek yaşamların inşası için müfettişlik kurumunun iptal edilmesini ve onun yerine, yardımcı öğretmen, danışman öğretmen vasıflarını taşıyan rehber/danışman öğretmen sisteminin kurulmasını tavsiye etmiştir. Bu dönemde eleştiriler Cunta rejimi kalıntılarını taşıyan müfettişlik kurumuna yönelik olmuştur (DOE).

Daha önceleri müfettişin yetkileri olarak görülen yönetim ve rehberlik fonksiyonlarının ayrılması öngörülmüştür. Aslında bu talepler yeni değildir, savaş sonrası Yunanistan'da zaman zaman duyulan taleplerdir, fakat uygulama açısından demokrasiye geçiş, toplumdaki genel iklim değişimi, baskıcı ve çağdışı kurumlara karşı takınılan tavır bu durumu tetiklemiştir.

Andreou ve Papakonstandinou'ya (1994) göre okul danışmanları/rehber öğretmenler en uygun seçim değildi, fakat bir meydan okuma olarak düşünüldüğünde ortaya çıkan sonuçtu.

Bu yeni kurumun tanıtımı PASOK hükümeti tarafından yapılmıştır. Kazamias (1993)'a göre aslında bir önceki bürokratik, merkezi ve ataerkil sistemi kuran aynı devlet mekanizması aracılığıyla yapılan bir reformdur.

Müfettişlik sisteminin kaldırılması, Eğitim Bakanlığının denetleme, gözlem, değerlendirme ve okulları yönetme yetkilerini kısıtlamamıştır. Yapısal, kurumsal bir çerçevenin sonucu olarak eğitimin karar alma sürecine öğretmen katılımını

azaltmıştır. Siyasi bir karardır. Sendikal hareketin müdahale sınırlarını yansıtır. Bu sistem, önceki kurumun yaratmış olduğu krizleri aşmak için temel mantık çerçevesinde eğitim sürecini kontrol etmek için oluşturulmuş bir sistemdir.

Değişim kararı, denetim ve rehberlik sisteminde değişikliği içeren yapı, Tannenbaum ve Schimdt modeline göre, otoriter olarak tanımlanmaktadır (Andreou ve Papakonstantinou, 1994). Yeni yapılanma, eğitim reformlarının ölçülebildiği, en azından prensipte, nadir örneklerden biri olarak görülmüş ve öğretmenlerden desteğini almıştır. Yeni kurumun sözcüleri için sorun denetim eğitimi veya bir şekilde faydası konusundaki şüpheler değil, işlevselliğinin doğru şekilde organizasyonudur. Bu konuda muhalefet partisi, müfettişlerin kaldırılmasıyla eğitimin kontrolünün kaybedileceği endişesiyle mecliste büyük tepki vermiştir (Zabeta, 1994).

1304/82 sayılı yasayla PASOK hükümeti müfettiş yetkilerini iki yeni kuruma bölmüştür. Okul danışmanları/rehber öğretmenler (330 kişi) ve il eğitim büroları ve müdürlükleri (213 noktada). Birinci grup bilimsel ve pedagojik rehberlik sağlarken, ikinci grup yerel ve il bazında eğitim idaresi ile ilgili sorumlulukları taşımaktadır. Müfettişler başvuru yapmak koşuluyla okul danışmanları olarak görev talep edebilmişlerdir. Bu durumda önceki maaşlarını koruma imkanı doğmuştur. 244 müfettişten 50 tanesi danışman/rehber öğretmen olmak üzere başvuruda bulunmuştur (Zabeta, 1994). Bazıları daha sonra Pedagoji Enstitüsünde görev almışlar ve emekli olana kadar bu görevlerini sürdürmüşlerdir. Bir bölümü de aylık bir bülten yayınlamışlardır. Daha sonra 214 ve 277/1984 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnameleriyle okul danışmanları/rehber öğretmenler aktif halde göreve başlamışlardır.

Hükümet önceleri, Yunanistan Öğretmen Federasyonunun kabul ve desteğiyle karşılaşmıştır, çünkü öğretmen sendikalarının temel taleplerinin benimsendiğini açıklayarak bu talepleri kendi siyasi söylemiyle birleştiren açıklamalarda bulunmuştur. Bu nedenle Öğretmen Federasyonu tarafından herhangi bir baskıyla karşılaşmamıştır. Mavrogiorgios (1987)'a göre Eğitim Bakanlığı bu

uygulama konusunda gözle görülür bir sıkıntıyla karşılaşmamıştır. Bu nedenle bir ideoloji doğmuş, idari ve bilimsel liderlik rolü ayrılmıştır. Bu ayrım siyasi ve ideolojik olarak tarafsız yardım gibi sosyal, bilimsel ve pedagojik rehberliği öngörmüştür. Tarafsız okul danışmanları/rehber öğretmenler ortaya çıkmıştır. Bu durum, yeni tip kitaplarla, yeni ulusal eğitim politikası için bir ön koşul oluşturmuştur.

Milli Eğitim Bakanlığı, yeni ders kitapları, yeni müfredat, yeni öğretim yaklaşımları, hem de yeni kurum danışmanları için bir dizi seminerler düzenlemiştir. Seminer programları (1985) öğretmenler, veliler, çalışanlar için düzenlemiştir, yeni uygulamalar konusunda bilgiler verilmiş, fakat kitapların içeriğine çok fazla değinilmemiştir.

Mavrogiorgios (1985)'a göre, yeni kitaplarla yeni bir kontrol şekli ortaya çıkmış, teknik kontrol, eğitimde somut, yeni hareketler, somut sonuçlar için çeşitli etkinliklerde uzmanlar tarafından belli yollar belli oranda takip edilmiştir.

Yeni sistemin uygulamasına yönelik üç kez çok günlük seminerler sonrasında eğitim rehberlerinin/okul danışmanlarının eğitimi önem kazanmıştır. Eğitim Bakanlığının ve Pedagoji Enstitüsünün hizmet içi seminerlerle bu rehber öğretmen/okul danışmanlarını yetiştirmesi öngörülmüştür.

Değişim iklimi ve yeni yapılanmanın ilk yılında kabulü köklü değişim için öğretmen yetiştirilmesi yeni kurumun gözle görülür açmazlarından. Zamanın şartları gereği, eğitim dünyasının vizyonunun gerçekleştirilmesi amaçlanmıştır. Fakat, Eğitim Bakanlığının yeni politikanın uygulanması konusunda kesin bir fikrinin olmadığı uygulamaların ertelenmesinden anlaşılmaktaydı (Mavrogiorgios, 1988). Cumhurbaşkanlığı kararlarıyla öğretmenlerin fikirleri alınarak uygulama sürekli geciktirilmekteydi. Bu gecikmeler sendikalarla Bakanlığın çatışmalarına yol açmış ve kurumun ilerlemesi için planlanan işbirliği durmuştur. Milli Eğitim Bakanlığı tarafından önerilen planlar eğitim sendikalarının sert muhalefeti altında kaldırılmıştır. İdari zorlama yerine işbirliğini vurgulayan terminoloji kullanılmıştır.

Milli Eğitim Bakanlığının siyasi liderleri tarafından kabul gören teklifler, özde okul konseyinin rolünü güçlendirmek için ana hedef olarak yer almıştır. Yeni düzenlemeler, öğretmenler arasında çatışmaları önleme ve değerlendirme noktasında merkezi gücün en ciddi adımıdır. Öğretmenler otoriter tedbirler, denetim, değerlendirme ile “polislik iddiaları” eğitim çalışmalarının geliştirilmesini arttırdığını, fakat, eğitimin özgürlüğü ve eğitim sorumluluğunu kısıtladığını iddia etmişlerdir (DOE, 1986). Okul danışmanı/rehber öğretmen değerlendirme sonucunda öğretmenlerin hizmet geliştirmesi üzerinde karar verme hakkına sahip olmuştur. Öğretmenler bu duruma iki yolla karşı çıkmışlar, sendika temsilcileri kurullardan ayrılmış ve sınıf içinde rehber öğretmen bulunmasına tepki göstermişlerdir. Rehber öğretmenlerin seçimi de büyük ölçüde sıkıntı yaratmıştır. Parti kontrolünde bir seçim sistemi uygulanmıştır. Dolayısıyla siyasi görüşüne göre rehber öğretmen belirlenmesi yapılmıştır. Sendika, Bakanlığın değerlendirme sistemine (2525/97 – Cumhurbaşkanlığı kararnamesi) ve yeni düzenlemelere karşı çıkmıştır. Tüm bu değerlendirmeler, 81 öncesi uygulamalar, çelişkilere neden olmuş ve denetim sisteminin kurumsal yapısını zedelemiştir. Sendikanın itirazlarından sonra, özellikle 1990 sonrasında, daha objektif bir kriterle okul danışmanları/rehber öğretmenlerin seçimi konusunda adım atılmıştır.

2986/02 sayılı yasayla getirilen düzenlemelerden önce, bazı rehber öğretmenlerin görüşlerine başvurulmuştur. Buna göre:

Müfettişlik kurumunun Okul Danışmanlığı/Rehber Öğretmenlik sistemine dönüşmesi bir ihtiyaç olarak belirtilmiştir. Bunun nedeni olarak ta müfettişliğin otoriter, baskıcı ve anakronik olduğu, bilimsel gerçekler ve sosyal öğretiden uzak olduğu belirtilmiştir. Bu ihtiyacın, ayrıca, eğitimi idari işlerden ayırmakla da ilgili olduğu ifade edilmiştir. Aynı zamanda, öğretmenin çağdaş eğitimsel, öğretimsel ve psikolojik açıdan desteklenme ihtiyacı, eğitimsel gerçeklik içinde eğitim araştırmalarının desteklenmesi gerekliliği vurgulanmıştır. Müfettişin sadece değerlendiren görevinin dışında rehberlik ihtiyacı vurgulanmıştır.

Yeni yapılanma toplumun geneli tarafından demokratik ve kurumlararası ilişkileri geliştiren bir birim oluşu nedeniyle kabul görmüştür. Fakat, uygulama başlangıçtaki beklentileri karşılamamıştır. Çünkü rehber öğretmenler desteksiz kalmış ve sorumluluk sınırları net olarak belirlenmemiştir. Ayrıca, üniversitelerin pedagoji bölümlerinin bilimsel desteğini de tam manasıyla alamamışlardır. (DOE, 1924-1993)

Rehber öğretmenlik kurumu ayrıca fonksiyonel sorunlarla uğraşmaktadır. Eğitim müdürlükleriyle bağlantılı oluşları bir görev-sorumluluk çatışmasına neden olmuştur. Ayrıca, rehber öğretmenin çevresindeki eğitim faaliyetleriyle ilgili bilgilendirilme eksikliği (okulların çalışması, öğretmen tayini) sıkıntı yaratmıştır.

Müfettişlik sisteminin okul danışmanlığı/rehber öğretmenlik sistemine dönüşmesi iç ve dış etkenlerin kümülatif etkisiyle gerçekleşmiştir. Yeni sistemin kabulü eğitim reformu olarak görülmüştür. Milli Eğitim Bakanlığı ilgili mevzuat gereği öğretmenlerin taleplerini değerlendirirken merkezi hükümetin talebi operasyonel rehberlik ve kurumun idari kontrolü üzerine olmuştur. Danışman rolü ve sınırları net olarak belirlenmemiş olmaya birlikte rehber öğretmenler, yeni kitaplar, yeni öğretim metotları, pratik öneriler yanı sıra okullara ziyaretlerde bulunurlar. Öğretmenlere seminerler düzenlerler. Rehber öğretmenlerin rolü tarafsız görünmekle birlikte, ülkenin eğitim politikasının uygulanmasını amaçlamaktadır.

Sonuç olarak iktidarların bölgesel organlarının eğitim sürecini siyasi iktidarın egemen anlayışına göre kontrol ettiği ve bu doğrultuda eğitim politikaları geliştirdiği söylenebilir. Bu bağlamda denetimi etkileyen faktörler:

1- Süreç kontrolü ve kollektif hiyerarşik yapıya ilişkin çelişkiler ve kısıtlamalar eğitim sisteminin aynı yapısal özelliklerinin sonucudur.

2- Proaktif bir yaklaşım, devlet hiyerarşik düzeninde kontrol mekanizmasına başvurmayan, kurumu eğitim sorunlarını çözmek için her derde deva olarak gören, net olmayan, sınırlı baskı grupları (özellikle eğitim sendikaları).

Rehber öğretmenlik sistemi var olan idari yapı ve denetim şekline, baskın ideolojik ve politik söylemde, mantık çerçevesinde, somut eğitim konseptleri, standartlar, öğretim teknikleri ve çatışma yönetimi uygulanırken, resmi eğitim politikasının benimsenmesiyle dahil edilmiştir. (Skartsilas, P. ve Moustairas, P. : ?)

Yunanistan'da *Eğitim, Hayat Boyu Öğrenim ve Dinişleri Bakanlığı* ülkenin tüm eğitim işlerinden sorumludur. Bakanlığa doğrudan rapor veren ilk ve ortaöğretim yönetiminden sorumlu 54 vilayette ilk ve ortaöğretim müdürlükleri ayrı ayrı teşkilatlanmıştır.

Eğitim sisteminde değerlendirme programı, ilköğretim, genel ve teknik okullardaki eğitim kalitesini ve eğitim projelerini değerlendirme şeklindedir.

Program üç aşamadan oluşur: değerlendirme araçlarının üretimi, aktivite planının hazırlanması ve sonuçların değerlendirilip raporlanması.

Pratikte aşağıdaki kategoriler mevcuttur:

- a) Gösterge ve kriterlerin geliştirilmesi ve standartlaştırılması,
- b) Çalışan ofislerin ve yasal eğitim enstrümanlarının değerlendirilmesi
- c) Eğitimi ilgilendiren Toplumsal Destek Çerçevesinin çalışmalarının değerlendirilmesi,
- d) Temel mesleki eğitim ve uzmanlık edinimi ve sürekli uzmanlık edinimi ilişkisinin değerlendirilmesi
- e) Değerlendirme ve yükseköğretim kalite garantisinin gelişimi,
- f) Yükseköğretim için stratejik ve arazi planlaması,
- g) Yükseköğretim için geçerlilik sisteminin gelişimi

Denetim, eğitim otoriteleri ve hukuk bakımından ulusal okul değerlendirme, okul sisteminde fiziki koşullar, yönetim ve planlama, eğitim ve öğretim, okul hayatı, finansal boyut ve çevre ile ilişkiler açısından belirlenmiş kriterlere göre yapılır.

Fiziki koşullar bakımından, okulun temizliği, yeterli teknik enstrümanının bulunup bulunmamasına göre, kütüphanesinin zenginliğine ve öğrenciler için dizayn edilen aktivitelere göre denetim yapılır.

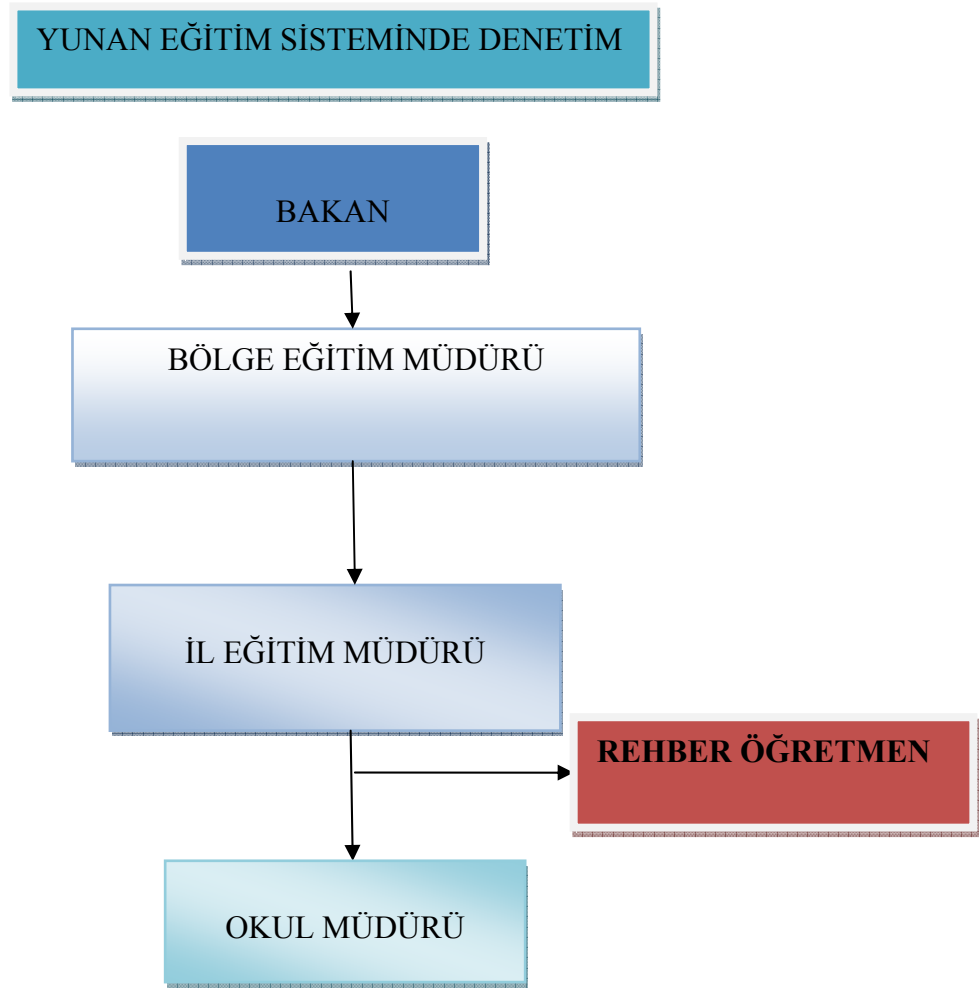
Yönetim ve planlama açısından, okulda her ders için öğretmenin olması, okul kuralları hakkında öğrencilerin müdür tarafından bilgilendirilmesi, öğrenci gelişiminin takibi, öğretmen konseylerine katılımın teşviki, öğrenci konseylerinin karar alma mekanizmasına katılımı ve okul-aile birliğinin okul çalışmalarına katılımı açısından değerlendirme yapılır.

Eğitim ve öğretim açısından, öğretmenlerin gerekli materyali kullanımı, okul laboratuvarlarının yeterince kullanımı, öğrencilerin ders takibi ve yükseköğretime giriş sınavlarının teşviki yönünden değerlendirilir.

Finansal boyutta okul müdürü ve okul yönetimi okulun mali ilişkilerini yönetir.

Çevre ile ilişkilerde, okulun diğer kurumlarla ilişkileri, okul müdürü, öğretmenler, okul-aile birlikleri ve öğrenci toplulukları arasındaki ilişkiler değerlendirilir. Ayrıca okul müdürü ve okul yönetimi her türlü çalışmada işbirliği içerisinde olmalıdır.

Okul idarecilerine sağlanan hizmet-içi eğitim imkanları: Okul idarecilerine, Pedagoji ve Teknoloji Eğitimi Yüksek Okulu “Eğitim Yönetimi” seminerleri düzenler. Pedagoji Enstitüsü “Kamu idaresi ve Eğitim Yönetimi” seminerleri düzenler ve Yunan Açık Üniversitesi “Eğitim Yönetiminde Yüksek Lisans Eğitimi” sağlar.

Şekil 7: Yunan Eğitim Sisteminde Denetim (21 .12. 2010 tarihinde SÖPA Mezunu Öğretmenler Derneği Başkanı Mehmet Derdiman ile yapılan söyleşiye göre çizilmiştir. Ayrıca, Derdiman'a göre şekilde görülmeyen Resmi Disiplin Kurulları denetimin bir parçasıdır.)

AB sürecine girmeden önce ülkede sağlanamayan istikrar, eğitim sendikalarının baskısı Yunan eğitim sisteminde reformlara ihtiyaç doğurmuştur. AB'ye girişle birlikte ülke genelinde yapısal değişikliklere gidilmiş ve bu kapsamda denetim sistemi de değiştirilmiştir. Buna göre müfettiş olgusu sistemden gitmiş, yerine rehber öğretmen ve idari bölgelerdeki eğitim müdürleri denetim işlerinden sorumlu olmuşlardır. İlk ve Ortaöğretim Müdürleri yönetim görevlerinin yanısıra denetim ve danışmanlık görevlerini de üstlenmişlerdir.

Pedagoji Enstitüsü

Özerk bir kurumdur. Eğitim kurumları arasında araştırma yapar, ülke koşullarına göre eğitimin hedeflerinin belirlenmesi, koordinasyonunun sağlanması, eğitim teknolojilerinin uygulanması ve programların geliştirilmesi için eğitim bakanlığına teklif sunar. Hizmet içi eğitim programlarını hazırlar.

Okul Danışmanları /Rehber Öğretmenler

En az 15 yıl iş deneyimi ve yüksek lisans diplomasına sahip kişilerdir. Okul danışmanları bir grup öğretmenin disiplininden ve aynı dersi okutan öğretmenlerden sorumludur. Yunanistan'da teftiş kurulu yoktur. Denetim Eğitim dairelerinin ve müdürlerinin sorumluluğu altındadır. Rehberlik okul danışmanları tarafından verilir.

Okul Öncesi, İlköğretimde ve Ortaöğretimde Yönetimin Gözlenmesi ve Kontrolü

Bu okullarda yönetimin gözlenmesi ve kontrolü Bölge Müdürlüklerinin Başkanlığında ve ilköğretim müdürlüklerinin sorumluluğu altındadır.

Yüksek Öğretimde Yönetimin Gözlenmesi ve Kontrolü

Üniversiteler ve Teknoloji Eğitim Kurumlarının denetimi Eğitim, Ömür Boyu Öğretim ve Din İşleri Bakanlığının sorumluluğundadır. Mahkemeler ve kamu yönetimi yetkisine sahip hakimler denetim yetkisine sahiptir.

İlköğretim ve Ortaöğretim Öğretmen Değerlendirmesi

Öğretmenler kendi bilgilerini güncellemek, ihtiyaçlarını karşılamak amacıyla seçilmiş rehberler tarafından desteklenir. Öğretmen seçimini merkezi sınav sistemiyle ve aynı zamanda, okul müdürleri ve danışmanlar tarafından yapılır. (Kasapçopur, 2007: 174-175)

Yunan Eğitim Sisteminde Denetimle İlgili Başlıca Yasalar

Yunanistan Eğitim Sistemi, Yunan Anayasasıyla, 71/19 Mayıs 2010 tarihli resmi gazetede yayınlanan 3848 sayılı yasayla, öğretmen tayini, yedek öğretmen görevlendirilmesi, rehber öğretmenlerin seçimi gibi konularda yeniden düzenlenmiştir. Bölge eğitim müdürleri, eğitimle ilgili diğer idari müdürlükler ve rehber öğretmenlerle ilgili düzenlemeler 1340/16-10-02 tarihli resmi gazetede yayınlanan 353.1/324/105657/D1/02 bakanlık kararıyla düzenlenmiştir.

Bulgar Eğitim Sistemi

Bulgaristan, Güney Doğu Avrupa'da 110.971 km² lik yüzölçüme sahip, 7,8 milyon nüfusu olan bir ülkedir. Merkezi sistemle yönetilir. Yönetim biçimi Cumhuriyettir. (Kasapçopur, 2007)

Eğitim sisteminin yasal çerçevesi, 1991 Kamu Eğitim Yasasıyla düzenlenmiştir. Yasa; demokrasi prensiplerine dayanan, merkezi olmayan otonom okul yönetimini öngören, okul sürecinin yenilenmesini, Avrupa gelenek ve standartlarına uygun bir sistemi öngörür.

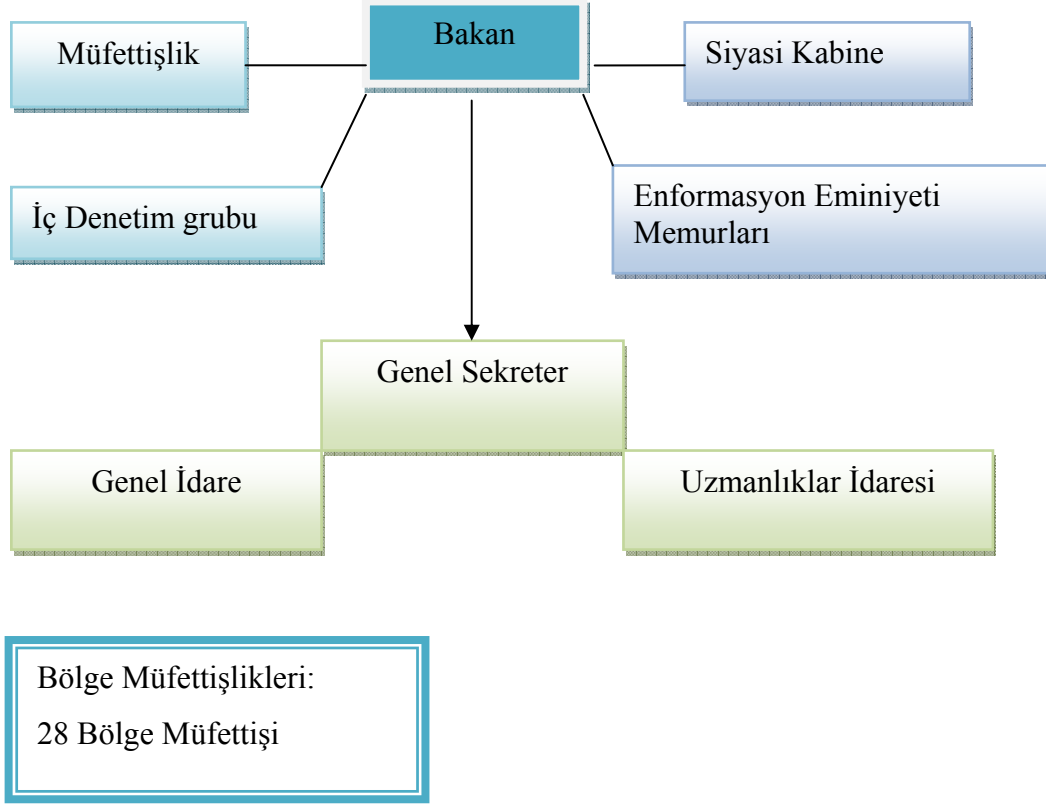
2002 ve 2003 yıllarında bu yasaya önemli düzenlemeler getirilmiştir. Buna göre;

- Eğitimin genel amaçları diğerlerinin haklarına saygı ve hoşgörüyü vurgular,
- Zorunlu okul öncesi eğitim tüm çocuklar için kreşlerde hazırlık grupları ve okullarda hazırlık sınıfları şeklindedir,
- Özel eğitime ihtiyacı olan ve/veya kronik hastalıkları olan çocukların devlet ve belediye okullarına entegrasyonu sağlanır,
- Eğitim açısından etnik azınlık çocuklarının entegrasyonu sağlanır,

- Sivil toplumda farkındalığın yükseltilmesi için öğretim öğrencilerin bireysel yetenekleri ve beklentileriyle bağdaştırılır,
- Eğitim ve Bilim Bakanlığı eğitim sistemini yönetir. Bakan tüm eğitim birimlerinin her türlü faaliyetlerini denetler,
- Bölge Eğitim Müfettişleri devlet okullarındaki eğitimi denetlemek ve yönetmek için Eğitim ve Bilim Bakanlığının bölgesel birimlerinden yine Eğitim ve Bilim Bakanlığının bölgesel yönetimlerine taşınmıştır,
- Belediyelerin çalışmaları arasında 16 yaşa kadar öğrenciler için ulaşım servisinin sağlanması, sağlık hizmetleri gibi konular yer almaktadır,
- Belediye okullarının müdürlerinin seçimi konusunda oluşturulan komisyona ilgili belediye yönetiminden bir yetkilinin dahil edilmesi,
- Eğitim ve Bilim Bakanlığı tarafından Maliye Bakanlığı ile işbirliği içinde belediye okulları ve kreşlerdeki öğrenciler için her çocuk başına ödenek sağlanması,
- Devlet ve belediye okullarının müdürleri okul bütçesinin hazırlanmasından sorumludurlar,
- Eğitim yasasına mütevelli heyetlerinin dahil edilmesi,
- Okul kitaplarının onaylanması

Bölge Eğitim Müfettişliği'nin yapısı ve çalışmalarıyla ilgili düzenlemeler değiştirilmiştir.

Eğitim Sisteminin Organizasyonu, Yapısı ve Yönetimi

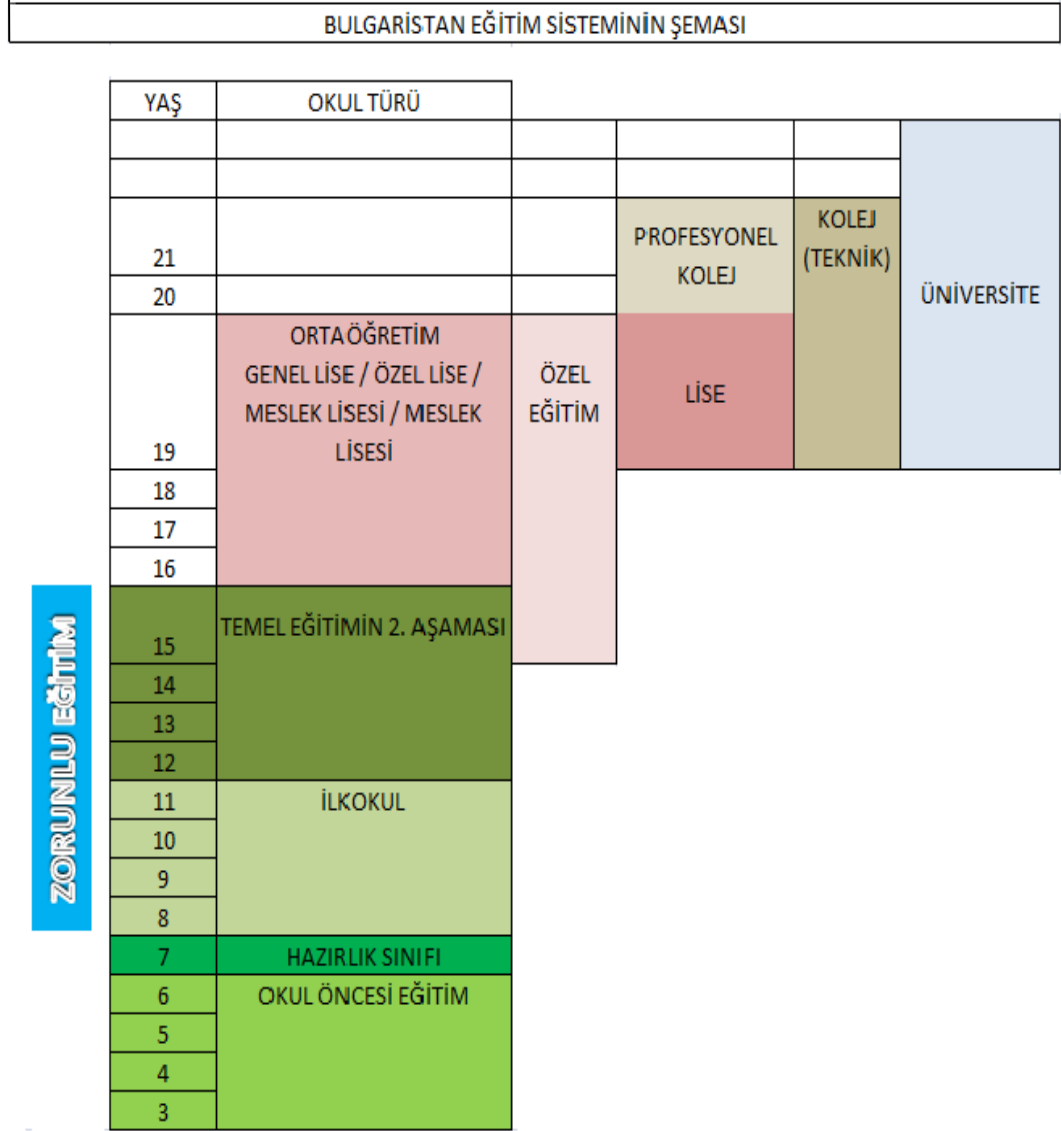
Şekil 8: Bulgaristan Eğitim Sisteminin Yapısı

(http://www.minedu.government.bg/left_menu/ministry/ adresinden 27.02.2010 tarihinde alınmıştır.)

Bulgar eğitim sistemi, okul-öncesi eğitim, okul eğitimi (temel ve ikinci dereceli) ve yüksek öğretimi kapsar.

Okul-öncesi eğitim, 3 ila 6 yaşı çocukları içindir. Kreşlere devam mecburi değildir. 6-7 yaşı çocukları için kreşlerde hazırlık gruplarına veya okullarda hazırlık sınıflarına devam etmek zorunludur. Bulgaristan'da temel eğitim 1-8 sınıfları arasındadır. Bunun ilk dört yılı ilkokul, 5-8 yılı ortaokuldur. Ortaokullar iki gruba ayrılır: Genel ortaokullar ve teknik okullar. Kolejler, yükseköğretime entegre edilmişlerdir. Üniversite derecesi, üniversitelerde veya özel yüksek okullarda, akademiler ve enstitülerde alınır.

BULGAR EĞİTİM SİSTEMİNİN OKUL YAPILANMASI

Şekil 9: Bulgar Eğitim Sisteminin Okul Yapılanması

(www.ibe.unesco.org/International/ICE42/English/Natreps/reports/bulgaria.pdg

adresindeki şemaya göre 3.1.2011 tarihinde düzenlenmiştir.)

Bulgar Eğitim Sisteminde Denetime İlişkin Bulgular

Bulgaristan'da Eğitim Denetimi

Bulgaristan Eğitim ve Bilim Bakanlığı müfettişlik birimi içermektedir. Bu birim, Bakanın görevlerinin kontrol bölümünü yürütmektedir. Bölgesel üniteleri ve kol memurlarıyla bakana destek sağlar.

Müfettişlik:

- 1- Yönetimin etkililiğini analiz eder.
- 2- Yönetimde iş organizasyonunun iç düzenlemelere uygunluğunu denetler.
- 3- Kamu görevlilerinin görevi suistimal etmesi durumunda disiplin soruşturması başlatılmasını teklif eder.
- 4- Çalışanların, kuralları ihmalleri, yasadışı faaliyetlerini, şikayet ve isteklerini kontrol eder.
- 5- Bozulmaya karşı mücadele eder, önlemeye çalışır ve çıkar çatışmalarını önler.
- 6- İstihdamın kamu hizmeti kanunu açısından uygunluğunu kontrol eder.
- 7- Çatışmaları önleme ve tespit etme ile ilgili yasanın uygunluğunu kontrol eder.
- 8- Yetkili merciler veya kanun tarafından belirlenen idari denetimle ilgili diğer faaliyetleri yürütür.

Müfettişlik, Bakanlık adına araştırma / denetim gerçekleştirir ve bunun sonucunda bakana sunulmak üzere rapor hazırlar.

Bakanlık Müfettişleri, bölgesel birimlerini idari açıdan denetler.

Müfettişlik, yıllık faaliyetleri konusunda bakana rapor sunar.

Şekil 10: Bölge Müfettişlik Yapısı (Ruşuk ilinde görev yapan Bulgar dili öğretmeni Mecbure Efraimova ile 18.12.2010 tarihinde yapılan söyleşiye göre çizilmiştir.)

1- Denetim ve Organizasyon Bölümünde Bulunan Uzmanlar

- a. 1 ilkokul uzmanı
- b. 2 organizasyon uzmanı
- c. 1 meslek uzmanı
- d. 1 entegre ve özel eğitim uzmanı
- e. 1 din uzmanı
- f. 1 ana dili uzmanı
- g. 6 branş uzmanı

2- İdari, Hukuki, Enformasyon Bölümünde Bulunan Personel

- a. Sekreter
- b. Muhasebeci
- c. Hukuk Danışmanı
- d. İnsan Kaynakları
- e. Enformasyon Hizmetleri
- f. Enformasyon Analizi Uzmanı
- g. Şoför

Müfettişlikler, Bölge Müfettişlikleri Kuruluş ve Çalışma Tüzüğü'ne göre çalışır.

Cezalar

- Eğitim ve Bilim Bakanı, Bölge Eğitim Müdürlerini cezalandırır,
- Eğitim Müdürü, belediye okulu, anaokul ve onlara hizmet eden grup müdürlerini cezalandırır,
- Devlet okul müdürleri Eğitim ve Bilim Bakanı tarafından cezalandırılır,
- Belediye Başkanı, belediye okulu, anaokul ve onlara hizmet eden grup müdürlerini cezalandırır,
- Okul müdürü, öğretmenler ve okulda çalışanları cezalandırır.

Bakanlık Müfettişleri ve Bölge Müfettişleri okul müdürleri arasından sınavla seçilirler.

Her yerel kademede her belediye bünyesinde bir eğitim müfettişi bulunur.

Eurydice Eğitim Raporu'na göre (2005/06) Bulgaristan Eğitim Denetimi:

2005 yılına kadar eğitim çalışmalarının değerlendirilmesi, Eğitim ve Bilim Bakanlığı birimlerinin yanı sıra ulusal birimler tarafından yapılmaktaydı. (Ortaöğretim Değerlendirilmesi için Ulusal Birim – National Unit for Evaluation of Secondary Education - ve Ulusal Eğitim Enstitüsü – National Institute for Education).

Ortaöğretim Değerlendirilmesi için Ulusal Birim ve Ulusal Eğitim Enstitüsü kapatıldıktan sonra Eğitim Kalitesini Kontrol ve Değerlendirme Merkezi kurulmuştur (The Center for Control and Evaluation of the Quality of Education). Bu merkez tüm derslerde test hazırlamaktan, bu testin okullarda uygulanması,

toplanan verilerin değerlendirilmesi, teknik ve yüksek okulların değerlendirilmesinden sorumludur.

Bölgesel düzeyde, eğitim sisteminin değerlendirilmesi Eğitim Bölge Müfettişliği uzmanları tarafından yapılmaktadır. Bu uzmanlar okul çalışmalarını bir bütün olarak değerlendirir, danışmanlık hizmeti verir, müdürlerin çalışmalarını yönetir, öğretmenlerin eğitim performansını denetler, öğrencilerin öğrenme düzeylerini gözlemler.

Yükseköğretimde değerlendirme, uzman bir devlet birimi tarafından gerçekleştirilir (Ulusal Değerlendirme ve Akreditasyon Ajansı). Bu ajansın temel amacı eğitimin kalitesini değerlendirmek ve yüksek okullardaki eğitimin Yükseköğretim Yasasıyla uyumlu olmasını sağlamaktır.

Tarihsel süreçte denetim olgusuna bakıldığında, 1878 yılında çıkan eğitim yasası öğretmenlerin ve okul aktivitelerinin değerlendirilmesiyle ilgili bir sistemin oluşturulmasını öngörmüştür. Yeni eğitim kararlarıyla eğitim değerlendirme sistemi düzenlenmiş ve bölgesel müfettişlik sistemi oluşturulmuştur. Bulgar Prensiği'nde her beş bölge için bir bölgesel müfettiş tayin edilmiştir. 1879'dan bu yana her eğitim bölgesinde bir bölgesel müfettişlik vardır (Toplam 15). Müfettişler tüm eğitim sürecini, öğretmenlerin çalışmalarını, okul evrakının düzenlenmesini ve okul çalışmalarını denetlerler.

1891 Eğitim Yasası ile, merkezi bir eğitim sistemi oluşturulmuştur. Okullar üzerindeki denetim sistemi, Eğitim Bakanlığı'nın kontrolüne girdi ve bunun uygulayıcısı da müfettişler olmuştur.

Tüm okul ve yardımcı kurslar Eğitim Bakanlığı'nın yerel eğitim müfettişleri veya yardımcıları tarafından denetlenmiştir. İlgili bölgelerdeki eğitim faaliyetlerinin gelişimi hakkında bilgi toplanıp Bakanlığa iletilmiştir.

1934-1935 yılları arasında denetim sistemi açıkça belirtilmiştir:

- Eğitim denetimi
- Okul binalarının ve öğrencilerin temizliği ve hijyeni
- Okul içinde ve dışında öğrencilerin davranışları
- Başöğretmen veya müdürün idari denetimi
- Öğretmen ve öğrenci kütüphanelerinin, eğitim ihtiyaçlarının ve gerekli ekipmanın denetimi
- Fakir öğrencilere ekonomik destek sağlanmasının denetimi

Denetim sonucunda öğretmenlerle tartışma süreci de öngörülmüştür.

1944 sonrasında eğitim sisteminde denetim sistemine de yansıyan belirgin değişiklikler yapılmıştır. Okur-yazar oranının yükseltilmesi için alınan tedbirler, zorunlu eğitim prensiplerinin tanıtımı, okul ağının genişletilmesi, öğretmen sayılarını ve yönetici kadrolarını çoğaltmıştır. Değerlendirme kriterleri de buna bağlı olarak geliştirilmiştir.

Eğitim sisteminin merkezi modeli korunmuştur. Kalite değerlendirilmesi ve etkililiğin artırılması Eğitim Bakanlığı tarafından yürütülmüş ve okullar, eğitim enstitüleri ve öğretmen yetiştiren kurumlar Bölgesel Kamu Konseylerindeki Eğitim Bölümleri tarafından denetlenmiştir.

1990 yılında denetim sisteminde bazı olumlu gelişmeler gözlenmiştir. Bunların arasında, eğitim sisteminin bazı birimlerinde merkezi sistemin değişmesi için yetki dağıtımı, okul otonomisini hızlandırma ve pedagojik denetimin demokratikleştirilmesi ihtiyacının kabulü sayılabilir. Bununla birlikte bazı problemler ortaya çıkmıştır. Gözlem aktiviteleri arasında tutarsızlık, yükselen subjektivizm ve kesin denetim kriterlerinin eksikliği, ulusal ve yerel denetim birimlerinin okuldan uzaklığı, denetim sisteminde ve yasalardaki sık değişiklikler bu problemlerden bazılarıdır.

1995 yılında denetim sistemini düzenleyen yasal çerçeve yenilenmiştir. Bölgesel müfettişlerin çalışmalarını ve müfettişlik biriminin yapısını düzenleyen yeni kurallar getirilmiştir.

Reform çalışmaları kapsamında, eğitim denetiminin kalite ve etkinliği üzerine vurgu yapılmıştır. Bu bağlamda, eğitim denetiminin genel çerçevesi yanında bazı özel alanlarda da belirgin değişikliklere ihtiyaç duyulmuştur. Öğretmen, öğrenci, eğitim materyallerinin içeriği ve Ülke Eğitim Gereksinimlerinin uygulanabilirliği konularında değişiklik ihtiyacı belirtilmiştir.

Yükseköğretim alanında, yüksek öğretim enstitülerinde bir iç kalite kontrol sistemi kurulması amaçlanmıştır, ayrıca bir dış kontrol mekanizması üzerinde çalışılmaktadır.

Okul eğitimi ve okul öncesi eğitimin gelişmesi için Ulusal Programda eğitim kalitesine özel önem verilmektedir. Modern, etkili ve objektif bir kalite kontrol sisteminin gelişmesi okul eğitiminin gelişimi için önkoşuldur.

Günümüzde eğitim sisteminin değerlendirilmesi Eğitim Yasasının, Eğitim Yasasının düzenlemeleri ve uygulamaları, Eğitim Seviyesi, Genel Asgari Eğitim ve Müfredat Yasası, Teknik Eğitim Yasası, 1/1995 sayılı Talimat ve 3/2003 sayılı Kanun gereklerine göre yapılmaktadır.

Okulların denetimi ve eğitim sisteminin bir bütün olarak değerlendirilmesi, ulusal, bölgesel ve okul düzeyinde yapılmaktadır. Değerlendirme /denetim sistemi yetki dağıtımıyla yapıldığı için planlaması ulusal düzeyde Eğitim ve Bilim Bakanlığı tarafından yapılmaktadır ve yapısal birimleri tarafından uygulanmaktadır.

1995 yılında Yükseköğretim Yasası'nın kabulüyle yükseköğretimde önce ulusal bazda, daha sonra üniversiteler bazında kalite yönetim sistemi oluşturulmuştur. Bu çerçevede 1999 yılında Ulusal Değerlendirme ve Akreditasyon Ajansı kurulmuştur.

Günümüzde, akreditasyon kurumsal ve program bazlıdır. Kurumsal akreditasyonda, yönetim birimleri, karar ve mekanizmaların yasal uyum ve amaçlılığı değerlendirilir. Program bazlı akreditasyonda eğitim kalitesinin gelişimi temel alınır.

Okul ve kurumların değerlendirilmesinde, okulların tüm aktiviteleri, okul öncesi eğitim kurumları, servis birimleri Eğitim ve Bilim Bakanlığının önderliğinde yasal çerçeveye göre değerlendirilir.

Halihazırda tüm okul aktivitelerinin kontrolü, müdürlerin yönetim çalışmaları, öğretmenlerin görevleri ve öğrencilerin başarıları bölgesel bazda Bölge Eğitim Müfettişleri tarafından denetlenir. Bölgesel yönetim birimleri Eğitim ve Bilim Bakanlığına tabidir.

Eğitim Bölge Müfettişliği Başkanı, Eğitim Bölge Müfettişliği uzmanlarını, okul müdürlerini, servis birimlerini değerlendirir. 1/1995 sayılı Talimatın 10. Maddesine göre ayrıca okullarda zorunlu eğitimin uygulanmasını denetler.

Eğitim Bölge Müfettişliği için çalışan genel eğitim uzmanları, 1/1995 sayılı Talimatın 6. Maddesine göre müdürlerin yönetim faaliyetlerini, müdür ve müdür yardımcılarını değerlendirirler, okul mevzuatının takibini, normatif belgeleri, iş kanununa göre hizmet birimlerini ve okul belgelerinin düzenli tutulmasını denetler.

Eğitim Bölge Müfettişliği için çalışan teknik/mesleki eğitim uzmanları, Devlet Eğitim sisteminin gerektirdiklerinin çocuk yuvaları, okullar ve hizmet birimlerinde uygulanmasını denetler. Sınavlar, testler, anketler, durum çalışmaları vb. aracılığıyla eğitim süreci, işletmenin kuruluş ve giriş seviyesi, olgunluk sonuçları, yeterlilik sınavları gibi konuları (Talimat 1/1995, madde 5) kontrol eder.

Eğitim Bölge Müfettişliklerindeki finans uzmanları (madde 7) bölgede eğitimin mali durumu, okul ile belediyelerin ilişkilerini, mali evrakı denetler.

Eğitim Bölge Müfettişliklerindeki bilgi uzmanları, bölgedeki bilgi akışını, terminolojiyi, bilginin doğruluğunu denetler (Madde 8).

Yerel düzeyde, eğitim yönetimiyle ilgili belediye birimleri ve belediye yönetimi 36.madde uyarınca okulların çalışmalarını denetler.

Yükseköğretim kurumlarıyla ilişkin politilakar da Eğitim ve Bilim Bakanlığı tarafından belirlenir. Bunun dışında yükseköğretim kurumları özerktir ve genellikle iç bireysel değerlendirme yapılıır.

İç Denetim

Eğitim ve Bilim Bakanlığı, Bölge Müfettişliklerini tamamen denetler, Vali tarafından Bölge Müfettişliklerine kısmi denetim yapılıır.

Okul düzeyinde okulların genel faaliyetlerinin denetlenmesi okulların amaçları doğrultusunda iki şekilde yapılıır:

- Okul müdürleri ve müdür yardımcılarının doğal değerlendirmesi yasal belge ve zorunlu reçetelere dayalıdır - bunun temel amacı okul aktivitelerinin normal performansını sağlamak, sapmaları önlemek – yaptığı denetlemeyle müdürler yönetimin gerekli düzeylerinde denetim organlarıyla işbirliği yapar.

- İç denetim formal değildir. Kendi performansını değerlendirmeye yöneliktir. Güçlü noktaları daha geliştirmek ve zayıf yönleri gidermek için yapılıır. Bu süreç denetim konusunda yasal yetkileri bulunmayan kişileri de içerebilir.

Yasal çerçeve okul düzeyinde tek tek kişilerin izleme fonksiyonlarını düzenler;

Çocuk yuvalarının müdürleri devlet eğitim gereksinimleri ve ortaöğretimle ilgili normatif yasaların uygulanmasını denetler,

Yasal değerlendirme,
 Tüzük ve gözlem,
 İş disiplini ve haftalık program için gerekliliklerin yerine getirilmesi,
 Sınıf ziyaretleri ile konuya göre eğitici çalışmaların organizasyonu,
 Öğretmenler için uzmanlar tarafından verilen önerilerin uygulanması,
 Okul evrakının uygun tutulması,

Başkan yardımcısı, eğitim etkinliklerini gözlemlemekle sorumludur. Ayrıca idari denetim, personel denetimi, işle ilgili kayıtların tutulması, eğitim malzemelerinin sağlanması, tamirat vs. gibi sorumlulukları vardır. Başkan yardımcısı, bunun dışında gözlem raporlarını düzenli olarak denetim defterine kaydeder.

1999 Yükseköğretim Yasası, her yüksekokulun eğitim kalitesi ve akademik personel için bir denetim ve bakım sistemi geliştirmesini zorunlu kılar. Bunun en popüler kurumu da Kalite Komisyonudur. Bazı üniversitelerde bu komisyon rektör yardımcıları tarafından yönetilir. Son zamanlarda pek çok okul kalite için ortak kriterler üretmiştir.

Dış Denetim

Eğitim ve Bilim Bakanlığı Denetim Kurulları, Milli Eğitim Bakanlığı Kuruluş ve Çalışma Tüzüğü'nde yer almaktadır. Dış Denetim Eğitim ve Bilim Bakanlığı, Eğitim ve Bilim Bakanlığı Uzmanları, Eğitim Bölge Müfettişleri, Okul Müdürleri ve Müdür Yardımcıları, Çocuk Koruma Ajansı, İç İşleri Bakanlığı Uzmanları tarafından yapılmaktadır. Şikayetin konusuna göre her bir bakanlık veya kurum dış denetim yapabilir.

Eğitim ve Bilim Bakanı çocuk yuvalarının, okulların ve servis birimlerinin her türlü aktivitelerini denetler (Eğitim Yasası Madde 35. Par. 1).

Eğitim Bölge Müfettişliği (RIE) Eğitim ve Bilim Bakanlığının eğitim sisteminin denetimde yerel alt birimidir. (Eğitim Yasası Madde 35. Par. 2)

Eğitim ve Bilim Bakanlığı, Eğitim Bölge Müfettişliğinin uygulamaları konusunda devlet politikasını takip eder. (Eğitim Yasası, Madde 142, Par.3)

Eğitim Bölge Müfettişliği, devlet, belediye ve özel kreşlerin, belediye servis birimlerinin ve sosyal odaklı belediye birimlerinin devlet eğitim gereksinimlerini uygulayıp uygulamadığını denetler. (Eğitim Yasasının -madde 144, Par. 2-3 - uygulanmasıyla ilgili düzenlemeler)

Çocuk yuvalarının, okul ve servis birimlerinin yönetim birimi olarak, başkan tüm aktivitelerin organizasyonu ve kontrolünden sorumludur. (Eğitim Yasasının -madde 147, Par. 1-Bent1 -uygulanmasıyla ilgili düzenlemeler)

Kamu eğitim sisteminde denetim faaliyetlerini, kontrol, formlar, organizasyon konularını ve denetim sonucu bulgularla ilgili kararları düzenleyen Talimat (1/1995) temel yasal belgedir.

Denetimin Amaçları

- Çocuk yuvaları, okullar ve eğitim faaliyetlerini yürüten servis birimlerindeki öğretmen, eğitimci ve müdür yardımcılarının aktiviteleri,
- Çocuk yuvaları, okullar ve servis birimlerindeki müdürlerin aktiviteleri,
- Eğitim Bölge Müfettişleri ve uzmanların aktiviteleri,
- Eğitim ve Bilim Bakanlığının Aktiviteleri,
- Okul dokümanlarının arşivlenmesi ve doğru saklanması,
- Çocuk yuvaları, okullar ve servis birimleri ağının yapısı ve etkililiği,
- Özel konularda ve servis birimlerinde öğretmen ve eğitimcilerin rehberliği ve eğitim faaliyetleri,
- Orta dereceli eğitimde yasaların uygulanması,

- Çocuk yuvaları, okullar ve servis birimlerine personel, lojistik ve bilgi kaynağının sağlanması,

Denetimin Temel Formları: Yerel, aktif denetim, gözlem, analiz, eğitim sistemindeki çalışmaların değerlendirilmesi ve düzeltilmesi.

Denetçi birimler ve uzmanların bazı aktiviteleri:

- Okul müdür ve müdür yardımcılarının, servis birimlerinin yönetim ve faaliyetlerinin ortadereceli eğitime ilişkin yasa ve belgelerle uyumu.
- Okul müdürlerinin çalışmalarının İş yasası ve diğer düzenlemelerle uyumu.
- Okul belgelerinin düzenlenmesi ve saklanması.

Eğitim Bölge Müfettişliğindeki finans ve ekonomi uzmanının bazı denetim görevleri:

- İlgili bölgede okul çalışmalarıyla ilgili ekonomik analiz yapıp mali tablolar hazırlanması.
- Uygulamadaki yasa uyarınca okul ve belediyeler arasındaki ekonomik ilişkilerin düzenlenmesi.
- Kaynak sağlanması konusunda Eğitim Yasasının ve Eğitim ve Bilim Bakanlığının emirlerinin uygulanması.
- Maaşlar konusunda iş yasasının uygulanması.
- Okul bütçelerinin hazırlanmasını.
- Ücretsiz okul kitaplarının siparişi.
- Okul belgelerinin düzgün tutulması.

Mali müfettişler her üç yılda en az bir defa okullarda, çocuk yuvalarında ve servis birimlerinde denetim yapar. Denetim sonucu rapor hazırlanır ve Merkezi Finans ve Ekonomi Bölümüne iletilir.

Eğitim Bölge Müfettişliği Bilgi Uzmanlarının Denetim Faaliyetleri:

- Eğitim ve Bilim Bakanlığı sistemi ve ulusal düzeyde bilgi akışının denetimi.
- Bilgi akınışının zamanlaması ve doğruluğunun denetimi.
- Sistemdeki manyetik taşıyıcılarla aktarılan bilgi akışının biçimi ve güvenilirliği.
- Eğitim kurumlarındaki öğrencilerin kabulüyle ilgili bilgi sağlanmasının denetimi.

Uzmanların denetim faaliyetleri raporlandırılır ve 4 nüsha halinde okul, Eğitim ve Bilim Bakanlığı, Eğitim Bölge Müfettişliği ve belediyelere sunulur.

Eğitim Bölge Müfettişliği Başkanlarının Denetim Faaliyetleri:

- Yasalar ve diğer düzenlemeler açısından Eğitim Bölge Müfettişliği uzmanlarının ve Okul Müdürlerinin çalışmalarını denetler.
- Öğrencilerin eğitim kurumlarına kabulünü denetler.
- Eğitim Bölge Müfettişliği uzmanlarının tavsiyelerinin öğretmen ve eğitimciler tarafından uygulanıp uygulanmadığını denetler.

Eğitim Bölge Müfettişliği Başkanları her yıl Eğitim ve Bilim Bakanlığına rapor hazırlar.

Eğitim ve Bilim Bakanlığı Ortadereceli Eğitim Uzmanları:

- Eğitim Bölge Müfettişliği çalışmaları, okullar ve servis birimlerinin faaliyetlerini yasalar açısından denetler.
- Eğitim Bölge Müfettişliği başkanlarının ve uzmanlarının organizasyon, yönetim ve idari çalışmalarını denetler.
- Öğretmen ve diğer personelin iş yasasına ilişkin durumuyla ilgili başkanların çalışmalarını denetler.

- Evrak arşivlenmesini denetler.

Eğitim ve Bilim Bakanlığı uzmanları bu çalışmalarıyla ilgili rapor hazırlar ve Bakanlığın ilgili birimlerine bu raporları iletirler.

Eğitim Sisteminin Değerlendirilmesi

Son yıllarda Eğitim ve Bilim Bakanlığı eğitim sisteminin geliştirilmesi için çeşitli çalışmalar yürütmektedir. Örneğin her bölgede testler uygulamakta ve bu testleri analiz ederek müfredatın geliştirilmesi ve Ülke Eğitim ihtiyaçlarının giderilmesi için çalışmalar yapmaktadır. Eğitim kalitesinin değerlendirilmesi açısından periyodik aralıklarla araştırma ve analizler yapılmaktadır.

Bulgar Eğitim Sisteminde Denetimle İlgili Başlıca Yasalar

Bulgaristan'da eğitim denetimi milli eğitim yasının beşinci bölümünde belirtilen maddelere, Eğitim ve Bilim Bakanının talimatnamesi ve Bölge Müfettişlik yapısı ve çalışma kanununa (Resmi gazete s. 61 / 8.7.2003 yenilenme 29/16.4.2010) göre gerçekleştirilir.

BÖLÜM V

SONUÇ VE ÖNERİLER

Sonuç

Bu bölümde, önceki bölümde aktarılan, ülkelerin sistemleri ve bunlara ilişkin bulgular ve yorumlara dayalı olarak ulaşılan sonuçlar ve bu sonuçlar doğrultusunda geliştirilen önerilere değinilmiştir.

Küreselleşen dünyada, ülkelerin eğitim sistemi ve bu sistemin ürettiği kaliteli ürün gelişmişlik düzeyini göstermektedir. Bu nedenle eğitim alanındaki gelişmeler ülkelerin sağlıklı yapılanmasını ve güçlenmesini sağlayacaktır. Ülke eğitim sistemlerinin tektipliği söz konusu değildir, fakat gelişim konusunda atılacak adımlar güncel ihtiyaçlara cevap verebilecek şekilde atılmalıdır.

Balcı (2007)'nin da ifade ettiği üzere, *“Türk Milli Eğitim Sistemi sürekli değişen bir yapıya sahiptir”*. İleriye doğru adım atılırken eğitim kalitesinin düşürülmemesi gerekmektedir. Son yıllarda AB uyum sürecinde sistemi geliştirmek adına pek çok yeniliğe imza atılmıştır. Fakat, gözden kaçırılmaması gereken bir husus, her sistemin her toplum yapısına uygun olamayacağıdır. Örneğin, bir ülkede sorunsuz devam eden bir sistem, kültürel alt yapısı farklı olan bir başka ülke için sorun teşkil edebilir. Bunun örnekleri geçmiş dönemlerde Türkiye’de yaşanmıştır. Kalitenin yakalanması için ülkenin kültürel dokusuna uygun eğitim politikalarının geliştirilmesi ve bu doğrultuda adımların atılması gerekmektedir.

Yunanistan eğitim sistemi, 1981 yılında Yunanistan’ın AB üyeliği sonrasında değişmeye başlamıştır. Pek çok alanda yenilik gelmesine rağmen ülkenin hala eğitim sorunları mevcuttur. Eğitim alanındaki reformlar bazı sorunlara çözüm getirmesine rağmen, yapı ve uygulama alanında hala sıkıntılar görülmektedir. AB üyeliği sonrasında çıkarılan pek çok yasa eğitim politikasını, eğitim sistemini

geliştirmeyi hedeflemektedir. Bununla birlikte, Yunan eğitim sisteminde değiştirilemeyen bir anlayış mevcuttur. Son yıllarda açıkça olmasa da ideolojik yaklaşım Yunan eğitim sisteminde hala önemli rol oynamaktadır. AB süreci içinde gelişim için alınan kararlar ve çıkarılan yasalar, pratikte kilise baskısına ve bazı yapısal kısıtlamalara takılıp kalmaktadır. Bu durumu, Yunan anayasasının 16. maddesinin 8. paragrafı açıkça göstermektedir.

Madde 16, Paragraf 8:

Devlete ait olmayan eğitim kurumlarının kuruluş izinleri ile çalışmalarının önkoşul ve şartlarını; bunlar üzerinde uygulanacak denetim ve öğretim personelinin görev ve statülerini kanun belirler. Özel şahıslar tarafından yüksek okul (üniversite) açılması yasaktır.

Bulgaristan eğitim sisteminde de AB üyeliği sürecinde pek çok reforma imza atılmıştır. Bu reformları ülkelerin Bologna süreci çerçevesinde hazırladıkları eğitim raporlarında görmek mümkündür. Reformların uygulamasına gelince, alınan kararların her zaman pratiğe dökülemediği ortaya çıkmıştır. Bununla ilgili en çarpıcı örnek, Bulgaristan'da Türklere uygulanan sistemdir. 2007 öncesi, AB'ye henüz üye olmadan önce Bulgaristan'da Türklerin yaşadığı bölgelerdeki okullarda Türkçe dersi seçmeli ders olarak okutulurken üyelik sonrasında bu konuda gerileme söz konusu olmuştur. Daha önce Türkçe ders okutulan okullarda son zamanlarda ödenek yok gerekçesiyle bu ders açılmamaya başlamıştır. Hatta, 2010-2011 öğretim yılı başında Bulgaristan'da görev yapan tüm Türkçe müfettişlerinin görevlerine son verilmiştir. Bulgaristan'da 28 bölgede bulunan müfettişliklerde şu anda branş olarak Türkçe dersi müfettişi bulunmamaktadır.

Sistem açısından birbirine benzer özellikler göstermelerine rağmen farklı kültürel altyapıya sahip Türkiye, Yunanistan ve Bulgaristan eğitim sistemleri incelenmiş, bu sistem içinde denetim olgusu gözlenmiştir. Bu çalışmada kaynak taraması, Yunanistan ve Bulgaristan'da öğretmenlerle söyleşi yöntemi izlenmiştir. Bunun sonucunda, teori ve pratik açısından farklar görülmüşse de incelemeye değer bir çalışma olmuştur.

Öneriler

Bu çalışmadan yola çıkarak, eğitimde, genel olarak tüm eğitim sistemlerinde, en önemli değişkenlerden biri öğretmendir. Hangi alandan olursa olsun öğretmenlerin nitelikli olması gerekir ve niteliklerinin geliştirilmesi konusunda çaba sarfedilmelidir. Kaliteli bir eğitim için uygun, nitelikli öğretmenlerin yetiştirilmesinin yanısıra okulların fiziki koşulları, altyapısı ve olanaklarının da düzeltilmesi gerekir. Bu alandaki eksiklikleri de eğitim mekanizmasındaki denetim unsuru tespit etmektedir. Bu nedenle eğitim sisteminin vazgeçilmez bir parçası, en önemli alt sistemlerinden biri denetimdir. Öğretmeni, okul koşullarını denetleyen denetçi gerekli bilgi ve beceriye sahip, nitelikli olmalıdır. Yaptığı inceleme sonucunda hazırlayacağı rapor ve bu doğrultuda geliştirilecek rehberlik ve tavsiyeler eğitimin gelişimine etki edecektir.

Bu doğrultuda eğitim sistemlerinde değişikliğe gidilirken ihtiyaç analizi doğru yapılarak, çalışmalar bu analize göre yapılmalıdır.

Eğitim ve denetim sistemleri ve bu sistemlerdeki felsefi akımların etkileri dikkate alınmalıdır. Fakat, ütopye olunmadan pratikle uygulanması mümkün olan, ülke koşullarına uygun sistemler geliştirilmelidir.

Denetim sistemindeki denetçiler ve denetlenen unsurlar arasında işbirliğinin geliştirilmesi eğitim kalitesini yükseltecektir.

KAYNAKÇA

- 1- Abiddin, N.Z. (2008): “Exploring Clinical Supervision to Facilitate the Creative Process of Supervision” *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, Cilt: 1, Sayı: 3, ss. 13-33.
(http://www.sosyalarastirmalar.com/cilt1/sayı3/sayı3_pdf/abiddin_nor_hasnizainal.pdf adresinden 3.12.2010 tarihinde alınmıştır.)
- 2- Andreou, A. Ve Papakonstantinou, G. (1994): *Eksousia kai organosi-diikisi tou ekpedeftikou sistimatos*, Atina: Nea Sinora-Livanis
- 3- Aydın, İ. (2008): *Öğretimde Denetim*, Ankara: Öncü Basım, 2. baskı.
- 4- Aydın, M. (2007): *Çağdaş Eğitim Denetimi*, Ankara: Hatipoğlu Yayınevi, 5.baskı
- 5- Aydın, M. (1987): “Bir Hizmet İçi Eğitim Olarak Denetim”, *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi* 2, ss. 241-249.
(<http://www.efdergi.hacettepe.edu.tr/19872MUSTAFA%20AYDIN.pdf> adresinden 13.1.2010 tarihinde alınmıştır.)
- 6- Balcı, A. (2005): *Açıklamalı Eğitim Yönetimi Terimleri Sözlüğü*, Ankara: Tekağaç Basım.
- 7- Balcı, A. (2007): *Karşılaştırılmalı Eğitim Sistemleri*, Ankara: Pegem A Yayıncılık, 1. Baskı.
- 8- Başar, H. (1995): “Okulda Denetim” *Öğretmenlerin Değerlendirilmesi*, 2. Baskı, Ankara: Pegem yayını

(http://yunus.hacettepe.edu.tr/~alerbas/okulda_denetim.htm

adresinden 9.3.2010 tarihinde alınmıştır.)

- 9- Beycioğlu, K. ve Dönmez, B. (2009): “Eğitim Denetimini Yeniden Düşünmek” , *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, Cilt: 10, Sayı: 2, ss. 71-93
- 10- Buluç, B. (1997): “Türk Eğitim Sisteminde Teftiş ve Denetim Alt Sisteminin Gelişim Süreci”, *Bilgi Çağında Eğitim Dergisi*, Ekim, Kasım, Aralık, 27-30, Ankara
- 11- Burgaz, B. (1995): “İlköğretim Kurumlarının Denetiminde Yeterince Yerine Getirilmediği Görülen Bazı Denetim Roller ve Nedenleri”, *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi* 11, ss. 127-134 (<http://www.efdergi.hacettepe.edu.tr/199511BERR%C4%B0N%20BURGAZ.pdf> adresinden 8.12.2010 tarihinde alınmıştır.)
- 12- Can, N. (2004): “İlköğretim Öğretmenlerinin Denetimi ve Sorunları”, *Milli Eğitim Dergisi*, Sayı: 161 (<http://yayim.meb.gov.tr/dergiler/161/can.htm> adresinden 12.12.2010 tarihinde alınmıştır.)
- 13- Colantonio, J. N. (2005): “Combined Instructional Supervision and Staff Development” <http://www.principals.org/portals/0/content/51451.pdf> adresinden 12.8.2010 tarihinde alınmıştır.
- 14- Çetinkanat, A. C. ve Sağnak, M. (2010): “İlköğretim ve Bakanlık Müfettişlerinin İletişim Stilllerinin Karşılaştırılması”, *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 38: 35-43

- 15- DeWitt, W. (1977): “Instructional Supervision”, *Educational Leadership*,
http://www.ascd.org/ASCD/pdf/journals/ed_lead/el_197705_dewitt.pdf adresinden 14.8.2010 tarihinde alınmıştır.
- 16- Dimaras, A. (1990): *Í Metarithmisi Pou Den EGINE*, Cilt 1 ve 2, Atina, Ermis
- 17- DOE (1986): “Apofasis 55. Genikis Sinelefsis”, *Didaskaliko Vima*, Cilt 982.
- 18- DOE, per (dergi) *Didaskaliko Vima 1924-1993*, Atina
- 19- Ergüneş, Y. ve Harman, M. (2005): “Sınıf Öğretmenlerine Uygulanacak Teftiş Formu Önerisi” *Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, Cilt:8, Sayı: 14, ss. 107-114
<http://sbe.balikesir.edu.tr/dergi/edergi/c8s14/makale/c8s14m5.pdf> adresinden 13.11.2010 tarihinde alınmıştır)
- 20- Evangelopoulos, S. (1998): *Elliniki Ekpedefsi*, cilt. 1. Atina, Ellinika Grammata.
- 21- Ficher, C. F. “ Supervision of Instruction”
<http://www.stanswartz.com/adminbook/chap3.htm> adresinden 16.8.2010 tarihinde alınmıştır.)
- 22- Frangoudaki, A. (1987): *Ekpedeftiki Metarithmisi kai Fileleftheri Dianoumeni*, Atina, Kerdos.
- 23- Gökçe, F. (1994): “Eğitimde Denetimin Amaç ve İlkeleri” *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 10, ss.73-78.

- 24- Gökçe, F. (2009): “İlköğretim Denetçilerinin Takım Rollerini” *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, Cilt: 15, Sayı: 57, ss. 35-51
- 25- Gündüz, Y. (2010): “İlköğretim Okullarında Görev Yapan Yönetici ve Öğretmenlerin İlköğretim Müfettişlerine İlişkin Tutumlarının İncelenmesi” *Ahi Evran Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, Cilt: 11, Sayı: 2, ss. 1-23
- 26- Güven, M. (2009): “Milli Eğitim Bakanlığı Müfettişlerinin Okul Rehberlik Hizmetleri ve Denetimiyle İlgili Görüşleri” *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi* Cilt: 2 Sayı: 9
(www.sosyalarastirmalar.com/cilt2/sayı9pdf/güven_mehmet.pdf adresinden 11.12.2010 tarihinde alınmıştır.)
- 27- İlğan, A. (2008): “İlköğretim Müfettişleri ve Öğretmenlerinin Farklılaştırılmış Denetim Modelini Benimseme ve Uygulanabilir Bulma Düzeyleri”, *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, Sayı: 55, ss. 389-422
- 28- İordanis, G. (?): “O Thesmos Tou Epitheoriti Stin Elliniki Ekpedefsi İstoriki Episkopisi Tis Porias Tou Thesmou”
<http://www.elemedu.upatras.gr/eriande/synedria/synedrio3/praltika%2011/iordanidis.htm> adresinden 21.12. 2010 tarihinde alınmıştır.
- 29- Kasapçopur, A. vd. (2009): “E-performance in Inspection” *Procedia Social and Behavioral Sciences* 1, pp. 2642-2647
(<http://tkb.meb.gov.tr/yayinlar/e-inspection.pdf> adresinden 9.8.2010 tarihinde alınmıştır.)

- 30- Kasapçopur, A (2007): *Avrupa Birliği Ülkelerinde Eğitim Denetimi* (<http://tkb.meb.gov.tr/yayinlar/AB%20egitim.pdf> adresinden 12.3.2009 tarihinde alınmıştır.)
- 31- Kayıkçı, K. (2005): “Milli Eğitim Bakanlığı Müfettişlerinin Denetim Sisteminin Yapısal Sorunlarına İlişkin Algıları ve İş Doyum Düzeyleri”, *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, Sayı: 44, ss. 507-527
- 32- Kazamias, A. (1993): “İ Katara tou Sisiphou stin Elliniki Ekpedeftiki Metarithmisi, Mia Kinonikopolitiki kai politismiki erminea, sto A. Kazamias-M.Kassotakis (epim), *Oi Ekpedeftikes Metarithmisis stin Ellada*.
- 33- Kenger, E. (2001): “Denetçi Yardımcıları Eğitim Notu”, (http://ydk.gov.tr/egitim_notlari/denetim.htm adresinden 18.12.2010 tarihinde alınmıştır.)
- 34- Korilaki, P. (2006): "An enlightened use of educational monitoring for Greece", *International Journal of Educational Management*, Vol. 20 Iss: 6, pp.415 – 438
- 35- Korkmaz, M. ve Özdoğan, O. “İlköğretim Müfettişlerinin Rehberlik Görevlerini Gerçekleştirme Düzeyleri” *Gazi Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, Cilt:3, Sayı: 4, ss. 431-443 (www.tebd.gazi.edu.tr/arşiv/2005_cilt3/say4/431-443.pdf?ref=Guzels.TV adresinden 12.11.2010 tarihinde alınmıştır.)
- 36- Kurnaz, N. “Ders Notları”, (www.niyazikurnaz.net/dersnotlari.php adresinden 23.12.2010 tarihinde alınmıştır.)

- 37- Mavrogiorgios, G. (1985): “Ekpedeftikes Metarithmisis kai Tehnikos Eleghos. H Periptosi ton neon vivlion tou Dimotikou sholiou”, *Sighroni Ekpedefsi*, cilt 21.
- 38- Mavrogiorgios, G. (1987): “Sholiki Simvouli: İ Politiki tou YPETH, İ antistasi ton ekpedeftikon kai o “egkivotismos” enos thesmou”, *Sighroni Ekpedefsi*, Cilt 32.
- 39- Mavrogiorgios, G. (1988): Tekmirio ya tis ipotithemenes diapragnatefsis: İ Periptosi ton sholikon simvoulon, *Sighroni Ekpedefsi*, Cilt 43.
- 40- Nazlı, E. ve Er, K.O. (2010): “İlköğretim Sınıf Rehberliği Programının Değerlendirilmesi” *Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi Necatibey Eğitim Fakültesi 100. Yıl Özel Sayısı*, Cilt:12, Sayı: 22
(<http://sbe.balikesir.edu.tr/dergi/edergi/nf2010/makale/nf2010mk.pdf> adresinden 13.11.2010 tarihinde alınmıştır)
- 41- Provata, A. ve Rapsomaniki, M. (2008): “National Research Report (Greece) Greek Education System And Effective School Indicators”.
(www.pro-school.eu/documents/National_Research_Report_GREECE.pdf adresinden 13.9.2010 tarihinde alınmıştır.)
- 42- Süngü, H. (2005): “Fransa, İngiltere ve Almanya Eğitim Denetimi Sistemlerinin Yapı ve İşleyişi”, *Milli Eğitim Dergisi*, yıl 33, sayı 167 (özel sayı) (<http://yayim.meb.gov.tr> adresinden 18.06.2010 tarihinde alınmıştır.)

- 43- Skartsilas, P. ve Moustairas. (?): “Eleghos-Eporteia sto Paradeigma tis Ellinikis A/Thmias Ekpedefsis: Apo tin Epitheorisi sto Sholiko Simvoulo. *Istoriki-Syghroni Theorisi*, Patra
- 44- Şahin, S. (2005): “İlköğretim Okullarında Uygulanan Öğretmen Teftiş Formlarının Yeterliliğinin Değerlendirilmesi (Gaziantep İli Şahinbey İlçesi Örneği)”, *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, Cilt: 15, Sayı:1, ss. 113-124
- 45- Taymaz, H. (2005): *Teftiş*, Ankara: Kadioğlu Matbaası, Geliştirilmiş 6. Baskı
- 46- Toker Gökçe, A. (2009): “Bilimsel Yönetim Anlayışında Denetim”, *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, Yıl: 9, Sayı: 18, ss. 74-89
- 47- Verdis, A., Kriemadis, T. ve Pashiardis, P. (2003): "Historical, comparative and statistical perspectives of school effectiveness research: rethinking educational evaluation in Greece", *International Journal of Educational Management*, Vol. 17 Iss: 4, pp.155 – 169
- 48- Vergidis, D. (1984): “To Tehno-grafiokratiko Sholio”, *Sighroni Ekpedefsi*, cilt 16. Ss.42
- 49- Yılmaz, K. (2009): “Okul Müdürlerinin Denetim Görevi” *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, Cilt: 10, Sayı: 1, ss. 19-35
- 50- Zampeta, E. (1994): *H Ekpedeftiki Politiki stin A/thmia Ekpedefsi 1974-1989*, Atina, Themelio.

- 51- http://webcache.googleusercontent.com/search?q=cache:zp-jJpw-1BwJ:www.eastpenn.k12.pa.us/Personnel/_persForms/Inst%2520Supervision%2520and%2520Evaluation%2520Definitions.doc+Instructional+Supervision&cd=33&hl=el&ct=clnk&gl=gr
- 52- www.meb.gov.tr
- 53- www.eurydice.org
- 54- <http://tdkterim.gov.tr/bts/>
- 55- <http://www.meb.gov.tr/meb/teskilat.html>
- 56- <http://istanbul.meb.gov.tr/Sayfa/8/Meb-Tasra-Orgutu-Semasi.aspx>
- 57- <http://www.yok.gov.tr/content/view/12/48>
- 58- <http://www.yok.gov.tr/content/view/448/183/lang,tr/>
- 59- <http://www.ypepth.gr>
- 60- <http://www.minedu.gr>
- 61- http://www.minedu.government.bg/left_menu/ministry/
- 62- www.ibe.unesco.org/International/ICE42/English/Natreps/reports/bulgaria.pdf
- 63- http://bor.meb.gov.tr/mevzuat/milli_egitim_temel_kanunu_1739.pdf
- 64- <http://mevzuat.meb.gov.tr/html/20.html>
- 65- <http://tekadamaturk.tripod.com/tevhid.html>

- 66- <http://okulweb.meb.gov.tr/40/01/545071/1739%20TEMEL.htm>
- 67- <http://okulweb.meb.gov.tr/59/04/200673/mevzuatlar/3797say%C4%B1%C4%B1kanun.htm>
- 68- http://mevzuat.meb.gov.tr/html/26434_0.html
- 69- http://mevzuat.meb.gov.tr/html/2540_0.html
- 70- www.parliament.gr

EKLER

ΕΚ 1: Yunanistan'da Bölge Eğitim Müdürlerinin, Rehber Öğretmen ve Diğer Yetkililerin Görev ve Sorumluluklarını Açıklayan 1340/2002 Sayılı Resmî Gazete'nin Rehber Öğretmenlerle İlgili İkinci Bölümü ve Tercümesi

02013401610020024

17881

ΕΦΗΜΕΡΙΣ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ

ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

ΤΕΥΧΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟ

Αρ. Φύλλου 1340

16 Οκτωβρίου 2002

ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ

Αριθ. Φ.353.1./324/105657/Δ1

Καθορισμός των ειδικότερων καθηκόντων και αρμοδιοτήτων των προϊσταμένων των περιφερειακών υπηρεσιών πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, των διευθυντών και υποδιευθυντών των σχολικών μονάδων και ΣΕΚ και των συλλόγων των διδασκόντων.

Ο ΥΠΟΥΡΓΟΣ

ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ

Έχοντας υπόψη:

1. Τις διατάξεις του άρθρου 2 παρ. 6 του Ν. 2986/2002 (ΦΕΚ 24 Α).
2. Τις διατάξεις του άρθρου 29Α του Ν. 1558/1985 (ΦΕΚ 137 Α'), όπως προστέθηκε με το άρθρο 27 του Ν. 2081/1992 (ΦΕΚ 154 Α) και αντικαταστάθηκε με το άρθρο 1 του Ν. 2469/1997 (ΦΕΚ 38 Α).
3. Του άρθρου 2 της ΣΤ5/53/31.10.2001 Απόφασης του Πρωθυπουργού και του Υπουργού Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων «Καθορισμός αρμοδιοτήτων των Υφυπουργών του Υπουργείου Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων» (ΦΕΚ 1484/13/31.10.2002).
4. Το γεγονός ότι από τις διατάξεις της παρούσας απόφασης δεν προκαλείται δαπάνη στον κρατικό προϋπολογισμό, αποφασίζουμε:

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α'
ΚΑΘΗΚΟΝΤΑ ΚΑΙ ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΕΣ
ΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΩΝ ΔΙΕΥΘΥΝΤΩΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΚΑΙ
ΤΩΝ ΠΡΟΪΣΤΑΜΕΝΩΝ ΤΜΗΜΑΤΩΝ
ΤΩΝ ΔΙΕΥΘΥΝΣΕΩΝ ΑΥΤΩΝ

Άρθρο 1

Καθήκοντα και αρμοδιότητες των Περιφερειακών Διευθυντών Εκπαίδευσης

1. Οι Περιφερειακοί Διευθυντές Εκπαίδευσης υπάγονται στον Υπουργό Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων. Ασκούν τη διοίκηση, τον έλεγχο και την εποπτεία σε όλες τις αποκεντρωμένες υπηρεσίες Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης του Υπουργείου Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων, όπως αυτές προβλέπονται στο άρθρο 14 της παρ. ζ του Ν.2817/2000 και στο άρθρο 1 του Ν. 2986/2002. Στη περιοχή της ευθύνης τους ασκούν τις

αρμοδιότητες τις οποίες εκχωρεί εκάστοτε ο Υπουργός Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων. Διαχειρίζονται την εκπαιδευτική πολιτική, εισηγούνται στον Υπουργό για όλα τα θέματα της αρμοδιότητάς τους και έχουν την ευθύνη της σύνδεσης των περιφερειακών υπηρεσιών της εκπαίδευσης με τις αντίστοιχες κεντρικές υπηρεσίες και τα όργανα προγραμματισμού, αξιολόγησης και έρευνας του Υπουργείου Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων, όπως το Παιδαγωγικό Ινστιτούτο (Π.Ι.), το Κέντρο Εκπαιδευτικής Έρευνας (Κ.Ε.Ε), τον Οργανισμό Επιμόρφωσης Εκπαιδευτικών (Ο.Ε.Π.Ε.Κ.), τον Οργανισμό Σχολικών κτηρίων (Ο.Σ.Κ.) κ.λπ.

2. Ειδικότερα οι Περιφερειακοί Διευθυντές Εκπαίδευσης:

- α) Ασκούν τη διοίκηση, καθοδηγούν, εποπτεύουν, ελέγχουν και συντονίζουν τη λειτουργία των τμημάτων της Επιστημονικής - Παιδαγωγικής Καθοδήγησης της Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης, του Τμήματος Διοίκησης, καθώς και όλων των επί μέρους υπηρεσιών και υπαλλήλων οι οποίοι υπηρετούν στην Περιφερειακή Διεύθυνση Εκπαίδευσης.
- β) Συνεργάζονται με τους προϊσταμένους των παραπάνω τμημάτων και συντονίζουν το έργο τους με σκοπό το συντονισμό δράσης ανάμεσά τους, την ενιαία κατεύθυνση και την άμεση αντιμετώπιση των προβλημάτων που προκύπτουν.
- γ) Συγκροτούν με απόφασή τους τα Υπηρεσιακά Συμβούλια ΠΥΣΠΕ και ΠΥΣΔΕ, σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις, και κυρώνουν τις πράξεις των συμβουλίων στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων τους.
- δ) Εισηγούνται στον Υπουργό Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων τη συγκρότηση των ανωτέρων περιφερειακών υπηρεσιακών συμβουλίων (ΑΠΥΣΠΕ, ΑΠΥΣΔΕ και ΠΥΣΔΙΠ) σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 7 παρ. 1 και 2 του Ν. 2986/2002.
- ε) Ορίζουν τους αναπληρωτές των προϊσταμένων των τμημάτων Επιστημονικής - Παιδαγωγικής Καθοδήγησης και του Τμήματος Διοίκησης της Περιφερειακής Διεύθυνσης Εκπαίδευσης.
- στ) Προεδρεύουν στα Περιφερειακά Υπηρεσιακά Συμβούλια ΑΠΥΣΠΕ, ΑΠΥΣΔΕ και ΠΥΣΔΙΠ, εισηγούνται για όλα τα θέματα της αρμοδιότητας αυτών των συμβουλίων ή αναθέτουν σε άλλα μέλη του συμβουλίου την εισήγηση.
- ζ) Μετέχουν στη διαδικασία αξιολόγησης των Προϊστα-

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β'
ΚΑΘΗΚΟΝΤΑ ΚΑΙ ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΕΣ
ΣΧΟΛΙΚΩΝ ΣΥΜΒΟΥΛΩΝ

Άρθρο 7
Γενικές διατάξεις

1. Οι Σχολικοί Σύμβουλοι Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης (προσχολικής αγωγής, ειδικής αγωγής και δημοτικής Εκπαίδευσης) έχουν την ευθύνη της επιστημονικής και παιδαγωγικής καθοδήγησης και υποστήριξης των εκπαιδευτικών μιας περιφέρειας που ορίζεται με απόφαση του Υπουργού Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων. Ενθαρρύνουν κάθε προσπάθεια για επιστημονική έρευνα στο χώρο της Εκπαίδευσης και συμμετέχουν στην αξιολόγηση του εκπαιδευτικού έργου και των εκπαιδευτικών των σχολείων της περιοχής τους.

2. Οι Σχολικοί Σύμβουλοι Δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης έχουν την ευθύνη της επιστημονικής και παιδαγωγικής καθοδήγησης και υποστήριξης των εκπαιδευτικών του αντίστοιχου κλάδου μιας περιφέρειας που ορίζεται με απόφαση του Υπουργού Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων. Ενθαρρύνουν κάθε προσπάθεια για επιστημονική έρευνα στο χώρο της εκπαίδευσης και συμμετέχουν στην αξιολόγηση του εκπαιδευτικού έργου και των εκπαιδευτικών των σχολείων της περιοχής τους.

3. Με εισήγηση του Προϊσταμένου του οικείου Τμήματος Επιστημονικής - Παιδαγωγικής Καθοδήγησης της Περιφερειακής Διεύθυνσης Εκπαίδευσης προς τον Περιφερειακό Διευθυντή Εκπαίδευσης ανατίθεται στους Σχολικούς Συμβούλους Δ.Ε. η γενική παιδαγωγική ευθύνη συγκεκριμένων σχολείων της έδρας τους ώστε όλα τα σχολεία να ανήκουν σε Σχολικό Σύμβουλο, ο οποίος έχει τη γενική παιδαγωγική ευθύνη. Οι Σχολικοί Σύμβουλοι της Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης για τα σχολεία αυτής της παραγράφου καθώς και οι Σχολικοί Σύμβουλοι της Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης για τα σχολεία της περιφέρειας ευθύνης τους έχουν τη γενική παιδαγωγική ευθύνη λειτουργίας των σχολείων τα οποία τους έχουν ανατεθεί. Σε νομούς που εδρεύει ένας μόνο Σχολικός Σύμβουλος αυτός έχει τη γενική παιδαγωγική ευθύνη σε όλα τα σχολεία.

4. Σε περίπτωση που μία περιφέρεια ευθύνης Σχολικού Συμβούλου είναι κενή, αναπληρώνεται προσωρινά ο ελλείπων Σχολικός Σύμβουλος από Σχολικό Σύμβουλο άλλης περιφέρειας που ορίζεται με απόφαση του Υπουργού Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων.

5. Οι Σχολικοί Σύμβουλοι κάθε βαθμίδας εκπαίδευσης που έχουν έδρα στον ίδιο νομό, συνέρχονται σε κοινές συντονιστικές συσκέψεις για την εξέταση θεμάτων που αναφέρονται σε γενικότερα παιδαγωγικά προβλήματα των σχολείων του νομού, τον γενικότερο συντονισμό, συνολικά ή κατά γνωστικούς τομείς, τον προγραμματισμό και την αποτίμηση του έργου τους. Οι συσκέψεις αυτές προκαλούνται από τον αρχαιότερο στην υπηρεσία Σχολικό Σύμβουλο, ο οποίος και προεδρεύει.

6. Οι Σχολικοί Σύμβουλοι Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης έχουν την αρμοδιότητα της παιδαγωγικής καθοδήγησης προγραμμάτων ενισχυτικής διδασκαλίας ή άλλων καινοτόμων προγραμμάτων αντισταθμιστικού χαρακτήρα τα οποία εφαρμόζονται στα σχολεία ευθύνης τους.

7. Οι Σχολικοί Σύμβουλοι Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης έχουν την αρμοδιότητα της καθοδήγησης της Ενισχυτικής Διδασκαλίας (Ε.Δ.), η οποία εφαρμόζεται στα

Γυμνάσια και της Πρόσθετης Διδακτικής Στήριξης (Π.Δ.Σ.), η οποία εφαρμόζεται στα Ενιαία Λύκεια και Τ.Ε.Ε. στα μαθήματα της ειδικότητάς τους. Επιπλέον, οι Σχολικοί Σύμβουλοι οι οποίοι είναι υπεύθυνοι για την Πρόσθετη Διδακτική Στήριξη (Π.Δ.Σ.) και την Ενισχυτική Διδασκαλία έχουν για τα σχολεία γενικής παιδαγωγικής ευθύνης την υποχρέωση της παιδαγωγικής καθοδήγησης για τη εύρυθμη λειτουργία τους.

8. Η διοικητική και γραμματειακή υποστήριξη των Σχολικών Συμβούλων γίνεται σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 2 παρ. 5 του νόμου 2986/2002.

9. Οι Σχολικοί Σύμβουλοι υπάγονται στην οικεία Περιφερειακή Διεύθυνση Εκπαίδευσης. Το έργο τους συντονίζεται και καθοδηγείται από τον προϊστάμενο του οικείου Τμήματος Επιστημονικής - Παιδαγωγικής Καθοδήγησης.

Άρθρο 8

Έργο των Σχολικών Συμβούλων

1. Στο έργο των Σχολικών Συμβούλων περιλαμβάνονται βασικά πέντε κύριες λειτουργίες. Ο Σχολικός Σύμβουλος:

α. Διαχειρίζεται στον τομέα της ευθύνης του την εκπαιδευτική πολιτική και υποστηρίζει την εφαρμογή των εκπαιδευτικών καινοτομιών οι οποίες εισάγονται στην Εκπαίδευση. Έχει ως αρμοδιότητα να γίνεται κατανοητό το περιεχόμενο και η φιλοσοφία των καινοτομιών για την αποτελεσματικότερη εφαρμογή τους. Αποτυπώνει την εκπαιδευτική πραγματικότητα, επισημαίνει τις αδυναμίες της εφαρμογής και προτείνει λύσεις.

β. Ως προγραμματιστής του εκπαιδευτικού έργου στην περιοχή ευθύνης του, προτείνει πρόγραμμα εφαρμογής των προγραμμάτων σπουδών για τα μαθήματα της ειδικότητάς του ή φροντίζει για την εφαρμογή του προτεινόμενου από το Π.Ι. προγραμματισμού. Συγχρόνως παρακολουθεί και συντονίζει τον παραπάνω προγραμματισμό. Συμμετέχει στον προγραμματισμό του εκπαιδευτικού έργου στα σχολεία ευθύνης του, ενθαρρύνει και καθοδηγεί τους εκπαιδευτικούς και συνεργάζεται μαζί τους για την εφαρμογή του κατά τη διάρκεια του σχολικού έτους.

γ. Ως επιμορφωτής των εκπαιδευτικών αναλαμβάνει ο ίδιος πρωτοβουλίες επιμόρφωσης των εκπαιδευτικών του κλάδου του στην περιοχή ευθύνης του. Συμμετέχει στα επιμορφωτικά προγράμματα των σχολών επιμόρφωσης καθώς και του Οργανισμού Επιμόρφωσης Εκπαιδευτικών (ΟΕΠΕΚ). Ενθαρρύνει, υποστηρίζει και καθοδηγεί τις ενδοσχολικές προσπάθειες επιμόρφωσης στα σχολεία της αρμοδιότητάς του.

δ. Συμμετέχει στην αξιολόγηση του εκπαιδευτικού έργου και των εκπαιδευτικών, όπως ορίζει η κείμενη νομοθεσία. Σκοπός εν γένει της αξιολόγησης σε όλα τα επίπεδα της εκπαίδευσης είναι η επισήμανση αδυναμιών και δυσκολιών στην υλοποίηση του εκπαιδευτικού έργου, η παροχή βοήθειας για την ανάρτησή τους, η ενίσχυση πρωτοβουλιών και η δημιουργία θετικών κινήτρων στην εκπαίδευση.

ε. Όταν ο Σχολικός Σύμβουλος διαπιστώνει ότι κάποιοι εκπαιδευτικοί εμφανίζουν αδυναμία στην άσκηση εκπαιδευτικού έργου, παράλληλα με τη σύνταξη της υπηρεσιακής έκθεσης, προτείνει να εφαρμοστεί πρόγραμμα επιμόρφωσης, αναλυτικά σε κάθε έναν από αυτούς. Η πρόταση γίνεται προς την Περιφερειακή Διεύθυνση Εκπαίδευσης και έχει ως σκοπό να επιτευχθεί η επιδιωκόμε-

νη βελτίωση στο παρεχόμενο εκπαιδευτικό έργο από αυτούς τους εκπαιδευτικούς.

2. Στο έργο του Σχολικού Συμβούλου βασικό στοιχείο είναι η συνεχής φροντίδα και υποχρέωση για την επιστημονική και παιδαγωγική καθοδήγηση των εκπαιδευτικών, για υποστήριξη στις καθημερινές διδακτικές ανάγκες, για την ανάληψη πρωτοβουλιών με σκοπό τη βελτίωση της διδασκαλίας σε κάθε μάθημα, σύμφωνα με τις επιταγές της σύγχρονης ψυχοπαιδαγωγικής θεωρίας και διδακτικής μεθοδολογίας.

3. Τέλος ο Σχολικός Σύμβουλος, ενθαρρύνει την εφαρμογή νέων αποτελεσματικότερων μεθόδων διδασκαλίας, καθώς και τη χρήση σύγχρονων μέσων της εκπαιδευτικής τεχνολογίας.

Άρθρο 9

Καθήκοντα και αρμοδιότητες των Σχολικών Συμβούλων σε σχέση με τους εκπαιδευτικούς

1. Οι Σχολικοί Σύμβουλοι συνεργάζονται με τους εκπαιδευτικούς της περιοχής ευθύνης τους, ατομικά ή ομαδικά, με σκοπό την ομαλή πορεία της παιδαγωγικής και διδακτικής πράξης, καθώς και την προώθηση νέων, σύγχρονων διδακτικών μεθόδων. Βοηθούν τους εκπαιδευτικούς και τους ενθαρρύνουν να αναπτύσσουν πρωτοβουλίες και δραστηριότητες για την αντιμετώπιση επιμέρους προβλημάτων του σχολικού έργου, για τον εμπλουτισμό της σχολικής ζωής και την αναβάθμιση της ποιότητας της παρεχόμενης εκπαίδευσης.

α.- Ειδικότερα:

α. Στην αρχή του διδακτικού έτους οργανώνουν σε συνεργασία με το Διευθυντή Εκπαίδευσης συσκέψεις των εκπαιδευτικών του κλάδου τους κατά σχολείο ή κατά ευρύτερες ομάδες σχολείων ή κατά γνωστικούς τομείς για τον προγραμματισμό και την καθοδήγηση του εκπαιδευτικού έργου.

β. Παρακολουθούν τον αρχικό προγραμματισμό, παρεμβαίνουν διαμορφωτικά κατά τη διάρκεια του διδακτικού έτους και συζητούν σε συσκέψεις με τους εκπαιδευτικούς τις αναγκαίες αναπροσαρμογές.

γ. Επισκέπτονται τα σχολεία της δικαιοδοσίας τους, δημόσια και ιδιωτικά και ενημερώνονται για το επιτελούμενο εκπαιδευτικό έργο. Συζητούν τα ιδιαίτερα προβλήματα, παρέχουν τις απαραίτητες οδηγίες και υποδείξεις και ενισχύουν νέες πρωτοβουλίες των εκπαιδευτικών επιστημονικά και παιδαγωγικά αποδεκτές.

δ. Συγκαλούν τους εκπαιδευτικούς της περιοχής σε συσκέψεις και οργανώνουν ενημερωτικά σεμινάρια, εκτός του ωραρίου διδασκαλίας τους για να εκτιμήσουν την πορεία του προγραμματισμένου διδακτικού έργου, να μεθοδεύσουν τις αναγκαίες προσαρμογές, να συντονίσουν την ύλη και να εφαρμόσουν νέες μεθόδους. Στις παραπάνω συναντήσεις ενημερώνουν τους εκπαιδευτικούς στα σύγχρονα επιστημονικά, παιδαγωγικά και διδακτικά θέματα. Η ενημέρωση μπορεί να γίνει και με τη συμμετοχή ειδικών επιστημόνων και παιδαγωγών.

ε. Ενημερώνουν για τη σημασία της σύγχρονης εκπαιδευτικής τεχνολογίας και ενθαρρύνουν την εφαρμογή της εξασφαλίζοντας προϋποθέσεις εξοικείωσης.

στ. Παρακολουθούν, ύστερα από ενημέρωση των εκπαιδευτικών, διδασκαλίες και κάνουν τις αναγκαίες παρατηρήσεις και υποδείξεις σχετικά με τους τρόπους σχε-

διασμού, οργάνωσης και πραγματοποίησης της διδασκαλίας.

ζ. Οργανώνουν οι ίδιοι ή αναθέτουν διδασκαλίες σε εκπαιδευτικούς, τις οποίες παρακολουθούν υποχρεωτικά οι εκπαιδευτικοί του αντίστοιχου γνωστικού αντικείμενου των σχολείων με σκοπό την ανταλλαγή εμπειριών και την ενημέρωση στις σύγχρονες απόψεις της ψυχοπαιδαγωγικής θεωρίας και διδακτικής πρακτικής.

η. Προωθούν και ενισχύουν ερευνητικές προσπάθειες εκπαιδευτικών για τη δημιουργία παιδαγωγικής και επιστημονικής κίνησης στην περιοχή τους και συνεργάζονται με τα εκπαιδευτικά ιδρύματα ιδιαίτερα σε θέματα πρακτικής άσκησης των φοιτητών και παιδαγωγικής έρευνας και επιμόρφωσης των εκπαιδευτικών.

θ. Εξετάζουν, σε συνεργασία με τους εκπαιδευτικούς, θέματα επίδοσης και αξιολόγησης των μαθητών. Καθοδηγούν τους εκπαιδευτικούς σε θέματα που έχουν σχέση με την αντικειμενική αξιολόγηση των μαθητών, τον τρόπο προφορικής ή γραπτής εξέτασης, τη διαμόρφωση των ερωτήσεων των εξετάσεων, τη διόρθωση των γραπτών και ό,τι άλλο αφορά την αξιολόγηση του μαθητή σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις.

ι. Καθοδηγούν τους εκπαιδευτικούς για τον ορθό τρόπο επικοινωνίας τους με τους γονείς και τους μαθητές, για την καλή συνεργασία τους ως μελών του Συλλόγου των Διδασκόντων και καλλιεργούν σ' αυτούς πνεύμα συλλογικής ευθύνης για τη λειτουργία του σχολείου.

ια. Σε κοινές συσκέψεις με τους εκπαιδευτικούς, προβαίνουν σε απολογισμό του ετήσιου διδακτικού προγραμματισμού στο τέλος του διδακτικού έτους, σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις για την οργάνωση και λειτουργία των σχολείων.

3. Οι Σχολικοί Σύμβουλοι φροντίζουν ώστε, κατά τη σύναξη του ωρολογίου προγράμματος του σχολείου, μία ημέρα την εβδομάδα οι εκπαιδευτικοί της ίδιας ειδικότητας να έχουν όλοι δύο τουλάχιστον διδακτικές ώρες κενές που να συμπίπτουν. Οι κενές αυτές ώρες χρησιμοποιούνται για συνεργασία με τον αντίστοιχο Σχολικό Σύμβουλο. Όταν δεν χρησιμοποιούνται για το σκοπό αυτό, χρησιμοποιούνται για συνεργασία ανάμεσα στους εκπαιδευτικούς, για ενημέρωση των γονέων, για εργασίες του σχολείου που τους έχουν ανατεθεί, για προσφορά υπηρεσίας στα εργαστήρια, για εξοικείωση με τα εποπτικά μέσα και τους ηλεκτρονικούς υπολογιστές, για εργασίες στη σχολική βιβλιοθήκη και άλλες συναφείς δραστηριότητες.

Άρθρο 10

Καθήκοντα και αρμοδιότητες των Σχολικών Συμβούλων σε σχέση με τους Διευθυντές των σχολικών μονάδων και τους Συλλόγους των Διδασκόντων

1. Οι Σχολικοί Σύμβουλοι συνεργάζονται με τους Διευθυντές των σχολικών μονάδων και τους Συλλόγους των Διδασκόντων για όλα τα θέματα που έχουν σχέση με την επιστημονική και παιδαγωγική καθοδήγηση των εκπαιδευτικών, την εφαρμογή των προγραμμάτων σπουδών, το συντονισμό, τον προγραμματισμό και την αξιολόγηση του εκπαιδευτικού έργου.

2. Ειδικότερα οι Σχολικοί Σύμβουλοι:

α. Μετέχουν σε κοινές συσκέψεις με τους Διευθυντές των σχολικών μονάδων και τους Διευθυντές Εκπαίδευσης και Προϊσταμένους Γραφείων για την εξέταση γενικότερων εκπαιδευτικών θεμάτων μεζίνος σημασίας. Την

πρωτοβουλία αυτών των συσκέψεων μπορεί να έχει ο Προϊστάμενος του οικείου Τμήματος Επιστημονικής - Παιδαγωγικής Καθοδήγησης ή ο αρμόδιος Σχολικός Σύμβουλος ή ο Διευθυντής Εκπαίδευσης ή ο Προϊστάμενος Γραφείου ή ο Διευθυντής του σχολείου. Σε κάθε περίπτωση, εάν δεν μετέχει ο προϊστάμενος του οικείου Τμήματος Επιστημονικής - Παιδαγωγικής καθοδήγησης, προεδρεύει ο αρχαιότερος στον κατεχόμενο βαθμό Σχολικός Σύμβουλος ή Διευθυντής Εκπαίδευσης.

β. Ο Σχολικός Σύμβουλος μπορεί να συγκαλεί έκτακτες συσκέψεις των Διευθυντών των σχολείων της γενικής παιδαγωγικής ευθύνης του, ενημερώνοντας τα όργανα διοίκησης και το Σύλλογο Διδασκόντων.

γ. Συνεργάζονται με τους Διευθυντές των σχολικών μονάδων με σκοπό τον προγραμματισμό των παιδαγωγικών συναντήσεων με το διδακτικό προσωπικό, την οργάνωση της επιμόρφωσής τους (ενδοσχολική επιμόρφωση), τις παιδαγωγικές συνεδριάσεις, τον προγραμματισμό και απολογισμό του έργου του σχολείου, τον εμπλουτισμό και τη λειτουργία των εργαστηρίων, των βιβλιοθηκών και λοιπών εξοπλιστικών μέσων, την εφαρμογή του προγράμματος σπουδών και γενικά την αντιμετώπιση κάθε προβλήματος της αρμοδιότητάς του το οποίο ενδεχομένως παρακλύει την ομαλή λειτουργία του σχολείου και δεν είναι δυνατό να αντιμετωπιστεί μόνο από το Διευθυντή ή το Σύλλογο των Διδασκόντων. Η κατανομή των μαθημάτων και των τάξεων γίνεται με απόφαση του Συλλόγου των Διδασκόντων ύστερα από εισήγηση του Διευθυντή. Σε περίπτωση διαφωνίας το πρόβλημα αντιμετωπίζει ο Διευθυντής του σχολείου σε συνεργασία με τον αρμόδιο Σχολικό Σύμβουλο.

δ. Συνεργάζονται με τους Διευθυντές των σχολείων, τους αξιολογητές - σχεδιαστές κάθε σχολείου καθώς και τους εκπαιδευτικούς οι οποίοι διδάσκουν, για τη λειτουργία του προγράμματος Πρόσθετης Διδακτικής Στήριξης (Π.Δ.Σ.).

ε. Παρακολουθούν την εξέλιξη και καθοδηγούν την εφαρμογή της στον ειδικό τομέα του κλάδου τους. Έχουν την παιδαγωγική ευθύνη για την καλή λειτουργία της ενισχυτικής διδασκαλίας καθώς και της πρόσθετης διδακτικής στήριξης στα σχολεία γενικής παιδαγωγικής ευθύνης.

Άρθρο 11

Καθήκοντα και αρμοδιότητες των Σχολικών Συμβούλων σε σχέση με τους Διευθυντές Εκπαίδευσης και Προϊσταμένους Γραφείων Εκπαίδευσης

1. Οι Σχολικοί Σύμβουλοι συνεργάζονται με τον Διευθυντή Εκπαίδευσης ή τον Προϊστάμενο του Γραφείου για κάθε θέμα που σχετίζεται με τη βελτίωση της παρεχόμενης εκπαίδευσης, προκειμένου να υπάρξει παιδαγωγική - επιστημονική αλλά και διοικητική στήριξη της λειτουργίας του σχολείου.

2. Ειδικότερα:

α. Εντός του μηνός Σεπτεμβρίου πραγματοποιείται κοινή σύσκεψη όλων των Σχολικών Συμβούλων καθώς και των Διευθυντών Εκπαίδευσης και Προϊσταμένων Γραφείων του νομού. Οι συσκέψεις αυτές συγκαλούνται με απόφαση του Προϊσταμένου του οικείου Τμήματος Επιστημονικής - Παιδαγωγικής Καθοδήγησης. Εξετάζονται σ' αυτές τα εκπαιδευτικά προβλήματα και προγραμματίζονται οι εκπαιδευτικές δραστηριότητες για το διδακτικό

έτος. Παρόμοιες συσκέψεις μπορεί να γίνονται κατά τη διάρκεια ή και στο τέλος του διδακτικού έτους.

β. Οι Σχολικοί Σύμβουλοι στα πλαίσια της αρμοδιότητάς τους, εάν επισημαίνουν προβλήματα διοικητικού χαρακτήρα, ενημερώνουν τα όργανα διοίκησης και εισηγούνται τις αναγκαίες ρυθμίσεις. Σε περίπτωση διαφωνίας τους αποφασίζει ο Προϊστάμενος του οικείου Τμήματος Επιστημονικής - Παιδαγωγικής καθοδήγησης, ύστερα από έγκριση του Περιφερειακού Διευθυντή Εκπαίδευσης.

Άρθρο 12

Αρμοδιότητες των Σχολικών Συμβούλων σε σχέση με άλλους φορείς

1. Οι Σχολικοί Σύμβουλοι συνεργάζονται με την υπηρεσία Σχολικής Υγιεινής, το Γραφείο Φυσικής Αγωγής, τους Συλλόγους Γονέων και Κηδεμόνων, καθώς και με τα θεσμοθετημένα όργανα της Τοπικής Αυτοδιοίκησης για την αρτιότερη εκπλήρωση της αποστολής τους.

2. Ειδικότερα:

α. Οργανώνουν συγκεντρώσεις Γονέων και Κηδεμόνων μαθητών, για την ανταλλαγή απόψεων σχετικά με τα προβλήματα αγωγής, μάθησης, συμπεριφοράς των μαθητών, καθώς και για την ενίσχυση και προαγωγή της συνεργασίας σχολείου και οικογενείας. Οι παραπάνω συγκεντρώσεις γίνονται ύστερα από συνεργασία με τους Διευθυντές των σχολείων.

β. Ενισχύουν κάθε προσπάθεια για την ανάπτυξη δημοοργανικών σχέσεων του σχολείου με το κοινωνικό και φυσικό περιβάλλον. Για την επιτυχία του σκοπού αυτού συνεργάζονται με τις μαθητικές κοινότητες, τους συνδικαλιστικούς φορείς, τα όργανα λαϊκής συμμετοχής, τα άλλα εκπαιδευτικά ιδρύματα, τους μαζικούς φορείς (Οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης, Συλλόγους Γονέων, πολιτιστικούς και επιστημονικούς συλλόγους κ.α.) ή επιστήμονες και άτομα αναγνωρισμένου κύρους, ανάλογα με τις υπάρχουσες δυνατότητες και τις τοπικές συνθήκες.

Άρθρο 13

Ειδικές υποχρεώσεις των Σχολικών Συμβούλων

1. Στο τέλος κάθε διδακτικού έτους οι Σχολικοί Σύμβουλοι του νομού σε κοινές συντονιστικές συσκέψεις τους καταρτίζουν ενιαία συνοπτική έκθεση, στην οποία επισημαίνονται τα γενικότερα προβλήματα που έχουν ανακύψει κατά την άσκηση του εκπαιδευτικού έργου στο νομό, καταγράφονται οι ελλείψεις και οι ανάγκες της εκπαίδευσης και προτείνονται τα αναγκαία μέτρα για την αντιμετώπισή τους. Η έκθεση αυτή αποστέλλεται στην Περιφερειακή Διεύθυνση Εκπαίδευσης - Προϊστάμενο του οικείου Τμήματος Επιστημονικής - Παιδαγωγικής Καθοδήγησης, και κοινοποιείται στο Διευθυντή Εκπαίδευσης και στον Προϊστάμενο του Γραφείου Εκπαίδευσης.

2. Οι Σχολικοί Σύμβουλοι στο τέλος κάθε διδακτικού έτους καταρτίζουν προσωπική έκθεση για την άσκηση του επιστημονικού, παιδαγωγικού, ερευνητικού και αξιολογικού έργου τους, στην οποία καταγράφονται οι πρωτοβουλίες και δραστηριότητές τους, επισημαίνονται τα ιδιαίτερα προβλήματα που παρατηρήθηκαν και διατυπώνονται προτάσεις σχετικές με τα προγράμματα, τα σχολικά βιβλία, τις μεθόδους διδασκαλίας, την εκπαιδευτική τεχνολογία, την Πρόσθετη Διδακτική Στήριξη (Π.Δ.Σ.), την

Ενισχυτική Διδασκαλία καθώς και για τα μέτρα που πρέπει να ληφθούν για τη βελτίωση της εκπαίδευσης. Η έκθεση αυτή λαμβάνει υπόψη της την "αυτοαξιολόγηση" του εκπαιδευτικού έργου των σχολείων. Οι εκθέσεις όλων των Σχολικών Συμβούλων υποβάλλονται στην Περιφερειακή Διεύθυνση Εκπαίδευσης.

3. Ειδικότερα οι Σχολικοί Σύμβουλοι:

α) Παρακολουθούν τη λειτουργία των σχολικών βιβλιοθηκών, των εργαστηρίων και τη χρήση των εποπτικών μέσων. Δίνουν οδηγίες για τη βελτίωση της λειτουργικότητάς τους συνεργαζόμενοι με το Διευθυντή, το διδακτικό προσωπικό και τις μαθητικές κοινότητες, κατά περίπτωση και διατυπώνουν υποδείξεις για τον εμπλουτισμό ή τη συγκρότησή τους.

β) Αναλαμβάνουν διδασκαλίες μαθημάτων και πρακτικών ασκήσεων στις επιμορφώσεις των εκπαιδευτικών.

γ) Ενημερώνονται άμεσα από τη Διεύθυνση Σπουδών του ΥΠΕΠΘ μέσω του Τμήματος Διοίκησης της Περιφερειακής Διεύθυνσης για τις εγκυκλίους και λοιπές διαταγές του Υπουργείου Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων και φροντίζουν για την εφαρμογή τους στα σχολεία, στα πλαίσια της αρμοδιότητάς τους.

δ) Συμμετέχουν στις επιτροπές των προαγωγικών και απολυτηρίων εξετάσεων, όπου αυτό απαιτείται και συνεργάζονται με τα αρμόδια όργανα για τη συγκρότηση των προβλεπόμενων ομάδων.

ε) Συμμετέχουν στα Υπηρεσιακά Συμβούλια όπως ορίζει η κείμενη νομοθεσία.

στ) Παρακολουθούν την εξέλιξη του προγράμματος της διδακτέας ύλης και συντονίζουν την πορεία της. Η παρακολούθηση και ο συντονισμός γίνεται με την ευθύνη των Σχολικών Συμβούλων και την υποστήριξη εκπαιδευτικών οι οποίοι διδάσκουν κάθε μάθημα. Οι Διευθύνσεις και τα Γραφεία Εκπαίδευσης συγκεντρώνουν τα στοιχεία από τα σχολεία και τα θέτουν υπόψη της παραπάνω ομάδας Σχολικών Συμβούλων και εκπαιδευτικών οι οποίοι τα αξιολογούν. Οι παρατηρήσεις της παραπάνω επιτροπής, με ευθύνη των οργάνων διοίκησης, κοινοστούν στα σχολεία και λαμβάνονται υπόψη στον παραπέρα προγραμματισμό της διδασκαλίας.

ζ) Συμμετέχουν στη διαδικασία αναβαθμολόγησης των γραπτών, όπως ορίζει η κείμενη νομοθεσία.

4. Οι κατά περίπτωση αρμόδιοι Σχολικοί Σύμβουλοι, ανάλογα με τον κλάδο, έχουν την επιστημονική και παιδαγωγική εποπτεία των αποκεντρωμένων υπηρεσιών του Υπουργείου Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων. Συνεργάζονται και καθοδηγούν το έργο τόσο των αποκεντρωμένων υπηρεσιών του νομού, ήτοι των Συμβουλευτικών Σταθμών Νέων (Σ.Σ.Ν.), των Κέντρων Συμβουλευτικής - Προγραμματισμού (ΚΕΣΥΠ), των Εργαστηριακών Κέντρων Φυσικών Επιστημών (ΕΚΦΕ), των Κέντρων Πληροφορικής και Νέων Τεχνολογιών (ΠΛΗ.ΝΕ.Τ.), όσο και των περιφερειακών αντιστοιχών, ήτοι των Κέντρων Διάγνωσης, Αξιολόγησης και Υποστήριξης (ΚΔΑΥ), των Περιφερειακών Κέντρων Στήριξης και Εκπαιδευτικού Σχεδιασμού (ΠΕ.ΚΕ.ΣΕ.Σ.), των Κέντρων Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης (Κ.Π.Ε.). Η συνεργασία των αρμοδίων Σχολικών Συμβούλων με τις παραπάνω υπηρεσίες γίνεται υπό την εποπτεία και καθοδήγηση του οικείου τμήματος Επιστημονικής - Παιδαγωγικής καθοδήγησης της Περιφερειακής Διεύθυνσης Εκπαίδευσης.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Γ

ΚΑΘΗΚΟΝΤΑ ΚΑΙ ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΕΣ ΔΙΕΥΘΥΝΤΩΝ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ - ΠΡΟΪΣΤΑΜΕΝΩΝ ΓΡΑΦΕΙΩΝ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ-ΠΡΟΪΣΤΑΜΕΝΩΝ ΤΜΗΜΑΤΩΝ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΘΕΜΑΤΩΝ

Άρθρο 14

Έργο των Διευθυντών Εκπαίδευσης

1. Οι Διευθυντές της Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης έχουν τη γενική ευθύνη της διοίκησης και του ελέγχου λειτουργίας των σχολικών μονάδων της περιοχής ευθύνης τους.

2. Εποπτεύουν, ελέγχουν, συντονίζουν και καθοδηγούν τη λειτουργία των Γραφείων Εκπαίδευσης, των Γραφείων Τεχνικής - Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Φυσικής Αγωγής, καθώς και τη λειτουργία των σχολικών μονάδων της ευθύνης τους.

3. Συμμετέχουν στη διαδικασία της αξιολόγησης, όπως ορίζεται από την κείμενη νομοθεσία

4. Είναι διοικητικοί και πειθαρχικοί προϊστάμενοι των Προϊσταμένων Γραφείων και των εκπαιδευτικών και διοικητικών υπαλλήλων που υπάγονται στη Διεύθυνση Εκπαίδευσης.

5. Μετέχουν στα Περιφερειακά Υπηρεσιακά Συμβούλια και στις νομαρχιακές επιτροπές και συγκροτούν όλες τις προβλεπόμενες επιτροπές εξετάσεων και παρακολούθησης - συντονισμού διδακτέας ύλης.

6. Παρέχουν οδηγίες στους Διευθυντές των σχολικών μονάδων σχετικά με τη διοίκηση και λειτουργία των σχολείων. Αναλαμβάνουν πρωτοβουλίες για καινοτόμες δράσεις και αξιοποίηση των νέων τεχνολογιών στην εκπαίδευση, αντιμετωπίζουν ενδεχόμενα κρίσιμα προβλήματα, επιλύουν διαφορές, συμβάλλουν στη σύνθεση ιδεών και απόψεων και αίρουν αμφιβολίες και αμφισβητήσεις.

7. Ενεργούν γενικότερα με γνώμονα την αρχή ότι η διοίκηση της Εκπαίδευσης πρέπει να ασκείται όχι μόνο με την εφαρμογή νομικών διατάξεων και επιστημονικών αρχών αλλά και με την αντίληψη της υποχρέωσης για την εξυπηρέτηση των πολιτών και της κοινωνίας.

Άρθρο 15

Γενικά καθήκοντα και αρμοδιότητες
των Διευθυντών Εκπαίδευσης

1. Οι Διευθυντές Εκπαίδευσης διαχειρίζονται στον τομέα της ευθύνης τους την εκπαιδευτική πολιτική και υποστηρίζουν από διοικητική άποψη την εφαρμογή των εκπαιδευτικών καινοτομιών οι οποίες εισάγονται στην εκπαίδευση. Φροντίζουν ώστε να γίνεται κατανοητό το περιεχόμενο των καινοτομιών για την αποτελεσματικότερη εφαρμογή τους.

2. Ειδικότερα οι Διευθυντές Εκπαίδευσης:

α. Ασκούν τη διοίκηση, εποπτεύουν, καθοδηγούν και συντονίζουν το έργο των Γραφείων Εκπαίδευσης, των Γραφείων Τεχνικής - Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Γραφείων Φυσικής Αγωγής, των σχολικών μονάδων, καθώς και των εκπαιδευτικών της περιφέρειάς τους.

β. Ενημερώνουν τους Προϊσταμένους των Γραφείων της περιφέρειάς τους, καθώς και τους Διευθυντές των σχολικών μονάδων της αρμοδιότητάς τους για θέματα που σχετίζονται με τη διοίκηση, την οργάνωση του εκπαιδευτικού έργου και την αποτελεσματική λειτουργία των σχολικών μονάδων

BÖLÜM II OKUL DANIŞMANLARI / REHBER ÖĞRETMENLER**Madde 7****Genel Düzenlemeler**

1. İlköğretim Okul Danışmanları/Rehber Öğretmenleri (erken çocukluk eğitimi, özel eğitim ve ilköğretim) Milli Eğitim ve Din İşleri Bakanı tarafından belirlenen, bir bölgenin, bilimsel ve eğitsel rehberlik ve öğretmenlerin desteğinden sorumludur. Eğitim alanında bilimsel araştırma için tüm çabaları teşvik eder ve bölgelerindeki okullarda eğitim çalışmaları ve öğretmenlerin değerlendirilmesine katılır.

2. Ortaöğretim Rehber Öğretmenleri Milli Eğitim ve Din İşleri Bakanı tarafından belirlenen, bir bölgenin, kendi dalında bilimsel ve eğitsel rehberlik ve öğretmenlerin desteğinden sorumludur. Eğitimde bilimsel araştırma için tüm çabaları teşvik eder ve eğitim çalışmaları ve öğretmenlerin okullarında kendi alanlarında değerlendirilmesine katılır.

3. Bilimsel – Pedagojik Rehberlik Dairesi Amirinin Bölge Milli Eğitim Müdürlüğüne tavsiyesi üzerine, bölgelerdeki özel okulların sorumluluğu, çalışma bölgelerindeki okulların genel pedagojik sorumluluğunu üstlenmiş Ortaöğretim Rehber Öğretmenlerine verilir. Bu belgedeki 2. Maddenin 1. Paragrafında öngörülenlere göre bölgelerindeki okulların çalışmasında genel pedagojik sorumluluk Ortaöğretim Rehber Öğretmenleri ve İlköğretim Rehber Öğretmenlerine aittir.

4. Tek rehber öğretmen bulunan bölgelerde, rehber öğretmen tüm okullardan sorumludur.

5. Bir bölgedeki rehber öğretmen makamı boş ise, geçici olarak, Milli Eğitim ve Din İşleri Bakanı tarafından tayin edilmiş bir başka bölgenin rehber öğretmeni bu sorumluluğu yürütür.

6. Rehber öğretmenler, aynı ilde bulunan eğitim kurumlarının her düzeyinde, okulların genel pedagojik sorunlarını gidermek, bilgi paylaşımı, planlama ve proje değerlendirmek üzere toplantılar düzenler. Bu toplantılara en tecrübeli kişi olarak başkanlık eder.

7. İlköğretim rehber öğretmenlerinin okullarda uygulanan yeni programlar konusunda rehberlik etme ve sorunları çözme sorumluluğu vardır.

8. Ortaöğretim rehber öğretmenlerinin destekleme/rehberlik sorumluluğu vardır, uzmanlık alanına göre ortaokul, birleşik liseler ve teknik eğitim enstitülerinde uzmanlık kursları/seminerler verirler. Ek olarak, Milli Eğitim Bakanlığının kararına göre rehber öğretmenler ek ders desteği sağlar ve bunların düzgün işlemesine yönelik rehberliği de sağlar.

9. Rehber öğretmenlerin idari ve sekreterlik desteği 2986/2002 sayılı yasanın 2. Madde 5. Paragrafında öngörülen hükümlerle uyumludur.

10. Rehber öğretmenler Eğitim Bölge Müdürlüğünün bünyesinde dir. İlgili başkanlık tarafından eğitim ve rehberlik çalışmaları yönlendirilir ve koordine edilir.

Madde 8

Rehber Öğretmenlerin Görevleri (1304/82 Sayılı Yasanın 1. Madde, 1. Paragrafı ve 2525/97 Sayılı Yasanın 8. Madde, 4. Paragrafı)

Rehber Öğretmenlerin Beş Özel Görevi Vardır.

Rehber Öğretmenlerin Görevleri:

1. Sorumluluk alanlarında eğitim politikasını yönetmek ve yenilikçi eğitim uygulamasını desteklemek, öğrenime dahil etmek. İçeriğinin anlaşılır olması ve yenilikçi felsefenin sonuç alıcı uygulanması rehber öğretmenin yetkisindedir. Eğitim gerçeğini yansıtmak, uygulamada sıkıntıları tespit etmek ve çözümler önermek.

2. Programcı olarak, eğitim görevinin yetki alanında eğitim programlarının uzmanlık derslerinde uygulanmasını önermek ve önerilen programların uygulanmasına özen göstermek. Aynı zamanda yukarıdaki programlamayı takip ve koordine etmek. Ek olarak 41. Maddede öngörülenlere göre yetki alanındaki okullarda bu programların uygulanmasına katılmak, öğretmenleri yüreklendirmek, önderlik etmek ve onlarla birlikte çalışıp programları uygulamak.

3. Eğitimci olarak yetki alanındaki bölgede, kendi eğitim dalında öğretmenlerin yetişmesini üstlenmek. Aynı zamanda, benzer teşkilatın (OEPEK) eğitim programlarına katılmak, yetki alanlarındaki okullarda okul içi eğitim çabalarını yüreklendirmek, desteklemek ve önderlik etmek.

4. Kanunlarda öngörülene göre eğitim çalışmalarının ve öğretmenlerin değerlendirilmesine katılmak. Bunun amacı, eğitimin her kademesini değerlendirmek, var olan zayıf noktaları tespit etmek ve bunları gidermek, yanı sıra girişim teşebbüslerini desteklemek ve eğitimde olumlu hareket sağlamak.

5. Rehber öğretmen, bazı öğretmenlerin alanlarında yetersizliklerini tespit ettiği zaman, resmi raporuna paralel olarak, öğretmenlerin her birine ayrıntılı eğitim programları tavsiye eder. Bu teklif Eğitim Bölge Müdürüne sunulur ve bunun amacı eğitimde sıkıntıların giderilmesi ve öğretmenlerin gelişiminin sağlanmasıdır.

6. Rehber öğretmenlerin görevindeki temel unsur, çağdaş psikopedagojik öğretim metotlarına göre eğitimcilerin günlük öğreti ihtiyaçlarını desteklemek ve derslerin öğretilmesinin geliştirilmesi için devamlı özen gösterme yükümlülüğüdür.

7. Son olarak rehber öğretmen yeni ve daha iyi öğretim yöntemleriyle, çağdaş eğitim teknolojisinden yararlanılmasını tavsiye eder.

Madde 9

Rehber öğretmenlerin eğitimcilerle ilgili görevleri (1304/82 Sayılı Yasanın 1. Madde, 1. Paragrafının 2a,2b,2c ve 2d bentleri)

Rehber öğretmenler, pedagoji ve eğitimin uyumlu bir şekilde gerçekleşmesi ile yeni ve çağdaş eğitim metotlarının uygulanması hedefini güderek, görev bölgelerindeki eğitimcilerle ferdi veya toplu halde işbirliği yaparlar.

Rehber öğretmenler, eğitimcilere yardım ederek, okuldaki görevleri sırasında karşılaştıkları sorunlarla başa çıkmaları, okul yaşamının zenginleştirilmesi ve verilen eğitimin kalitesinin yükseltilmesi için faaliyetlerde bulunmaları için onları teşvik ederler.

Özel olarak:

1. Ders yılı başında kendi dallarının eğitimcileriyle okul çapında veya daha geniş okul gruplarıyla ya da alanlarla, eğitim programlandırılması ya da yönlendirilmesi için toplantılar düzenlerler.

2. Düzenlenen ilk programı takip eder, ders yılı sırasında düzenleyici bir şekilde müdahalede bulunurlar ve gereken düzenleme ihtiyaçlarını yaptıkları toplantılarda eğitimcilerle görüşürler.

3. Yetki alanları dahilindeki devlet veya özel okulları ziyaret ederler ve eğitim hakkında bilgi alırlar. Özel sorunlar hakkında görüşürler, gerekli tavsiye ve talimatları verirler ve eğitimcilerin bilimsel ve pedagojik açıdan kabul gören inisiyatiflerini desteklerler.

4. Programlanmış eğitimin gidişatını değerlendirmek, işbu yasanın 2. Maddesi uyarınca gerekli uyumu sağlamak, müfredatı kontrol etmek ve yeni metotları uygulamak için bölgedeki eğitimcileri toplantılara davet ederler ve seminerler düzenlerler. Rehber öğretmenler, yukarıda bahsedilen görüşmeler esnasında eğitimcileri çağdaş bilimsel, pedagojik ve eğitimsel konular hakkında bilgilendirirler. Bilgilendirme, konularında uzman bilimadamları ve pedagoğların katılımıyla da gerçekleştirilebilir.

5. Rehber öğretmenler, eğitimcileri çağdaş eğitim teknolojisinin önemi hakkında bilgilendirerek, bunların bu teknolojiye alışmasını sağlarlar.

6. Rehber öğretmenler, eğitimcileri bilgilendirdikten sonra dersleri takip eder ve öğretimin planlanması ile gerçekleştirilmesi hakkında gerekli eleştiri ve tavsiyelerde bulunurlar.

7. Tecrübe alışverişi ve psikopedagojik teori ile eğitim pratiği konusunda okullardaki ilgili eğitimcilerin katılmakta zorunlu olduğu eğitim etkinliklerini uygular veya bu etkinliklerin uygulanması için bazı eğitimcilere görev verirler.

8. Eğitimcilerin bölgelerinde bilimsel ve pedagojik hareketlilik için yaptıkları araştırma çalışmalarını ön plana çıkararak desteklerler. Özellikle üniversite öğrencilerinin uygulama çalışmaları ile pedagojik araştırma ve öğretmenlerin hizmet içi eğitimleri konusunda üniversitelerin pedagoji bölümleriyle işbirliği yaparlar.

9. Öğretmenlerle birlikte öğrencilerin performanslarının değerlendirilmesi konusunu incelerler. Yürürlükteki hükümlere göre öğrencilerin nesnel değerlendirilmesi, yazılı veya sözlü sınav, yazılıların düzeltilmesi ve öğrencilerin değerlendirilmesi ile ilgili tüm konularda eğitimcileri yönlendirirler.

10. Öğretmenler derneği üyeleri olmaları hasebiyle ve iyi işbirliği için öğretmenlerin öğrenci ve ebeveynlerle iyi ilişkiler içinde olması için onlara yol gösterirler ve okulun düzgün işleyişi için birlik ruhuna sahip olmalarını sağlarlar.

11. İşbu Maddenin 1. ve 2. Paragraflarında öngörülen işlem uyarınca eğitimcilerle birlikte düzenledikleri toplantılarda, okulların işleyişi konusunda yürürlükte olan hükümler uyarınca ders yılı sonunda yıllık ders programının değerlendirmesini yaparlar.

12. Yıllık ders programının hazırlanması sırasında, aynı dalın öğretmenlerinin aynı saatlerde, haftada iki saat boş dersleri olacak şekilde ayarlanması uygun olacaktır. Sözkonusu iki boş ders saati, ilgili rehber öğretmen ile işbirliği için kullanılacaktır. Bu boş saatler, bu amaç için kullanılmadıkları takdirde, eğitimciler arasında işbirliği, ebeveynlerin bilgilendirilmesi, kendilerine verilen okul görevleri, laboratuvar çalışmaları, ders araç gereçleri ile bilgisayarlara alışma ve okul kütüphanesindeki çalışmalar için kullanılacaktır.

Madde 10

Rehber öğretmenlerin okul müdürleri ve öğretmen dernekleriyle ilgili görev ve yetkileri (1304/82 Sayılı Yasanın 1. Madde 2. Paragrafı).

Rehber öğretmenler, eğitimcilerin bilimsel ve pedagojik açıdan yönlendirilmeleri, eğitim programlarının uygulanması, koordinasyon, programlama ve eğitim çalışmalarının değerlendirilmesiyle ilgili konularda okul müdürleri ve öğretmen dernekleriyle işbirliği yaparlar.

Rehber öğretmenler özellikle şunları yaparlar.

1. Eğitimle ilgili önemli genel konuların incelenmesi amacıyla okul müdürleri, eğitim müdürleri ve eğitim büroları amirleriyle toplantılar düzenlerler. Sözkonusu toplantılarda başkanlığı, Bilimsel-Pedagojik Rehberlik Dairesi Amiri, yetkili okul rehberi, eğitim bürosu amiri veya okul müdürü alabilir. Bilimsel ve Pedagojik Rehberlik Dairesi Amirinin toplantıya katılmaması durumunda başkanlık görevini en kıdemli rehber öğretmen veya eğitim müdürü devralır.

2. Rehber öğretmen idari organlara ve öğretmenler derneğine bilgi vererek, pedagojik açıdan kendine tabi okulların müdürlerini olağanüstü toplantıya davet edebilir.

3. Rehber öğretmenler eğitim personeliyle birlikte pedagojik toplantıların programlanması, eğitim personelinin eğitimleri (hizmet içi eğitim), pedagojik amaçlı toplantılar, okulun işleyişinin programlanması ve değerlendirilmesi, laboratuvarların, kütüphanelerin ve diğer teçhizatın zenginleştirilmesi ve işletimi, eğitim programı ve genel anlamda okulun faaliyetini engelleyen ve müdür ile öğretmen derneği tarafından çözülmesi mümkün olmayan her türlü sorunla mücadele için okul müdürleriyle işbirliği yapar. Anlaşmazlık durumunda okul müdürü ilgili rehber öğretmenle birlikte soruna çözüm bulur.

4. Ek eğitim desteği programının gerçekleştirilmesi için okul müdürleri, her okulun değerlendiricisi-planlayıcısıyla ve öğretim görevlileriyle işbirliği yapar. Gelişimi takip eder ve ilgili branşta uygulanması için yol gösterir. Destek eğitiminin iyi işleyişi ve genel okullardaki ek eğitim desteği konusunda pedagojik açıdan sorumludur.

Madde 11

Rehber öğretmenlerin eğitim müdürleri ve eğitim büro amirleriyle ilgili görev ve yetkileri (1304/82 Sayılı Yasanın 1. Madde 6. Paragrafı).

Rehber öğretmenler eğitim müdürlüğü veya eğitim büro amirleriyle tüm eğitim konularında verilen eğitimin iyileştirilmesi ve ayrıca pedagojik – bilim ve idari tedbirlerin desteği ve okulun düzgün çalışması için ortak çalışırlar.

Özel olarak:

1. Bilimsel ve Pedagojik Rehberlik Dairesi Amirinin kararıyla tüm rehber öğretmenler, eğitim müdürleri ve eğitim büro amirleri Eylül ayı başında gerekli müzakereyi gerçekleştirmek üzere toplanırlar. Bu görüşmeler Bilimsel ve Pedagojik Rehberlik Dairesi Amirinin yönlendirmesiyle gerçekleşir. Söz konusu toplantılarda yılın eğitim konuları ele alınır ve eğitim çalışmaları programlanır. Aynı toplantılar sene içinde veya sene sonunda da gerçekleştirilebilir.

2. Rehber öğretmenler yetkileri çerçevesinde idari problemler tespit ederlerse gerekli düzenlemelerin rapor edilmesi için okul idaresini bilgilendirirler. Bu noktada 23. Maddenin 2. Paragrafı dikkate alınır. Eğer çözüm konusunda fikir ayrılığı ortaya çıkarsa Bilimsel ve Pedagojik Rehberlik Dairesi Amiri ile il eğitim müdürü ortaklaşa karar alır.

Madde 12

Rehber öğretmenlerin diğer birimlerle ilgili görevleri (1304/82 Sayılı Yasanın 1. Madde 2. Paragrafı).

Rehber öğretmenler, eğitim sağlık müdürlüğü, spor bürosu, okul-aile birlikleri ve yasallaşmış yerel yönetim organları ile görevlerini yerine getirebilmek için ortaklaşa çalışırlar.

Özel olarak:

1. Rehber öğretmenler öğrencilerin kültür, öğrenme, davranış problemlerine çözüm üretme konusunda fikir alış-verişinde bulunmak için okul – aile

birlikleri ile toplantılar düzenlerler. Bahsekonu toplantılar okul müdürleriyle işbirliği sonrası gerçekleşir.

2. Okulun sosyal ve doğal çevresiyle yaratıcı ilişkiler geliştirme çabaları desteklenir. Bu amacın başarılı bir şekilde gerçekleşmesi için yerel koşullar ve imkanlar dahilinde öğrenci toplulukları, eğitim sendikaları, eğitim kurumları ve diğer kitle örgütleriyle (Yerel Yönetimler, Aile Birlikleri, Kültürel ve Bilimsel Dernekler v.d.) veya bilim adamları ve genel kabul görmüş şahıslarla işbirliği yapılır.

Madde 13

Rehber öğretmenlerin özel yetki ve sorumlulukları

1. İlgili yasanın 7. Maddesi 5. Paragrafına göre her eğitim yılının sonunda rehber öğretmenler müşterek koordinasyonlu toplantılar yapar. Eğitim yılı içinde oluşan genel problemleri, eğitim eksikliklerini ve ihtiyaçlarını rapor ederler. İhtiyaç duyulan önlemleri tavsiye ederler. Bu raporlar Eğitim Bölge Müdürü ve Bilimsel ve Pedagojik Rehberlik Dairesi Amirine iletilir, aynı zamanda il eğitim müdürüne ve yerel valiye ilan edilir.

2. Rehber öğretmenler, her yılın sonunda gerçekleştirmiş oldukları bilimsel, eğitimsel, araştırmacı ve değerlendirmeci görevlerini, yaptıkları girişimleri, çalışmalarını, yıl içinde oluşan ve tanık oldukları problemleri rapor ederler. Programlarla ilgili teklifler, okul kitapları, öğretim metodları, eğitim teknolojisi, ek eğitim desteği, destekleyici eğitim ve eğitimin gelişmesi için alınması gereken önlemleri belirtirler. Okulların eğitim faaliyetlerinin “öz değerlendirmesi” bu raporla dikkate alınır. Tüm rehber öğretmenlerin raporları Eğitim Bölge Müdürlüğüne (Bilimsel ve Pedagojik Rehberlik Dairesi Amirine) iletilir.

3. Rehber Öğretmenler:

a) Okul kütüphanelerinin, laboratuvarların, görsel eğitim araçlarının kullanımını denetler. İşlevselliği arttırmak için okul müdürlerine, eğitim elemanlarına ve öğrenci topluluklarına yöntemler tavsiye ederler.

b) Ders öğretimi ve pratik çözümler konusunda öğretmenlere hizmet içi eğitimi taahhüt ederler.

c) Görev ve sorumlulukları dahilinde Bölge Müdürlüklerinin Yönetim Birimleri aracılığıyla Milli Eğitim ve Din İşleri Bakanlığı'nın Eğitim Müdürlükleri tarafından çıkarılmış olan genelgelerden doğrudan haberdar olurlar ve bu genelgelerin okullarda uygulanmasını teşvik ederler.

d) Okul bitirme ve sınıf geçme sınavlarının kurullarında yer alırlar ve oluşması öngörülen kurullar için diğer yetkili organlarla ortak çalışırlar. (Ç.N. Bu paragraf 64 B\24.1.03 sayılı Resmi Gazetede yayınlanan Madde 13 353.1/1/4517/d1/17.1.2003'ün 3. Paragrafı d bendine göre işlevselliğini yitirmiştir.)

e) İlgili mevzuat gereği Hizmet Konseylerine katılırlar.

f) Müfredatın geliştirilmesini ve ders koordinasyonunu gözlemlerler. Öğretmenlerin desteklenmesi, rehberlik, koordinasyon ve gözlem rehber öğretmenin görevleri arasındadır. Müdürler ve Eğitim Büroları okullardan veri toplar ve bunları değerlendirmek üzere rehber öğretmenlerin ve eğitimcilerin dikkatine sunarlar. Yukarıdaki kurulun söz konusu uyarıları, yönetim organlarının sorumluluğunda okullara gönderilir ve eğitimin programlanmasında göz önünde bulundurulması istenir.

g) Rehber öğretmenler ilgili mevzuat gereği yazılı sınav değerlendirmelerine katılır.

4. Rehber öğretmenlerin, alanlarına göre, Milli Eğitim ve Din İşleri Bakanlığı'nın merkezden uzak hizmetler birimlerinde bilimsel ve pedagojik denetim görevleri vardır. Bu görevleri sırasında vilayet uzaktan hizmet birimleri, yani Gençlik Danışma Merkezleri (S.S.N.), Danışma ve Programlama Merkezleri (KESYP), Fen Bilimleri Laboratuvar Merkezleri (EKFE), Bilişim ve Yeni Teknolojiler Merkezleri (PLİ.NE.T.), ayrıca bölgesel meslekdaşları, yani Teşhis, Değerlendirme ve Destek Merkezleri (KDAY), Bölgesel Destekleme ve Planlama Merkezleri (PE.KE.SE.S), Çevre Eğitim Merkezleri (K.P.E) ile işbirliği yaparlar. Rehber öğretmenlerin yukarıda zikredilen birimlerle işbirliği yapması Bilimsel ve Pedagojik Rehberlik Dairesi Amirinin denetimi altındadır.

ЕК 2: Bulgaristan Eğitim Müfettişliklerinin Kuruluş ve Faaliyet Tüzüğü ve Tercümesi

ПРАВИЛНИК ЗА УСТРОЙСТВОТО И ДЕЙНОСТТА НА РЕГИОНАЛНИТЕ ИНСПЕКТОРАТИ ПО ОБРАЗОВАНИЕТО

Издаден от министъра на образованието и науката, обн. ДВ, бр. 61 от 8.07.2003 г., в сила от 8.07.2003 г., изм., бр. 45 от 31.05.2005 г., в сила от 31.05.2005 г., бр. 74 от 22.08.2008 г.

Библиотека закони - АПИС, т. 4, р. 1, № 15

Глава първа

ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ

Чл. 1. С този правилник се определят устройството, функциите и организацията на дейността на регионалните инспектори по образованието.

Чл. 2. (1) Регионалният инспекторат по образованието е териториална администрация към министъра на образованието и науката за управление и контрол на системата на народната просвета.

(2) Регионалният инспекторат по образованието създава условия за провеждане на държавната образователна политика на територията на областта.

(3) Регионалният инспекторат по образованието е юридическо лице със седалище - административният център на областта, на чиято територия осъществява дейността си.

(4) Регионалният инспекторат по образованието има печат, данъчен номер и идентификационен код по БУЛСТАТ.

(5) Регионалният инспекторат по образованието е второстепенен разпоредител с бюджетни кредити по бюджета на Министерството на образованието и науката (МОН).

Глава втора

СТРУКТУРА И УПРАВЛЕНИЕ

Чл. 3. (1) Регионалният инспекторат по образованието се управлява и представлява от началник.

(2) Началникът на регионалния инспекторат по образованието е държавен служител, който се назначава въз основа на конкурс и се освобождава от длъжност от министъра на образованието и науката.

Чл. 4. (1) Дейността на регионалния инспекторат по образованието се осъществява от държавни служители и лица, работещи по трудово правоотношение.

(2) Държавните служители изпълняват служебните си задължения в съответствие със Закона за държавния служител и длъжностните характеристики, утвърдени от министъра на образованието и науката.

(3) Лицата, работещи по трудово правоотношение, изпълняват служебните си задължения в съответствие с Кодекса на труда и длъжностни характеристики, утвърдени от началника на регионалния инспекторат по образованието.

Чл. 5. (1) Експертите - държавни служители, в регионалния инспекторат по образованието се назначават въз основа на конкурс и се освобождават от длъжност от министъра на образованието и науката.

(2) Трудовите договори с лица, работещи по трудово правоотношение, се

склучват, изменят и прекратяват от началника на регионалния инспекторат по образованието.

Чл. 6. (1) (Изм. - ДВ, бр. 45 от 2005 г., бр. 74 от 2008 г.) Общата численост на персонала на регионалните инспекторати по образованието е 641 души, разпределени съгласно приложението.

(2) Длъжностното разписание и поименното разписание на длъжностите на регионалния инспекторат по образованието се утвърждават от министъра на образованието и науката.

Чл. 7. (1) Според разпределението на дейностите администрацията на регионалния инспекторат по образованието е обща и специализирана и се организира в отдели.

(2) Общата администрация е организирана в отдел "Административно- правно, финансово-стопанско и информационно обслужване" и осигурява технически дейността на началника на регионалния инспекторат по образованието, на специализираната администрация, както и дейности по административното обслужване на физическите и юридическите лица.

(3) Специализираната администрация е организирана в отдел "Инспектиране и организационно-методическа дейност", който подпомага и осигурява осъществяването на правомощията на началника на регионалния инспекторат по образованието, като инспектира образователно-възпитателния процес и осъществява организационно-методическа дейност.

Чл. 8. (1) Началникът на регионалния инспекторат по образованието:

1. планира, организира и контролира дейността на регионалния инспекторат по образованието;

2. провежда държавната политика в областта на образованието на територията на съответната област;

3. съдейства за осигуряване на условия за функциониране и развитие на детските градини, училищата и обслужващите звена на територията на областта;

4. координира взаимодействието между институциите в системата на народната просвета, териториалните органи на изпълнителната власт, органите на местното самоуправление, ръководствата на регионалните структури на представителните организации на работниците и служителите и на работодателите и юридическите лица с нестопанска цел;

5. контролира спазването на държавните образователни изисквания в детски градини, училища и обслужващи звена;

6. разпорежда се с финансовите средства на регионалния инспекторат по образованието в съответствие с действащата нормативна уредба;

7. съдейства и координира прилагането на областни, национални и международни образователни програми и проекти в детски градини, училища и обслужващи звена;

8. утвърждава сведение за организацията на дейността на държавните, общинските

и частните детски градини, училища и обслужващи звена (списък- образец № 1 и списък-образец № 2) и контролира изпълнението му;

9. контролира дейността на директорите на училища по издаване на документи с фабрични номера и съхранява отчетни протоколи съгласно Наредба № 4 от 2003 г. за документите за системата на народната просвета (ДВ, бр. 41 от 2003 г.);

10. прави предложения за утвърждаване и промяна на държавния план- прием в случаите по чл. 49, ал. 3, т. 1 и 2 и ал. 8 от Правилника за прилагане на Закона за народната просвета (ППЗНП) (обн., ДВ, бр. 68 от 1999 г.; изм., бр. 19 от 2000 г., бр. 53 от 2001 г., бр. 7 и 16 от 2002 г., бр. 19 и 33 от 2003 г.; попр., бр. 48 от 2003 г.);

11. утвърждава държавния план-прием в случаите по чл. 49, ал. 3, т. 4 ППЗНП;

12. уведомява министъра на образованието и науката за готовността и възникналите проблеми по откриването на учебната година, осигуреността на отоплителния сезон, санитарно-хигиенните условия и ресурсната обезпеченост в детските градини, училища и обслужващи звена;

13. дава становище до директорите на държавните училища и държавните обслужващи звена по проекти на документацията за провеждане на търгове и конкурси за отдаване под наем на имоти или части от тях - публична държавна собственост, и по предложения за разпореждане с движими вещи - частна държавна собственост;

14. организира, координира и контролира провеждането на държавните зрелостни изпити;

15. организира, координира и контролира дейностите, свързани с насочване и интегриране на деца със специални образователни потребности;

16. предоставя на министъра на образованието и науката информация за обстоятелствата, които подлежат на вписване в регистъра по § 1, ал. 2 от Закона за народната просвета;

17. предоставя на министъра на образованието и науката мотивирано становище по предложения за откриване, преобразуване и закриване на държавни детски градини, държавни и общински училища и обслужващи звена след извършване на проверка;

18. предлага на министъра на образованието и науката да командирова експерти от друг регионален инспекторат по образованието за изпълнение на дейности, за които регионалният инспекторат по образованието няма съответните експерти;

19. предоставя на министъра на образованието и науката съставените от него актове за нарушение по чл. 48а от Закона за народната просвета;

20. издава заповеди в съответствие с правомощията си, предвидени в нормативните актове;

21. уведомява министъра на образованието и науката за констатирани нарушения в дейността на държавните и частните детски градини, училищата и обслужващите звена;

22. уведомява министъра на образованието и науката за извършени дисциплинарни нарушения от държавните служители;

23. прави мотивирано предложение до министъра на образованието и науката за възникване, изменение и прекратяване на трудовите правоотношения с директорите на държавните детски градини, училища и обслужващи звена;

24. прави мотивирано предложение до министъра на образованието и науката за налагане на наказания на директорите на държавните детски градини, училища и обслужващи звена, а до кмета на общината - за директорите на общинските детски градини;

25. подписва допълнителните споразумения към трудовите договори на директорите на държавни детски градини, училища и обслужващи звена за изменение на работната им заплата след съгласуване с финансиращия орган по утвърден от министъра на образованието и науката списък;

26. командирова служителите от регионалния инспекторат по образованието, директорите на държавните детски градини, училища и обслужващи звена и одобрява писмен отчет за разходите за командировки;

27. разрешава ползването на отпуск на директорите на държавните детски градини и на държавните и общинските училища и обслужващи звена, както и до 30 дни на държавните служители в регионалния инспекторат по образованието;

28. утвърждава правила за вътрешния ред на регионалния инспекторат по образованието;

29. осъществява и други права и задължения, произтичащи от нормативни актове.

(2) Началникът на регионалния инспекторат по образованието представя в края на всяка учебна година на министъра на образованието и науката отчет за дейността на регионалния инспекторат по образованието.

Глава трета

ФУНКЦИИ И ОРГАНИЗАЦИЯ НА ДЕЙНОСТТА

Чл. 9. Организацията на дейността в регионалния инспекторат по образованието се осъществява в съответствие с разпоредбите на този правилник и правила за вътрешния ред.

Чл. 10. (1) Отдел "Административно-правно, финансово-стопанско и информационно обслужване" осигурява:

1. правно обслужване, като:

а) оказва правна помощ за законосъобразно осъществяване правомощията на началника на регионалния инспекторат по образованието;

б) изготвя правни становища по постъпили молби, жалби, сигнали и предложения;

в) отговаря за законосъобразно съставяне на актовете, свързани с възникване, изменение и прекратяване на трудовите правоотношения със служителите в регионалния инспекторат по образованието и директорите на общинските училища и обслужващи звена;

г) дава становища относно налагане на дисциплинарни наказания и за търсене на имуществена отговорност от виновните длъжностни лица;

д) подготвя проекти на становища по чл. 8, ал. 1, т. 9;

е) осъществява процесуално представителство пред съда;

2. дейността във връзка с осигуряване на необходимите човешки ресурси, като:

а) технически осигурява назначаването и освобождаването на лицата, работещи по трудови правоотношения в общата администрация, както и на директорите на общинските училища и обслужващи звена;

б) поддържа и съхранява трудовите и служебните досиета, отчита отпуските, заверява молбите за ползване на отпуски, издава и заверява документи за трудов стаж, приема и предава в счетоводството болнични листове и изготвя документи за пенсиониране на служителите по буква "а";

в) съставя актове за трудови злополуки;

г) създава организация по охраната на труда, техниката за безопасност и по отбранително-мобилизационната подготовка;

3. деловодно обслужване, като:

а) приема, регистрира, разпределя и насочва входящата служебна кореспонденция към адресатите, извежда и изпраща по предназначение изходящата кореспонденция и извършва външна и вътрешна куриерска дейност;

б) представя информация на граждани и юридически лица за движението на преписки по подадени от тях молби, жалби, сигнали и предложения;

в) систематизира, архивира и съхранява документи и други материали на регионалния инспекторат по образованието;

4. финансово-стопански дейности, като:

а) осигурява финансово-счетоводното обслужване на регионалния инспекторат по образованието;

б) организира материално-техническото снабдяване, управлението и стопанисването на собствеността на регионалния инспекторат по образованието;

в) приема писмени искания и запитвания от държавните детски градини, училища и обслужващи звена, касаещи финансовата им дейност, и ги представя в МОН по

компетентност, с мотивирано мнение от регионалния инспекторат по образованието;

г) проверява и ежемесечно представя в МОН отчети за касовото изпълнение на бюджета и извънбюджетните сметки и фондове на държавните детски градини, училища и обслужващи звена, финансирани от МОН;

д) обобщава и ежемесечно представя в МОН справка за неразплатени разходи и справка за дължимите обезщетения на държавните детски градини, училища и обслужващи звена, финансирани от МОН;

е) приема и представя в МОН разшифровки на собствените приходи на държавните детски градини, училища и обслужващи звена, финансирани от МОН;

ж) приема и представя в МОН справка за броя на учениците, които ще получават стипендия в държавните училища, финансирани от МОН;

з) участва в проверки по чл. 16, ал. 1 и дава становища по ефективното управление на финансовите средства на държавните детски градини, училища и обслужващи звена;

5. информационни дейности, като:

а) осигурява информационното обслужване на регионалния инспекторат по образованието;

б) организира програмното и информационното осигуряване на детските градини, училищата и обслужващите звена на територията на съответната област;

в) събира и обобщава информацията по чл. 8, ал. 1, т. 16.

(2) Отдел "Административно-правно, финансово-стопанско и информационно обслужване" изпълнява и други задачи, възложени от началника на регионалния инспекторат по образованието.

Чл. 11. Отдел "Инспектиране и организационно-методическа дейност" осъществява изпълнението на основните функции и специфичните дейности на регионалния инспекторат по образованието, като:

1. координира и инспектира прилагането и изпълнението на държавните образователни изисквания в детските градини, училищата и обслужващите звена на територията на съответната област;

2. инспектира и анализира цялостната организация на образователно-възпитателния процес в детските градини и училищата, както и дейностите в обслужващите звена;

3. съдейства за оптимизиране, функциониране и развитие на детските градини, училищата и обслужващите звена на територията на съответната област;

4. подпомага координирането и взаимодействието между институциите от системата на народната просвета и взаимодействието им с териториалните органи на изпълнителната власт и с регионалните структури на представителни организации на

работниците и служителите и на работодателите и с юридически лица с нестопанска цел;

5. организира, координира и участва в прилагането на национални и регионални програми и проекти в детските градини, училищата и обслужващите звена на територията на съответната област;

6. организира разработването на проекта за държавен план-прием и съгласуването му с комисия по заетостта към областния съвет за регионално развитие и с регионалните структури на работодателите;

7. координира и създава организация за осъществяването и изпълнението на държавния план-прием;

8. координира и създава организация за провеждането на държавните зрелостни изпити;

9. подготвя и представя предложения до началника на регионалния инспекторат по образованието за откриване, преобразуване и закриване на държавни детски градини, държавни и общински училища и обслужващи звена след извършване на проверка;

10. изготвя отговори на постъпили молби, жалби, сигнали и предложения;

11. съдейства за провеждането на форми за квалификация на учители, помощник-директори и директори;

12. осъществява дейности, свързани с насочване за обучение и възпитание на деца със специални образователни потребности и/или с хронични заболявания;

13. организира и провежда работни съвещания с директори, помощник-директори и учители;

14. осигурява организационно и методически дейността на директори, помощник-директори и учители;

15. разработва програми и стратегии за развитие, функциониране и усъвършенстване на образователни структури на територията на областта, за професионалното образование и обучение, превенции, интегриране на деца със специални образователни потребности и/или с хронични заболявания;

16. организира провеждането на регионални и национални извънучилищни дейности с ученици;

17. отговаря за провеждането на конкурси за заемането на длъжността "директор" на държавна детска градина, държавно и общинско училище и обслужващо звено.

Чл. 12. Регионалният инспекторат по образованието осъществява дейността си по утвърден от министъра на образованието и науката годишен план.

Чл. 13. (1) Документите, изпратени до регионалния инспекторат по образованието от държавни органи, от юридически и физически лица, се завеждат във входящ регистър.

(2) При завеждане на документите се извършва проверка за наличието на материалите, посочени в тях, и се образува служебна преписка, която се регистрира с входящ номер и дата.

Чл. 14. (1) Началникът на регионалния инспекторат по образованието възлага служебните преписки с резолюция до началниците на отдели. Резолюцията съдържа указание, срок за изпълнение, дата и подпис.

(2) Началниците на отдели възлагат изпълнението на преписките на един или повече служители, като посочват изрично кой отговаря за изпълнението на задачата.

Чл. 15. Изходящите документи се съставят в не по-малко от два екземпляра, като оставащият в деловодството за съхранение екземпляр съдържа инициалите и подписа на служителя, който е изготвил документа, и на ръководителя на съответното административно звено, като се посочва и датата на изготвяне.

Чл. 16. (1) Контролната дейност на регионалния инспекторат по образованието се осъществява чрез цялостни, тематични и текущи проверки съгласно плана по чл. 12.

(2) Началникът на регионалния инспекторат по образованието определя със заповед служител или комисия за извършване на проверка на дейността на детски градини, училища и обслужващи звена и посочва вида на контролната дейност, задачите и срока за тяхното изпълнение.

(3) Началникът на регионалния инспекторат по образованието утвърждава план за всяка цялостна и тематична проверка по предложение на съответните експерти.

Чл. 17. (1) За осъществения контрол се съставя констативен протокол в два екземпляра с приложения, удостоверяващи констатациите. Първият екземпляр се завежда в книга за регистриране на констативните протоколи в регионалния инспекторат по образованието, а вторият се изпраща в съответната детска градина, училище или обслужващо звено и е неразделна част от книгата за контролната дейност.

(2) Служителят или комисията запознават педагогическия съвет с резултатите от извършените цялостни и тематични проверки, а учителя и директора - за резултатите от текущите проверки.

Чл. 18. (1) При нарушения, констатирани в резултат на извършена проверка, началникът на регионалния инспекторат по образованието със заповед дава задължителни предписания до директора на детската градина, училището или обслужващото звено.

(2) Предписанията съдържат указания и срок за отстраняване на констатираните нарушения при проверката.

Чл. 19. При необходимост извън плана по чл. 14 служителите в регионалния инспекторат по образованието извършват проверки в детските градини, училищата и обслужващите звена на територията на областта по реда на чл. 16, 17 и 18.

Чл. 20. Държавните служители и лицата, работещи по трудово правоотношение в регионалния инспекторат по образованието, могат да бъдат награждавани от министъра на образованието и науката, съответно от началника на регионалния инспекторат по образованието с отличия, парични и предметни награди.

Чл. 21. Работното време на регионалния инспекторат по образованието е 8 часа дневно от 9 до 17 ч. и 30 мин. с обедна почивка от 13 до 13 ч. и 30 мин.

Чл. 22. (1) В регионалния инспекторат по образованието се поддържа и съхранява

следната документация:

1. входящ и изходящ дневник;
2. книги за регистриране на заповедите на началника на регионалния инспекторат;
3. книга за регистриране на констативните протоколи, към която се прилагат протоколите и предписанията до директорите;
4. книга за регистриране на материали от МОН, които представляват "ведомствена тайна";
5. книга за регистриране на дарения;
6. книга за завеждане на болнични листове на служители от регионалния инспекторат по образованието, директорите на държавните детски градини, държавните и общинските училища и обслужващи звена;
7. книга за регистриране на протоколите и издадените служебни бележки от диагностичната комисия по чл. 15, т. 2 от Наредба № 6 от 2002 г. за обучението на деца със специални образователни потребности и/или с хронични заболявания (ДВ, бр. 83 от 2002 г.);
8. годишен план и годишен отчет на регионалния инспекторат по образованието;
9. сведение за организиране на дейността на детските градини, училищата и обслужващите звена (списък-образец № 1 и списък-образец № 2);
10. документация от конкурсни и държавни зрелостни изпити;
11. трудовите досиета на служителите в регионалния инспекторат по образованието и на директорите на държавните детски градини, държавните и общинските училища и обслужващи звена;
12. протоколи за предадени печати;
13. документи от финансови ревизии и одити;
14. друга документация, определена в нормативните актове.

(2) Документите по ал. 1 се съхраняват при условията и по реда на Закона за Държавния архивен фонд (ДВ, бр. 54 от 1974 г.).

ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

§ 1. Този правилник се издава на основание чл. 35, ал. 3 от Закона за народната просвета (обн., ДВ, бр. 86 от 1991 г.; изм., бр. 90 от 1996 г.; изм. и доп., бр. 36 от 1998 г.; доп., бр. 124 от 1998 г.; изм., бр. 153 от 1998 г., бр. 67 и 68 от 1999 г.; изм. и доп., бр. 90 и 95 от 2002 г., бр. 29 от 2003 г.) и отменя Правилника за устройството и дейността на инспекторатите по образование (обн., ДВ, бр. 96 от 2000 г.; изм. и доп., бр. 11 от 2002 г.).

§ 2. Правилникът влиза в сила от деня на обнародването му в "Държавен вестник".

Bulgarca'dan Resmi Olmayan Çeviri

**EĞİTİM BÖLGE MÜFETTİŞLİKLERİNİN
KURULUŞ VE FAALİYET (ÇALIŞMA) TÜZÜĞÜ**

Bu kanun Milli Eğitim ve Bilim Bakanı (MEBB) tarafından 8.07.2003 tarihli Resmi Gazete'nin 61'inci sayısında (yenilemeler: 31.05. 2005 tarihli 45'inci sayı, 22.08.2008 tarihli 74'üncü sayı) yayımlanmıştır.

Kanun kütüphanesi – APIS. t.4, r.1, No 15

BİRİNCİ BÖLÜM

Genel Durum

MADDE 1

Bu tüzükle Bölge Eğitim Müfettişliklerin (BEM) kuruluşları, hizmet ve teşkilat (organizasyon) faaliyetleri belirlenmektedir.

MADDE 2

(1) BEM, MEBB'nin uyguladığı milli eğitim programının yönetim ve kontrolü sağlayan yerel hükümet idare makamıdır.

(2) BEM o bölgede, devletin yürüttüğü eğitim politikasının uygulanması için ortam yaratmaktadır.

(3) BEM faaliyet gösterdiği idari bölgenin hükmi şahsıdır.

(4) BEM'in mührü, vergi numarası ve BULSTAT' uygun kodu bulunmaktadır.

(5) BEM MEBB bütçesinin, bütçe kredilerinin tanziminde ikincil derecede yetkilere sahiptir.

İKİNCİ BÖLÜM

İdari Yapı

MADDE 3

(1) BEM Müdür tarafından temsil ve idare edilir.

(2) BEM Müdürü devlet memurudur. Ataması sınav sonucuna göre yapılmaktadır. Görevden alınma ise Milli Eğitim ve Bilim Bakanının yetkileri dahilindedir.

MADDE 4

(1) BEM faaliyetleri devlet memurları ve sözleşmeli personel tarafından yürütülmektedir.

(2) Devlet memurları resmi görevlerini, MEBB tarafından onaylı Devlet memurları ve vazifeleri kanununa göre uygulamaktadır.

(3) Sözleşmeli personel resmi görevlerini BEM Müdürü tarafından onaylı Çalışma kodeksi ve vazifeler kanununa göre uygulamaktadır.

MADDE 5

(1) Bilirkişiler – devlet memuru, BEM’e atanmaları ancak müsabaka sonucu olup, görevden alınma yetkileri ise MEB Bakanı’ndadır.

(2) Sözleşmeli personelin sözleşmelerinin imzalanmaları, değişiklik yapılması ve fesh edilmesi BEM Müdürüne bağlıdır.

MADDE 6

(1) (Yenileme –RG 2005 yılının 45’ci sayı, 2008 yılının 74’cü sayısı) BEM toplam personel sayısı 641 kişidir, dağıtımı ise ekteki gibidir.

(2) BEM’in vazife listesi ve isimli vazife listesi MEB Bakanı tarafından onaylanmaktadır.

MADDE 7

(1) BEM’in tevzi edilen idari faaliyetleri genel ve özel olmak üzere şubelerde organize edilmiştir.

(2) Genel idari faaliyet “İdari- hukuki, mali- iktisadi ve enformasyon (malumat) hizmetleri” şubesinde organize olmuştur. BEM’in Müdürüne ve özel idareye teknik destek sağlamaktadır. Hükmi şahıslara ve vatandaşa idari hizmet vermektedir.

(3) Özel idari “Teftiş ve teşkilat-metodik faaliyeti” şubesinde organize olmuştur. Bu şube teşkilat-metodik faaliyetlerle ve eğitim-disiplin sürecine teftişler uygulayarak, BEM’in Müdürüne yetki ve görevlerini yerine getirmesi için destek vermektedir.

MADDE 8

(1) BEM'in M¼d¼r¼.

1. BEM'in faaliyetlerinin planlanmasını, organizasyonunu ve kontrol¼n¼ yapmaktadır.

2. Yetki b¼lgesinde devletin y¼r¼tt¼g¼ eğitim siyasetini gerçekleştirir.

3. Yetki b¼lgesindeki anaokulların, okulların ve hizmet verdiği gruplarının gelişimi ve çalışmaları için gerekli ortamların sağlanması için destek verir.

4. Milli Eğitimin b¼nyesindeki kurumların, b¼lgesel y¼r¼tme organları, yerel y¼netim, işçi ve memur sendikaları, kar amacı g¼tmeyen kurumlar ve işveren sendikalarının yerel temsilcileri ile arasındaki ilişki ve koordinasyonu sağlar.

5. Anaokullarında, okullarda ve hizmet verdiği gruplarda devlet eğitim kriterlerinin yerine getirilmesini kontrol eder.

6. Y¼r¼rl¼kteki yasalara uygun olarak BEM'in mali kaynaklarını tevzi eder.

7. Anaokullarında, okullarda ve hizmet verdiği gruplarda, b¼lgesel, ulusal ve uluslararası eğitim programlarının ve projelerinin uygulanmasında destek ve koordinasyon sağlar.

8. Devlet, belediye ve özel anaokullarının, okullarının ve hizmet verdiği gruplarının faaliyet organizasyon belgelerini tasdik etmekte ve uygulanmasını kontrol etmektedir. (Liste- örnek No 1 ve liste – örnek No 2).

9. Okul Müdürlerinin seri numaralı (resmi) evrak yayınlama faaliyetlerini kontrol etmektedir ve buna ilişkin rapor protokollerini (RG'nin 2003 yılının 41'inci sayısında yayımlanmış olan Milli Eğitim sistemindeki evraklar talimatı No4, 2003; olayınca) muhafaza eder.

10. Milli Eğitim Kanununun Uygulama Yönetmeliği (MEKUY)'nin 49.maddesi, 3.fıkra'nın 1'inci ve 2'inci bendi ve 8.fıkrası gereğince devlet plan-kabulün değişimini ve onayını teklif eder.

11. MEKUY'nin 49'uncu maddesini, 3'üncü fıkrasının, 4'üncü bendi uyarınca, devlet plan-kabulünü onaylar.

12. Anaokullarının, okulların ve hizmet verdiği gruplarının eğitim yılının açılışındaki sorunlar, hazırlık durumlarının, ısınma sorunlarının, sağlık-hijyen ortamı ve kaynak teminatları hakkında MEB Bakanı'na bilgi verir.

13. Devlet okullarının ve hizmet verdiği grupların müdürlerinin tanzim ettiği, sözkonusu kurumlara ait olan gayrimenkullerin kısmen veya tümünün kiralanmasıyla ilgili ihale evrakı ile menkul değerlerinin değerlendirilme işlemleri hakkında görüş bildirir.

14. Devlet Yıllı Sınavlarının gerçekleştirilmesinin organizasyonunu, koordinatörlüğünü ve kontrolünü yapar.

15. Özel eğitim ihtiyaçları olan çocukların yönlendirilmesi ve nakilleri ile ilgili faaliyetlerin organizasyonunu, koordinatörlüğünü ve kontrolünü yapar.

16. Milli Eğitim Kanununun 1'inci maddesi, 2'inci fıkrası gereğince sicil defterine kayıt olması gereken durumları MEB Bakanı'na bildirir.

17. Kontrol sonucu ve destekli sebepler sunarak MEB Bakanına, devlet anaokullarının, devlet ve belediye okullarının ve hizmet verdiği gruplarının açılışları, yeniden düzenlenmeleri veya kapatılmaları hakkında teklifler sunar.

18. Yetki bölgesindeki faaliyetlerde konuya ilişkin bilirkişi olmaması durumunda, MEB Bakanı'ndan diğer yetki bölgelerinden bilirkişi talep eder.

19. Milli Eğitim Kanununun 48. maddesinde öngörülen hususların ihlalini tespiti durumunda bunları rapor eder.

20. Kanun tarafından kendisine verilen yetkileri dahilinde hükümler yayımlar.

21. Devlet ve özel anaokullarında, okullarda ve hizmet verdiği gruplarda tespit edilen ihlaller hakkında MEB Bakanı'nı bilgilendirir.

22. MEB Bakanı'nı devlet memurlarının yaptığı disiplin ihlalleri hakkında bilgilendirir.

23. MEB Bakanı'na, Devlet anaokullarının, okulların ve hizmet verdiği grupların müdürleri ile olan iş sözleşmelerinin zuhur, değişiklik veya feshi için sebepler göstererek teklifler sunar.

24. MEB Bakanı'na, Devlet anaokulları, okullar ve hizmet verdiği grupların müdürlerine; Belediye Başkanına – belediye anaokullarının müdürlerine, gerekçeli ceza uygulanması konusunda teklifler sunar.

25. Devlet anaokullarının, okulların ve hizmet verdiği grupların müdürlerinin iş sözleşmelerine ilaveten maaş değişiklikleri içeren ek sözleşmeler imzalamaktadır. Ancak bunlar mali kişiler (organların) bilgisi ve uyumu dahilinde ve MEB Bakanı tarafından onaylanmış liste ile yapılır.

26. BEM memurlarını, Devlet anaokullarının, devlet okullarının ve hizmet verdiği grupların müdürlerini iş seyahatlerine göndermekte ve yapılan harcamalarının yazılı raporlarını onaylar.

27. Devlet anaokullarının, devlet ve belediye okullarının ve hizmet verdiği grupların müdürlerinin izinlerini ve BEM'deki devlet memurlarının 30 güne kadar olan izinlerini onaylar.

28. BEM'in iç nizamı ile ilgili usulleri onaylar.

29. Kanuni belgelerin gerektirdiği başka hak ve mecburiyetleri yerine getirir.

(2) BEM Müdürü her eğitim yılının sonunda MEB Bakanı'na BEM'in faaliyet raporunu sunar.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

FAALİYET ORGANİZASYONU VE FONKSİYONU

MADDE 9

BEM'deki faaliyet organizasyonları, bu yönetmelikteki talimatlara uyumlu ve iç nizamın kaideleri ile yapılmaktadır.

MADDE 10

(1) “İdari- hukuki, mali- iktisadi ve enformasyon (malumat) hizmetleri” şubesi aşağıdaki konularda hizmet vermektedir:

1. Hukuksal hizmet, örneğin

a) BEM Müdürünün kanun tarafından verilen yetkilerinin gerçekleştirilmesi için hukuksal destek vermektedir.

b) Tekliflere, dilekçelere, şikayetlere ve uyarılara hukuksal dayanak hazırlar.

c) Devlet anaokullarının, okullarının ve hizmet verdiği grupların müdürleri ve BEM’in memurları ile olan iş sözleşmelerinin zuhur, değişiklik veya feshinin kanunlar dahilinde hazırlanmasını,

d) Disiplin cezalarının uygulanması konusunda ve suçlu olan vazifeli şahısların maddi mesuliyet sorumluluğu için görüş bildirmektedir.

e) 8’inci maddenin, 1’inci fıkrası, 9’uncu bendinin içeriğine uygun projeler hazırlamaktadır.

f) Yargı önünde temsil etmektedir.

2. Gerekli olan insan kaynakları teminatı ile ilgili olan faaliyetler, örneğin:

a) Genel idare de çalışan sözleşmeli personelin ve belediye okullarının ve hizmet verdiği grupların müdürlerinin

atanmalarının ve kurumla ilişkilerinin kesilmesi durumlarında teknik destek sağlamaktadır.

b) Çalışma ve memur dosyalarını düzenlemekte ve muhafaza etmekte, izinleri hesaplamakta, izin dilekçelerini onaylamakta, çalışma müddetleri ile ilgili evrak düzenlemekte ve onaylamakta, hastalık izinlerinin raporlarını kabulü ve muhasebeye teslimlerini ve memurların emeklilik evraklarını düzenlemektedir.

c) İş kazası evraklarını düzenlemektedir.

d) İş güvenliği, emniyet teknikleri ve sivil savunma hazırlıkları konusunda organizasyonlar düzenlemektedir.

3. Yazı işleri hizmetleri, örneğin:

a) Gelen resmi yazışmaları kabul etmekte, kayıt altına almakta, dağıtmakta ve alacaklılara yönlendirmekte, yazışmaları hazırlamakta ve gereken yerlere göndermekte ve tüm iç ve dış yazışma işlerini gerçekleştirmektedir.

b) Hukuki şahıslara ve halka kendileri tarafından verilmiş olan dilekçeler, şikâyetler, uyarı ve teklifler ile ilgili hareket ve durumları ile ilgili bilgi vermektedir.

c) BEM'in evraklarını ve diğer malzemelerini düzenlemekte, arşivlemekte ve korumaktadır.

4. Mali-iktisadi faaliyetler, örneğin

a) BEM'in mali- muhasebe hizmetlerini temin etmektedir.

b) BEM'in teknik malzeme donatımı, mülkiyetin yönetimi ve iktisadi organizasyonları yapmaktadır.

c) Devlet anaokullarının, okullarının ve hizmet verdiği grupların kendi mali faaliyetleri ile ilgili olan yazılı soru ve isteklerini kabul etmektedir. Bunları BEM'in sebepli gerekçeleri ile birlikte Milli Eğitim ve Bilim Bakanlığı'nın ilgili makamına iletmektedir.

d) Devlet anaokullarının, okullarının ve hizmet verdiği grupların MEBB tarafından finanse edilmiş bütçe ve bütçe dışı hesap ve fonların vezne icraatlarının aylık kontrolleri ve raporlarının MEBB'ye sunulmasını gerçekleştirmektedir.

e) MEBB tarafından finanse edilmiş olan devlet anaokullarının, okulların ve hizmet verdiği grupların, mali borçları ve ödenekleri ile ilgili raporları her ay düzenli olarak MEBB'e bildirmektedir.

f) MEBB tarafından finanse edilmiş olan devlet anaokullarının, okulların ve hizmet verdiği gruplarının gelirleri ile ilgili dokümanları kabul edip MEBB'e teslim etmektedir.

g) MEBB tarafından finanse edilmiş olan devlet okullarında okuyup burs hakkını kazanmış öğrencilerin sayısı ile ilgili MEBB' YE bilgi vermektedir.

h) Devlet anaokullarının, okulların ve hizmet verdiği grupların mali kaynaklarının, 16'ncı maddenin 1'inci fıkrası gereğince kontrollerine katılmakta ve onların en verimli şekilde kullanılması hakkında görüş bildirmektedir.

5. Enformasyon (malumat) faaliyetleri, örneğin:

- a) BEM'e malumat hizmetler vermektedir.
- b) Yetki bölgesindeki devlet anaokullarına, okullara ve hizmet verdiği gruplara düzenli malumat akımını organize etmektedir.
- c) 8'inci maddenin, 1'inci fıkrasının, 16'ıncı bendine göre malumatı toplayıp genellemektedir.

(2) "İdari- hukuki, mali- iktisadi ve enformasyon (malumat) hizmetleri" şubesi BEM Müdürünün verdiği diğer talimatları da uygulamaktadır.

MADDE 11

"Teftiş ve teşkilat-metodik faaliyeti" şubesi BEM'in genel görevlerini ve özel faaliyetlerini gerçekleştirmesinde görev almaktadır, örneğin:

(1) Yetki bölgesindeki devlet anaokullarının, okulların ve hizmet verdiği grupların devlet eğitim kriterlerini tatbikinde ve icratında koordinasyonu ve teftişi sağlamaktadır.

(2) Anaokulların ve okullardaki eğitim sürecinin ve hizmet verdiği gruplardaki faaliyetlerinin topyekun organizasyonlarını teftiş edip analiz etmektedir.

(3) Yetki bölgesindeki anaokulları, okullar ve hizmet verdiği grupların çalışmalarına, yenilenmelerine ve gelişmelerine destek vermektedir.

(4) Milli Eğitim'in bünyesindeki kurumların, bölgesel yürütme organları, yerel yönetim, işçi ve memur sendikaları, kar amacı gütmeyen kurumlar ve işveren

sendikalarının yerel temsilcileri ile arasındaki ilişki ve koordinasyonun sağlanmasına destek vermektedir.

(5) Ulusal ve bölgesel programların ve projelerin, yetki bölgesindeki anaokullarının, okulların ve hizmet verdiği grupların tatbikatında koordinasyonu ve organizasyonu yapıp katılmaktadır.

(6) Devlet plan-kabul projesinin çalıştırılmasını organize edip, bunun belediyeye bağlı olan bölge gelişim komisyonunun ve bölge işverenlerinin yapısal uyumunu sağlamaktadır.

(7) Devlet plan-kabul projesininin gerçekleştirilmesi ve uygulanması için teşkilat kurup koordine etmektedir.

(8) Yılsonu devlet sınavlarını gerçekleştirmek için teşkilat kurup koordine etmektedir.

(9) Kontrol sonucu, BEM Müdürüne devlet anaokulları, devlet ve belediye okulları ve hizmet verdiği gruplar hakkında yapılanma, kapatma ve açılışları ile ilgili teklifler hazırlayıp sunmaktadır.

(10) Gelen dilekçe, şikâyet, uyarı ve tekliflere cevap vermektedir.

(11) Müdür, müdür yardımcıları ve öğretmenlerin uzmanlaşmaları için forumların yapılmasına yardım etmektedir.

(12) Özel eğitim ihtiyacı ve/veya kronik hastalıkları olan öğrencilerin yönlendirilmesi ile ilgili faaliyetler gerçekleştirmektedir.

(13) Müdürler, müdür yardımcıları ve öğretmenlerle iş toplantıları organize edip gerçekleştirmektedir.

(14) Müdürler, müdür yardımcıları ve öğretmenlerle organizasyon metodik faaliyetlerini garantilemektedir.

(15) Özel eğitim ihtiyacı ve/veya kronik hastalıkları olan öğrencilerin profesyonel eğitimi ve öğrenimi, koruma (prevensiyaya) ve entegrasyonu için eğitim yapısının geliştirilmesi, çalışması ve ikmal için program ve yöntemler geliştirmektedir.

(16) Öğrencilere yönelik ulusal ve bölgesel faaliyetlerin gerçekleştirilmesini organize etmektedir.

(17) Devlet anaokullarının, devlet ve belediye okullarının ve hizmet verdiği organların müdür atamaları için gerekli olan sınavların gerçekleşmesinden sorumludur.

MADDE 12

BEM'in faaliyetleri MEB Bakanı tarafından onaylanmış yıllık plan ile gerçekleşmektedir.

MADDE 13

(1) BEM'e devlet organları, hukuki şahıslardan ve halktan gelen tüm evraklar giriş sicil defterine kayıt edilmektedir.

(2) Evrakların kayıt işlemleri sırasında içeriklerinde gösterilmiş olan başka malzemelerin varlığını kontrol edilmekte ve olduğu takdirde onlar için resmi evraklar (tarih ve numara verilerek) düzenlenmektedir.

MADDE 14

(1) BEM Müdürü Şube Müdürlerine toplantılarda alınan kararlarının resmi evraklarını göndermektedir. Bu karar evrakları talimat, icra vadesi, tarih ve imzadır.

(2) Şube müdürleri evrakların hazırlanmasını için bir veya daha fazla memuru görevlendirerek ayrıca görevin tamamlanmasından sorumlu olan memuru belirlemektedir.

MADDE 15

Çıkış evrakları en az 2 nüsha olarak hazırlanmaktadır. Yazı işlerinde muhafaza edilmesi için kalan nüshada ise hazırlayan memurun ve idari grubun yöneticisinin isim ve imzaları olup, hazırlanma tarihinin belirlenmesi gereklidir.

MADDE 16

(1) BEM'in kontrol faaliyetleri planın 12'inci maddesi gereğince daimi, spesifik (konulu) ve tam kontrollerin yapılması ile gerçekleşmektedir.

(2) BEM Müdürü, anaokulları, okullar ve hizmet verdiği organların faaliyet kontrollerinin yapılması için gerekli olan memur ve komisyonlarını talimatla belirlemektedir. Ayrıca kontrol faaliyetlerinin şeklini, görevleri ve icra vadelerini belirtmektedir.

(3) Bilir kişiler tarafından hazırlanmış olan tam ve spesifik her kontrol planlarını BEM Müdürü tarafından onaylanmaktadır.

MADDE 17

(1) Gerçekleşmiş olan her kontrol için iki nüshalı ve tespit tasdikname ekleri ile birlikte, tespit protokolü hazırlanmaktadır. İlk nüsha BEM'in tespit protokollerinin kayıt defterine kayıt edilir, ikinci ise ilgili olan anaokulu, okul veya hizmet verdiği organa gönderilip faaliyet kontrol kitaplarının ayrılmaz bir parçası olur.

(2) Memur veya komisyon yapmış olduğu tam veya tematik kontrollerin sonuçlarını pedagoji meclisine vermektedir. Daimi kontrollerinin sonuçlarını ise ilgili olan müdür ve öğretmenlere bildirmektedir.

MADDE 18

(1) Yapılan kontrollerin sonucu ihlal tespiti durumunda BEM Müdürü, ilgili olan anaokulu, okul veya hizmet verdiği grupların müdürüne kesin talimatlar vermektedir.

(2) Talimatname kontrol sonucu tespit edilen ihlallerin giderilmesine ilişkin direktifler içermektedir.

MADDE 19

İhtiyaç duyulduğunda planın 14'üncü maddesi haricinde, BEM'in memurları yetki bölgesindeki anaokulu, okul veya hizmet verdiği gruplarda kontrollerini 16,17 ve 18 maddelere göre yapabilmektedir.

MADDE 20

BEM'in devlet memurları ve sözleşmeli personeli MEB Bakanı ve BEM Müdürünü tarafından maddi ve manevi ödüllerle ödüllendirilebilir.

MADDE 21

BEM'in çalışma saatleri günlük toplam 8 saat olup, sabah 9:00 akşam 17:30 olup, öğlen 13:00-13:30 arasında 30 dakikalık öğlen paydosu vardır.

MADDE 22

(1) BEM'de aşağıda sıralanmış olan vesikalar muhafaza edilip işlenmektedir.

1. Giriş ve çıkışlarla ilgili günlük kayıt defterleri.
2. BEM Müdürünün talimat kayıt defterleri.
3. Tespit protokollerinin ve bunlara ilaveten müdürlere gönderilen protokol ve talimatlar. Kayıtlarının tutulduğu defterler.
4. MEBB'in hizmete özel olan malzemelerin kayıtlı olduğu defterler.
5. Yapılan bağışların kayıt defteri.
6. BEM memurlarının ve anaokulu, okul ve hizmet verdiği gruplarının müdürlerinin hastalık raporlarının kayda alındığı defterler.

7. 2002 yılına ait 6 No'lu Talimatın 15'inci maddesinin 2'inci fıkrasına göre özel eğitim ihtiyacı ve/veya kronik hastalıkları olan öğrencilerin (RG'nin 2002 yılının 83'cü sayısı) durumları ile ilgili sağlık komisyonlarının vermiş olduğu protokol ve resmi evrakların kayıtlarının yapıldığı defterler.

8. BEM'in yıllık plan ve raporları.

9. Anaokulu, okul ve hizmet verdiği gruplarının faaliyet organizasyonu ile ilgili olan evraklar.(Örnek liste No 1 ve Örnek liste No2).

10. Yılsonu devlet sınavlarının ve atamalarla ilgili olan sınav evrakları.

11. BEM memurlarının ve anaokulu, okul ve hizmet verdiği grupların müdürlerinin çalışma dosyalarını muhafaza etmektedir.

12. Teslim edilmiş olan mühürlerle ilgili protokollerin muhafazası.

13. Mali teftiş evrakları.

14. Mevzuatta belirtilmiş olan diğer belgeler.

(2) Madde 1'de belirtilmiş olan evrakların muhafazası Devlet Arşiv Fonu Kanununun (RG'nin 1974 yılının 54'üncü sayısı) belirlediği düzen ve şartlarda yapılmaktadır.

NİHAİ TALİMATLAR

(1) Bu yönetmelik Mili eğitim Kanununun 35'inci maddesini 3'üncü fıkrasını (yayın- RG'nin 1991 yılının 86'ıncı sayısı; değişiklik-1996 yılının 90'ıncı

sayısında; değişiklik ve ilave - 1998 yılının 36'ıncı sayısında; ilave - 1998 yılının 124'üncü sayısında; değişiklik - 1998 yılının 153'üncü sayısında, 1999 yılının 67 ve 68'inci sayılarında; değişiklik ve ilaveler- 2002 yılının 90 ve 95'inci sayılarında, 2003 yılının 29'uncu sayısı) temel olarak yayımlanmıştır ve Eğitim Müfettişliklerinin Kurulum ve Faaliyet Yönetmeliğini (yayın-RG'nin 2000'yılının 96'ıncı sayısında; değişiklik ve ilaveler- RG'nin 2002'yılının 11'inci sayısında) yürürlükten kaldırmıştır.

(2) Bu Yönetmelik Resmi Gazetede yayımlanma tarihinden itibaren geçerlidir.